Keresztút—Levél

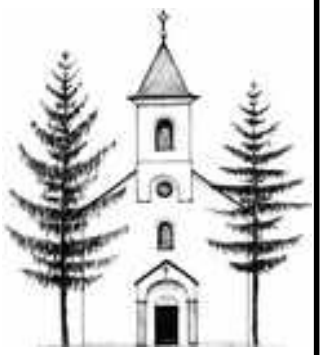

A Felsőpetényi és Ipolyvecei Evangélikus Gyülekezetek Hírlevele

Jóbel-szám 2002-2012

(2012 Reformáció—2013 Szentháromság)
2014. december

Jóbel és Megváltás (Kol 2,14.)

Különleges számhoz érkeztünk el gyülekezeti hírlevelünkkel: kerek évforduló és kerek szám: 10. évéhez érkezett az újság (és vele együtt felsőpetényi szolgálatom), valamint a 20. számhoz. Tehát jubileumi szám e mostani. Igaz, idő híján az újságok számai mindig csúszással jelentkeznek, hiszen a szerkesztésük idejével késnek mindig az ***Esemény—Tár*** *alkalmai is. Ezért talán megengedhető most, hogy a 2012-es év kerek évfordulóit is ebbe a jubileumba vonjuk bele. Erről a 2012-es év igéje kapcsán az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület alkalmán is beszéltem, és egyúttal bibliaórán is. Ugyanakkor a* ***Híd*** *magazin 2013/1. számába is készítettem egy írást, amely a jubileumi eseményeket összekapcsolta a főtémával, a megváltással. Ezért most kezdőmeditációként ezt a témát veszem alapul, a* ***Jubileum és megváltás*** *c. cikk kibővítésével megfogalmazva az évfordulóval kapcsolatos gondolatokat. Nem is meditáció ez már, hanem egy hosszabb eszmefuttatás, amelyben arról adok számot, miként éltem meg az évfordulókkal kapcsolatos érzéseket-élményeket, és mire is jutottam:*

Számomra a jubileumok éve volt a 2011-2012-es munkaév — mind egyéni életem terén, mind szolgálati vonatkozásokban. Tanulmányaim minden szintjén kerek évfordulók kapcsán találkoztunk hajdani iskolatársaimmal: 2011 őszén tartott 25. érettségi találkozónkon ugyan nem lehettem jelen, de 2012 tavaszán szoros egymásutánban fizikus évfolyamunk végzésének 20., majd általános iskolai osztályunk ballagásának 30. évfordulója alkalmából találkozott. Szintén az elmúlt évben köszöntött be az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE)* megalakulásának, valamint felsőpetényi-ipolyvecei lelkészi szolgálatom 10. évfordulója is.

Mi köze az ilyen évfordulóknak a megváltáshoz?

Kép az Országos Iroda földszinti termében (Üllői út 24.)

Hát, nem sok… … A sok beköszöntött évforduló közül ugyan még életkoromban is öt hija volt anynyinak, ahány igaz emberért cserébe igyekezett alkudozása első értékén megmenteni Sodomát Ábrahám ősatya — azaz az ötvennek volt öt hija —, mégis felelevenítette bennem e sok jubileum a hébereknek elrendelt Jóbelévet, a kürtölés 50. évét (és ennek kapcsán egyúttal a 7 évente ismétlődő szombat-évet). Hiszen ha mi nevezetes és kerek évfordulókra használjuk is a jubileum szót, eredete valójában a mózesi törvényekben lelhető fel (érdemes áttanulmányozni *3Móz 25., 5Móz 15., 2Móz 21. fejezeteit*).

Az évforduló miatt gyülekezeti újságunknak régebb óta terveztem, hogy egy *jubileumi–jóbelévi* számot készítek — az

itt töltött 10. kerek évforduló 2012-ben, és a ***Keresztút—Levél*** 20. száma adja ezt az apropót. Az érlelődő gondolatnak egy nem várt felkérés is megújult lökést adott.

Őszintén szólva állandó időzavarban szenvedek, pontosabban időhiánnyal küszködök — ennek a Jóbel-évvel való kapcsolatára hamarosan bővebben is kitérek. Most csak azért említem, mert ez volt az oka, hogy évekig *'ellenálltam'* SZEVERÉNYI JÁNOS ama kéréseinek, hogy cikket írjak az egyházunk *Missziói Központ*ja által megjelentetett ***Híd*** magazinba — a 2005/1. számban tulajdonképpen érintettség okán kivételt tettem a válás témában, de általában időhiányra hivatkozva hárítottam.

Bizonyára nem sértek semmiféle titkot, ha elárulom, hogy aztán 2012 őszén sajátos formában érkezett a felkérés — annyit tartalmazott az e-mail üzenet, hogy ha netán lenne néhány (rövid, érdekes, eszméltető) gondolatom a következő számhoz, nagyon örülne. Hát, titkosírással sem lehetne rejtjelezettebb üzenetet írni! Rákérdezésre kiderült, hogy a készülő szám fókusztémája Isten lesz, és ha küldök írást, akkor az egyik oldal az *'enyém'*. Nem akartam egyéb teendőimben növelni a lemaradásomat — Urunk mégis másképp vezetett. Ugyanis ekkorra már szinte állandóan ott forgott fejemben egy téma, amely több jelenség egybeeséséből adódott.

Egyik tényezőt az érdekes témát boncolgató film, az *Agora* adta, amely az ókori tudósnő küzdelmeit mutatta be, mígnem keresztyének szélsőséges csoportja által mártírhalált halt *Alexandriá*ban. A másik tényezőt az adta, hogy az egyházunk körében végzett igehirdetési előkészítő anyagok érdekében a vasárnapi igeszakaszokat már 2-3 hónappal előre kell feldolgoznom, így ősszel már foglalkoztam az Ádvent 1. vasárnapi alapigével, amely Pál apostol athéni beszédét tartalmazza. A két helyszín, a tudomány két fellegvára, valamint a keresztyénséggel való találkozásuk máris összeolvadt bennem. A témával és a filmmel foglalkoznom kell!

Így hát elhárításom ellenére Isten arra mutatott rá, hogy meg kell írnom a cikket. Ugyanakkor az idővel is bölcsen kell gazdálkodni — nem véletlenül int így az apostol: *„Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak." (Ef 5,15-16.)* Az alkalmas idő a görög szövegben a *kairosz,* amely rímel a *charisz* szavára — és valóban, az Istentől jött alkalmas idő a kegyelem ideje, amelyet igyekeznünk kell jól fel- és kihasználni! A *kronosz* ellenben gonosz — ez a másik kifejezés az időre, amely elszáll felettünk, és utólag hiába siratjuk, nem hozható vissza.

Ezért nem szabad eszetlenül élnünk az idővel, hanem bölcsen. Nos, ezt abban fedeztem fel, hogy miközben engedelmeskedem az isteni indíttatásnak a cikkírásban, aközben ugyanakkor több célra is felhasználom a témát. Egyrészt ezzel eldőlt, hogy gyülekezeti vetítésen is megtekintjük az ***Agora*** c. filmet. Másrészt az *Areopagosz*on elmondott beszédet is az athéni agoráról *'megragadva és odacipelve'* mondta el Pál — így az ádventi nyitányt is megadta. Nemcsak a vasárnapi igehirdetést határozta meg ez, hanem az igeszakaszt kiterjesztve az apostol athéni tartózkodására, az első fele ádventi, a második pedig böjti sorozatunk alapja lett.

Igen ám, de a cikk megírásával *'csapdába estem'*! Legközelebb már szinte automatikusan kaptam a felkérést, hogy ha van megosztani való gondolatom, akkor ismét kapok egy oldalt a laptervben. Mivel pedig ismét már egy ideje motoszkált bennem a jubileumjóbel témája, hát a *megváltás* témához is küldtem cikket. Gondolataim így rögzültek: az elengedés éve épp illik a megváltáshoz!

Egyházunkat tekintve is, társadalmunkat-világunkat tekintve is komoly és igen súlyos üzenete van ennek — egyéni életünkre vonatkozóan is. Magam számára pl. a nemrég beköszöntött cukorbetegség külső körülményeiben is, az állandó gerincprobléma révén is még jobban rá vagyok szorítva, hogy választ keressek: Mi az, amit az elengedés éve jegyében teendőim közül nekem is el kell engednem? Hiszen arról szól a Jóbel-év, hogy az időközben pénzügyi válságba került családok által eladott, a honfoglaláskor nyert, örökséghez tartozó földeket vissza kell adni az eredeti tulajdonos nemzetségének. Hasonlóan, ha valaki kölcsönt adott szükségbe jutott honfitársának, a még visszsza nem fizetett törlesztőrészleteket el kellett engedni. Ez hát az elengedés éve: elengedni a tartozást, és visszajuttatni az örökséget.

Éppen ezért egy másik kérdést is fel kell tennem: Az elengedendő tevékenységek mellett viszont mi az, ami épp Urunktól kapott ősi örökség-feladat értelmében meg kell maradjon nekem, netán egyenesen vissza kell kerüljön hozzám?

Nem új-keletű a kérdés — évek óta kínlódom vele. Bizonyára nagyon sokan vagyunk így. Komolyan felvetődött bennem: nem lesz-e szükségem foglalkozásváltásra, de legalábbis munkaköri változásra ahhoz, hogy egészségi állapotom változása *'kezelhető'* legyen, és hogy ne még inkább súlyosbodjanak az időhiány folytán halmozódó teendő-lemaradásaim? Nem véletlen, hogy némely országokban eleve adnak a lelkészeknek szombat-évet, amikor felmentik a gyülekezet szolgáltat alól, és pl. fizetett tanulmányútra küldik. Mivel nálunk ilyen gyakorlat nincs, ez természetesen nem jön szóba. … Át kell hát ismét és ismét gondolni, mi is az, ami valóban Istentől rám szabott feladatom, és mi az, ami nem. Mi az, ami lelkészként rám hárul, mivel *'valódi lelkészi teendő'*? Mi az, amit el kell hárítanom, mert csak emberi akaratok által rám testált *'idegen munkák'*, amelyek így épp attól vonnak el, amit a leginkább végeznem kellene?

Mindenekelőtt az adminisztratív teendőkben kellett átszerveznem valamiképp a munkát, mert ezek valójában egyfajta irodavezetői-ügyintézői feladatokat képeznek. Nagy időterhet képez a ***Lelkipásztor*** c. folyóiratunk számára készített igehirdetési készületeket segítő tallózók összeállítása érdekében végzett igemagyarázatok feldolgozása is — ám azt is tudom, hogy

egyrészt ez egyúttal a magam igehirdetési előkészületeinek a teendője, és persze egy lelkész számára kiemelten is fontos az igetanulmányozásban fáradozás, másrészt ez *'személyre szabott büntetésem'*.[1] Így e téren legfeljebb az időráfordításban szabad némileg takarékosabban eljárnom, de nem hagyhatom abba. Át kellett gondolnom még a közegyházi tevékenységeimet is, hogy ezen gyülekezeten túl mutató munkákkal mi is a helyzet. Mivel azonban ezeket sosem kerestem, hanem konkrét felkéréseknek engedtem, arra kellett jutnom, hogy ezek ugyanolyanok, mint amilyenné a cikkírás ügye lett: a külső felkérésekben valójában Urunktól jött megbízatások állnak.

Ezek mellett arra kellett jutnom, hogy gyülekezeti hírlevelünk szerkesztését sem vihetem tovább az eddigi módon, és ez a mostani Jóbel-szám záróhatár kell legyen. Egyszerűen nem tudom tartani a lépést, egyre nehezebben készülnek el a számok. Tettem ugyan kísérleteket arra, hogy a cikkírásban a gyülekezet tagjai is munkálkodjanak, összességében azonban ez nem sikerült és ezért nem is javított az *'idő-tényezőn'*. Talán sokakat meglepek vele, talán sokan helyeslően rábólintanak, hogy ők is így tippeltek volna, mindenesetre érdekes lehet elárulnom, hogy az előző évek során, amikor is az elkészülés elhúzódása miatt teljes évi anyagot kellett bedolgoznom, egy-egy újságszám elkészítéséhez szükséges idő 100-150 munkaórát tett ki. Ebben tehát mindenképpen szükséges egy elengedésévét végrehajtani és pihentetni-szüneteltetni a megjelenést!

A magam számára természetesen a lelkészi munka kapcsán kellett feltennem a fenti kérdéseket, azonban mindannyiunknak feladata a saját területén egy ilyenfajta *'rendszerelemző átvilágítás'*: Mi az, ami elvégzett munkáimból Istentől kapottan valóban rám hárul, és mi az, amit el kell hárítanom, mert csak emberi akaratok által rám testált *'idegen munkák'*, amelyek így épp attól vonnak el, amit a leginkább végeznem kellene?

Csak hát nekünk, mai európaiaknak, mai keresztyéneknek nincs Jóbel-évünk (hiszen mi nem Izráel népnek vagyunk tagjai, hanem Krisztus népének), nem hirdetjük meg az elengedés évét, ezért aztán minden továbbra is rajtunk marad, és egyre elviselhetetlenebbé súlyosbodik a teher… Így valóban képtelenség szabadulnunk rabszolgasorsunktól! Mert kétségtelen, hogy nemcsak régi korokban működött a rabszolgaság intézménye, hanem ma is — ha álcája változott is.

Az elején azt kérdeztem: Mi köze az említett évfordulóknak-jubileumoknak a megváltáshoz? Valóban nem sok — ám a Jóbel-évnek annál több! Tanulságos az a rend, amit a Mindenható szabott népének: *„A földet senki se adja el véglegesen, mert enyém a föld, ti csak jövevények és zsellérek vagytok nálam. Ezért a birtokotokban levő egész földön tegyétek visszaválthatóvá a földet. Ha atyádfia elszegényedik, és elad a birtokából, akkor álljon elő a visszaváltója, a legközelebbi rokona, és váltsa meg magának, amit atyjafia eladott."* *(3Móz 25,23-25.)*

A Jóbel-évvel szorosan összefonódik a szombat-év is — a földtulajdon ugyan ekkor nem kerül vissza, de a rabszolgákat fel kell szabadítani. A földet is annyiban, hogy egy pihenőévet kell kapjon: maradjon parlagon: *„De a hetedik esztendőben legyen teljes nyugalma a földnek, az Úr nyugalomnapjához hasonlóan. Meződet ne vesd be, és szőlődet ne mesd meg. Ami az aratás után kihajtott, azt ne arasd le, és metszetlen szőlőd fürtjeit ne szedd le. A nyugalom esztendeje legyen ez a föld számára. De amit a föld a nyugalma idején terem, táplálékul lesz neked, szolgádnak és szolgálódnak, a nálad tartózkodó napszámosnak és idegennek, meg jószágodnak és a földeden élő állatoknak. Ez a termés lesz az eledeletek."* *(3Móz 25,4-7.)*

Az adósságelengedés rendelkezései a következők: *„Minden hetedik esztendő végén el kell engedni az adósságot. Az adósságelengedés módja pedig ez: egy hitelező se követelje felebarátjától, testvérétől azt a kölcsönt, amit embertársának kölcsönadott, mert adósságelengedést hirdettek az Úrért. Az idegentől követelheted, de amivel testvéred tartozik neked, azt engedd el! Ne legyen köztetek szegény, hiszen gazdagon megáld téged az Úr azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened örökségül ad neked, hogy birtokba vedd."* *(5Móz 15,1-4.)*

A rabszolgákra vonatkozó rész pedig: *„Ha atyádfia elszegényedik melletted, és eladja magát neked, ne végeztess vele rabszolgamunkát. Napszámosként vagy zsellérként legyen nálad, az örömünnep évéig szolgáljon nálad. Azután távozzék el tőled gyermekeivel együtt, és térjen vissza nemzetségéhez. Ősei örökségébe térjen vissza. Mert az én szolgáim ők, akiket Egyiptomból hoztam ki, ne adják hát el őket rabszolgák módjára. Ne uralkodj az ilyenen kegyetlenül, légy istenfélő!"* *(3Móz 25,39-43.)*

A rabszolgák visszaváltásáról-megváltásról pedig így rendelkezik Isten: *„Ha a jövevény vagy zsellér vagyont szerez melletted, atyádfia viszont elszegényedik mellette, és eladja magát a melletted levő jövevénynek vagy zsellérnek vagy egy jövevény nemzetségéből származónak, bár eladta*

---

[1] Azért szoktam így nevezni, mert hajdanán úgy kerültem a teológiára, hogy *„nem akarok lelkész lenni, de érdekel az exegézis (igemagyarázat)"* — ezzel mentem a gyermekkoromban Pécsett lelkészkedő, akkoriban a teológiánkon tanító Szabó Lajoshoz. Arra gondoltam, hogy majd könyveket ajánl, amelyekből tanulhatok. (A természettudományok, fizika területén is elsősorban könyvek alapján, önállóan tanultam meg sok mindent, ezért ez lett volna a kézenfekvő megoldás az exegézis vonatkozásában is.) Ehelyett azt javasolta, hogy először a héber és görög nyelvet vegyem fel az egyetem mellett, utána pedig majd beülhetek az exegézis órákra. … A vége aztán mégis az lett, hogy lelkész lettem, és most aztán bőven megadatott az írásmagyarázattal való foglalkozás! Hát ilyen értelemben tekintem ezt rám szabott büntetésnek…

magát, legyen visszaváltható; bármelyik rokona visszaválthatja őt. Akár a nagybátyja, akár nagybátyjának a fia visszaválthatja, akár nemzetségéből származó vérrokona visszaválthatja, vagy ha módja van hozzá, saját magát is visszaválthatja. Számoljon el azzal, aki őt megvette, attól az évtől kezdve, amikor eladta magát neki, az örömünnep évéig. Eladási ára az évek száma szerint veendő, mintha napszámosként lenne nála. Ha még sok esztendő volna hátra, akkor ahhoz képest térítse meg váltságdíját a vételárából. Ha pedig kevés esztendő volna hátra az örömünnep évéig, akkor is számoljon el vele, és az éveknek megfelelően térítse meg váltságdíját. Mint évszámra elszegődött napszámos legyen nála. Ne uralkodjék rajta kegyetlenül a szemed láttára. Ha pedig ilyen módon nem volt visszaváltható, az örömünnep évében váljék szabaddá gyermekeivel együtt. Mert az én szolgáim Izráel fiai, az én szolgáim ők, akiket Egyiptomból hoztam ki. Én, az ÚR, vagyok a ti Istenetek!" (3Móz 25,47-55.)

Tanulságos, hogy amikor Mózes összefoglalja a törvényt a pusztai vándorlás végén, már azzal a kinyilatkoztatással egészíti ki a Sínainál kapott szabályt, hogy nemcsak fel kell szabadítani a rabszolgákat a hetedik év végén, hanem üres kéz helyett bőségesen megpakolt kézzel kell elbocsátani: *„Ha eladja magát neked valamelyik atyádfia, egy héber férfi vagy nő, hat évig szolgáljon téged, de a hetedik évben bocsásd szabadon! Amikor szabadon bocsátod, ne üres kézzel küldd el, hanem lásd el bőven a nyájadból, a szérűdről és borsajtódból; adj neki abból, amivel megáldott téged Istened, az ÚR! Emlékezz arra, hogy rabszolga voltál Egyiptomban, de kiváltott téged Istened, az ÚR. Ezért parancsolom ezt ma neked. De ha ezt mondja: Nem megyek el tőled! — mert megszeretett téged és házad népét, mert jó dolga volt nálad, akkor fogj egy árat, és szúrd azt a fülén keresztül az ajtófélfába, azután maradjon ő a szolgád örökre. Ugyanígy tégy szolgálóddal is!" (5Móz 15,12-17.)*

Aki önként marad a szombat-év után, valószínűleg mégsem *'örökre'* marad, hanem a Jóbel-év feltétel nélküli felszabadító rendelkezései arra is érvényesek… Igaz, hogy Kánaán küszöbén azt olvastuk, hogy *'örökre'* marad az eladósodott szolga, mégis az eredeti Jóbel-rendelkezés így szólt a pusztai vándorlás idején: *„Szenteljétek meg az ötvenedik esztendőt, és hirdessetek fölszabadulást az ország minden lakosának. Legyen az nektek örömünnep: hadd jusson hozzá újra mindenki a birtokához, és hadd térjen vissza mindenki a nemzetségéhez." (3Móz 25,10.)*

Megállapíthatjuk tehát, hogy a Jóbel-évet Isten arra adta népének, hogy ezzel is megóvja a társadalmat a teljes elszegényedéstől. Hiszen ezáltal lehetetlenné vált, hogy az ingatlanok pusztán néhány személy végleges tulajdonává válhassanak. Figyeljük csak meg világunkat! Akár visszatekinthetünk a feudalizmusra, ahol bizony épp azért éltek a tömegek szegénységben, mert az országok tulajdonai néhány család kezében voltak. Akár ránézhetünk a kapitalizmusra is, ahol a tőke gazdát cserélt ugyan, mégis pusztán szűk kör birtokában maradt, csak épp a földesurak, a nemesek helyett a tőkések vették kezükbe a javakat. És mi van ma? Nem épp ugyanazt látjuk, hogy sok a szegény és kevés a dúsgazdag? Az ember bizony semmit sem változott — és éppúgy rászorulnak a népek a Jóbel-év segítő áldásaira!

Érdemes összevetni a választott nép szabályát az európai jog alapjával, a rómaival: *„Heine egészen helyesen jegyzi meg, hogy a Tóra nem törekszik lehetetlenre, a vagyon megszüntetésére, hanem a vagyongyűjtés erkölcsössé tételére, amennyiben iparkodik azt a jóbél-év segítségével összhangba hozni a jog és méltányosság igaz törvényével. Ez az intézkedés feltűnő ellentétben áll a római »elavulási« törvénnyel, amely szerint egy birtok megszerzőjét bizonyos idő után nem lehetett kényszeríteni arra, hogy a birtokot visszaadja eredeti tulajdonosának, amíg az utóbbi be nem tudta bizonyítani, hogy ez idő alatt azt törvényes formában visszakövetelte. Egészen más az a szellem, amelyet Mózes törvényében találunk. »Nem a vagyon védelme, hanem az emberiesség védelme a mózesi törvény célja. A szombat napja és a szombat éve még a legszegényebbnek is pihenést és megkönnyebbülést szerzett. A jubileumi harsona megfúvásával felszabadult a rabszolga, és a földbirtok visszatérése még a legszegényebbnek is biztosította az ő tisztességes részét a közös Teremtő bőséges adományából« (Henry George)." (Hertz Biblia jegyzetei)*

Vita tárgya, hogy a zsidóság valaha is megtartotta-e ezeket a parancsokat — egyesek szerint sosem, mások szerint a kezdeti évszázadokban igen. *„A Talmud szerint a jóbélt megtartották mindaddig, amíg az egész Szentföld Izráel birtokában volt. Midőn a törzsek egy része száműzetésbe ment, nem tartották meg többé" (Hertz Biblia jegyzetei)*. A ***Szentírás*** mindenesetre azzal, hogy a próféták e visszaéléseket is szóvá teszik feddéseikben, azt jelzi, hogy az ÚR elengedhetetlennek tartotta, és a fogság okai között hangsúlyozottan szerepeltek eme visszaélések. A történelmi adatok arra utalnak, hogy ha a fogságból visszatérve netán nem is minden időben tartották meg a szombat-éveket, de a MAKKABEUSOK ill. HERÓDES idején igen. JOSEPHUS FLAVIUS, zsidó történetíró szerint pl. NAGY SÁNDOR hétévente elengedte a zsidóság számára az adót, mert ilyenkor nem vetették be a földet. JULIUS CAESAR is így tett…

Valljuk meg: Nem éppen azt nyögi a mai világ is, hogy nem tartjuk meg sem a szombat-évet, sem a Jóbel-évet?! Éppen a *'mély-szegénység'* elterjedése, a *'magas-gazdagság'* elharapózása és a piacgazdaság garázdálkodásai ellen emelt az egész földkerekség URA gátakat — mi pedig szemérmetlenül és zúgva törjük át a gátot, el akarjuk nyelni a világot! (Ld. PETŐFI.)

Nem elvitatva sem egyik fél (hitelfölvevők), sem másik fél (bankok) vétkeit, mégis mekkora teher most országunkon is a devizahitelesek problémája (de tulajdonképpen a forinthiteleseké is)! Nyögi ezt maga az adós, de éppúgy nyögik a hitelező bankok — és végső soron nyögi az állam is, ezáltal pedig minden adófizető, sőt, minden állampolgár! Bizony, érdemes átgondolásra, tanulmányozásra, és megfogadásra-követésre az a gazdasági és szociális modell, amellyel a ***Szentírás*** — különösen is Mózes törvénye — szembesít minket. (Amikor e bevezetőmet írtam, még nem kezdtük el LUTHER-olvasókörös bibliaórai sorozatunkat, de nagyon idekívánkozik reformátorunk ***A keresztyének és Mózes*** c. iratára utalnom, ahol egyrészt megfogalmazza, hogy a mózesi törvények isteni kötelezést csak a zsidóságra jelentenek, a keresztyének szabadok alóla, ugyanakkor nagyon sok megszívlelendő és akár követendő rendelkezés van közöttük. Az egyik ilyen nagyon hasznos rendelkezésként említi LUTHER a Jóbel-évet is, és szintén azt a véleményt képviseli, hogy a társadalom előnyére válnak, ha alkalmaznák.)

A Jóbel-év kapcsán olvashatunk ugyanis a mózesi gazdaságpolitikáról is — pl. a kamattilalomról *(3Móz 25,36k.)*. Ez is fontos a mostani válság kapcsán, ami épp a kamatos kölcsönök miatt állt elő! Különbséget lehet tenni az elszegényedés miatti egzisztenciális szükségből fakadó személyi kölcsönök és a beruházásokat — végső soron a kizsákmányolást! — segítő üzleti kölcsönök között. (A spekulációról és hasonlókról ne is beszéljünk!) Mindemellett is tény azonban, hogy a bankok által *'törvényesen adott uzsora'* alapvető szerepet játszott napjaink válságának kialakulásában, a hitelek bedőlésében. Végső soron ez hozta emberi életek tönkremenetelét, családok zátonyra futását: állás- és keresetnélküliséget, elárverezés miatti fedélnélküliséget, egy élet munkájának semmivé foszlását — akár halálesetekig menően.

Ott tartunk, hogy egész államok kerültek a csőd és a tönk szélére! Érdekes, hogy ilyenkor nemhogy vallási, hanem akár politikai oldalról is fel tudjuk vetni, hogy megoldás lehetne az adósságok elengedése. Modern korunk feltalálta a spanyolviaszt! Pedig elég lett volna visszatekinteni három és fél ezer évet, és megérteni, miért is adta Isten a szombat- és Jóbel-évet népének! Éppen azért, hogy egyrészt a vagyongyűjtést erkölcsösebbé tegye. Ne lehessen a végtelenségig megtenni, hogy egyesek *„házat házhoz ragasztanak, és mezőt mező mellé szereznek, míg hely sem marad másnak" (Ézs 5,8.)*. Másrészt korlátokat állítson az elszegényedés elé. Felrúgtuk a korlátokat, és most kezünket széttárva csodálkozunk, hogyan kerülhettünk ilyen bajba…

Figyeljük csak meg a mózesi alapokon nyugvó bölcsességet a kamattal kapcsolatban, aztán ennek egyfajta lazulását a rabbik tanításában: *„Ez a törvény földművelő társadalom számára készült, ahol minden családnak megvolt a maga gazdasága. Kölcsönt csak valamely szerencsétlenség esetén vettek fel. Tehát a kölcsön inkább jótékonyság volt, mint üzlet."* Hol vannak a ma kölcsönt felvevők és a kölcsönöket reklámozók ettől a szemlélettől!? Az általam már sokszor említett legabszurdabb példa volt még a válság kitörését megelőző 2008 előtti év(ek)ben, amikor karácsonyi ajándékozásra reklámoztak kölcsönt — 5 év futamidőre. Tehát egy évente jelentkező kiadásért újra és újra 5 évre adósítsam el magamat! Amúgy is furcsa, hogy mennyi hitelesnek nem volt annyi józansága, hogy felmérje, érdemes-e olyan kölcsönre vásárolnia bármit is, ami miatt végül akár duplájába kerül a vétel. Hát valóban igaz, hogy csak szükséghelyzetben szabadna személyi kölcsönt felvennie bárkinek is. Ehelyett rohanunk a kölcsönökért, hogy adósságcsapdába essünk, és soha ne tudjuk visszafizetni tartozásunkat!

Mint említettem, kicsit (de azért nem teljesen!) más a vállalkozások hitelezése — elfogadom, hogy SZÉCHENYI idején és speciálisan *Magyarország*on igaz volt, hogy a hitel létszükséglet volt, de egyúttal vitatkozom is, hogy mégse biztos, hogy annyira… Mára pedig végképp más a helyzet, mint 200 éve. Persze az üzleti hitel elve és a vele járó lazítás nem pusztán a modern kor jellemzője, ez nemcsak 200, hanem 2000 éve is kibúvóul szolgálhatott, ahogyan azt HERTZ rabbi is elénk tárja:

„A körülmények teljesen megváltoztak, midőn a gazdasági élet bonyolultabb lett és az emberek kereskedéssel kezdtek foglalkozni. Az üzleti életben felvett kölcsön egészen más jellegű volt és eltörlését nem lehetett erre a törvényre hivatkozva követelni. Tehát időszámításunk első századában Hillél egy olyan intézkedést léptetett életbe, amely szerint az elengedés éve nem érintette az olyan adósságokat, amelyeket bejelentettek a törvényszéknél az elengedés évének megkezdése előtt." (Hertz Biblia jegyzetei)

Nyilvánvaló, hogy mi, keresztyének, nem Isten ószövetségi népe vagyunk, ezért nem vonatkozik ránk se szombat-év, se Jóbel-év konkrét rendelkezése. De az elv érvényesülése alól nem vonhatjuk ki magunkat, hiszen azokat világosan hirdeti az ***Újszövetség*** is, az őskeresztyének élete is!

A mai földtörvények kapcsán is tanulhatnánk abból a szemléletből, amit a Jóbel-év képvisel! Földvásárláskor a még visszalevő évek alatt várható termés alapján kell árat szabni. Ugyanis, mint már szó volt róla, a föld valójában Istené, csak a használata az emberé! Ezért nem a földért fizet a vásárló, hanem a visszaadásig történő használatért, mintegy a közben aratott termésért.

Mikor fogjuk végre legalább mi, Isten népe, elismerni, hogy *„Az ÚRé a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók" (Zsolt 24,1.)*?! Hogyan ismerné el ezt az alapigazságot az Istennel mit sem törődő világ, ha azt látja, hogy még mi sem valljuk — és végképp nem ennek szellemében élünk?! Pedig a Jóbel-évnek épp az a kérdése, hogy mi rendelkezünk javainkkal, vagy az ÚR… Két urat nem szolgálhatunk!

Nem kell nekünk erőltetve ráhúzni a Jóbel-évre valamiféle keresztyén átértelmezést ahhoz, hogy tovább

lépjünk a lelki síkra is. Maguk az izraeliták is úgy látják, hogy a bűnök elengedése éve is a Jóbel-év és szombat-év. Össze is kapcsolják szokásaikban a Jóm Kippúr, azaz az Nagy Engesztelő nap *(ld. pl. 3Móz 16,34.)* ünnepével: *„Noha az év Tisri elsején, Rós Hásánákor kezdődött, csak a hónap 10-én, Jóm Kippurkor, hirdették ki a jóbélt. A jóbélnek és az Engesztelés napjának sok közös vonása van. Mindkettőnek a jelentősége az »újjászületés« volt. Az Engesztelés napja megszabadította az embert a bűn rabságából, és lehetővé tette, hogy új életet kezdjen, kibékülve Istennel és az emberekkel. A jóbél célja az volt, hogy megszabadítsa az egyént a szegénység bilincseitől, és a társadalom különböző rétegeit újjárendezze a szociális igazság törvényei szerint. Nem volt tehát alkalmasabb nap az ilyen jóvátételi év kihirdetésére és az emberek szívének megnyerésére a szükséges áldozathozatalra, mint az Engesztelés napja; és nem volt alkalmasabb eszköz ennek kihirdetésére, mint a sófár. Jes. LVIII, ami az Engesztelés napjának haftárája, úgy látszik egy olyan Jóm Kippur napon keletkezett, amelyen jóbél évet hirdettek ki.” (Hertz Biblia jegyzetei)*

A Jóbel-év az elengedés éve — és épp ezért a megváltás éve! Mert megvan a bűnök elengedésének éve is. Ez nem a római jog elévülése — mert a lelki elévülés ideje az örökéletbe is átnyúlik: *„férgük nem pusztul el és a tűz nem alszik el” (Mk 9,48.)*. Ez nem is amnesztia: nem arról van szó, hogy valaki bűnös, de most egy tollvonással ártatlannak tekintjük… A Jóbel-évben leginkább az Úr fizeti meg mindenért az árat, hiszen ő a föld tulajdonosa. *„Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen” (Ézs 53,5.)*. Ezért ez megváltás — más bűnhődött, így lett ártatlanná nyilvánítva a vétkes… A Jóbel-év tehát valójában Krisztust hirdeti. Jézus az, Aki elhozta közénk a teljes elengedés örömévét. *Názáret*ben ezt így olvasta fel a próféciából: *„Az Úr Lelke van énrajtam … azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessem a foglyoknak … hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat, és hirdessem az Úr kedves esztendejét.” (Lk 4,18-19.)*

Az elengedés éve nemcsak az adósságokra, rabszolgákra, földekre vonatkozik, hanem elővételezi a lelki elengedést, a bűnbocsánatot — ezt maga a zsidóság is jól értette. Hertz rabbi maga fogalmaz így: *„A jóbélnek és az Engesztelés napjának sok közös vonása van. Mindkettőnek a jelentősége az »újjászületés« volt. Az Engesztelés napja megszabadította az embert a bűn rabságából, és lehetővé tette, hogy új életet kezdjen, kibékülve Istennel és az emberekkel. A jóbél célja az volt, hogy megszabadítsa az egyént a szegénység bilincseitől, és a társadalom különböző rétegeit újjárendezze a szociális igazság törvényei szerint.”*

Megváltónk maga rendezte újjá életünk adósságterhét: *„Eltörölte a követelésével minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára.” (Kol 2,14.)*

Hála legyen Megváltónknak, hogy sem hét, sem ötven évet nem kell várnunk azért, hogy ránk köszöntsön az elengedés éve! Vissza sem eshetünk ismételt rabságba újabb néhány vagy néhány tucat évre. Ő véglegesen megszabadított minket megváltása révén! Ha az ember megtagadta is a Jóbel-év kihirdetését, az Úr meghirdette a bűnök teljes elengedésének évét, és elvégezte a megváltást Krisztus keresztjén! Ezért lett belőlünk Krisztus-követő, azaz keresztyén.

Szakács Tamás

- A teremtett világ csak egy kis zárójel az örökkévalóságban. (Sir Thomas Browne)
- Ahhoz, hogy megelégedett légy, csak egyet kell tudnod: Isten jó.
- Tartsd készenlétben a munkaeszközödet – Isten fog találni munkát a számodra.
- Érdemes Istenre várni. Az Ő időzítése mindig a legmegfelelőbb.
- Amilyen magot vetünk ma, az meghatározza, hogy milyen gyümölcsöt aratunk holnap.
- A hála, az természetes válasz Isten kegyelmére.
- Isten szeretete sosem vall kudarcot.
- Ahol alázatosság van, ott az erő munkálkodik.
- Ha a teremtett dolgok olyan szeretetre méltók, milyen dicsőségesen gyönyörű lehet az, aki alkotta azokat! (Páduai Antal)
- Akár nagyok, akár kicsik a bűneink, Jézus mindegyiket meg tudja bocsátani.
- Aki Istenben bíznak, sosem kell csalódniuk.
- A félelem kimegy belőlünk, ha arra gondolunk, hogy Isten mindig velünk van.
- A kétségeskedő világnak róla gondoskodó keresztyénekre van szüksége.
- Ragadd meg az igazságot, hogy ne ejthessen semmi tévedésbe.
- Ha kész vagy fölfedni bűneidet, Isten kész elfedezni azokat.
- Isten gondoskodó szeretete akkor is körülvesz bennünket, amikor nem érezzük az Ő jelenlétét.
- A keresztyén élet harcmező, nem játszótér.
- Isten megáld minket, hogy mi is áldássá lehessünk másoknak.
- A félelem gátolja a hitet, de a bizalom lángra gyújtja.
- Isten igéje töltse be gondolataidat, irányítsa szívedet és vezesse életedet.
- Minden nap hozzáadunk valamit az örökségünkhöz – vagy jót vagy rosszat.
- Bízz Isten jelenlétében és erejében az élet viharai közepette.
- Isten visszautasíthatja kívánságainkat, de sosem engedi, hogy bizalmunk meginogjon.

Ünnep—Tár
Jóbel
(2012 Reformáció—2013 Szentháromság)

Gyermek-koromban volt ilyen

Gyermekkoromban volt ilyen
puha és szép este. A lámpák
szirmai egyre hullanak
s fognak hullni egy éjszakán át.

Derengenek az udvarok.
Az utcák folyamai szépen
hömpölyögnek föl és alá
a féntől felbontott sötétben.

Jó érzésekkel a világ
egyszerre csordultig telik meg.
Ezen a napon született
keleten az isteni kisded.

Párát fujó barmok között,
a holdvilágtól szinte halvány,
nagy éjszakában úgy feküdt
mezítelenül, puszta szalmán,

hogy a pásztorok, akiket
hozzá a csillag vezetett el,
csak néztek rá örvendező
és karikára nyílt szemekkel.

Heródes pedig, a király,
nem alhatott e csecsemőtől,
kit a szegénység fogadott
ezen a világon először. –

Engem harmincnyolc éve már
ez a történet elvarázsol.
Megjelenik és kivezet
az érzelmek sivatagából,

hogy az eleven szeretet,
a betlehemi gyermekisten,
ahogyan szoktatják a vadat,
egészen magához szelídítsen.

Toldalagi Pál

Hónapok

Fagy-kopogós január,
Hó-szikrázó február,
Tavaszváró március,
Április: rapszodikus.

Nyár-ígérő szép május,
Virágnyitó június,
Bőrbarnító július,
Hőséghozó augusztus.

Őszre hajló szeptember,
Szőlőszagú október,
Esős, nedves november,
Jézust váró december!?

Befogadod-é: Ember?
Ó, Ember!

Csorba István

Uram!

Nagy bánatomnak égő csipkebokrán,
Ó én Uram, hogy megjelentél nékem,
Tán már nem is bús fájdalmam lobog,
Te tündökölsz e fonnyadt büszkeségen.

Átlátsz, tudom, a bűnök cifra gyolcsán,
Erény rongyán, bátorság mentebőrén,
Mégis mindent levetkezem, Uram,
S elődbe küldöm lelkem szűzi pőrén.

Dús életemnek ifju vára omlott
Mohos magánnyá szépült és ma benne
Csak csipkebokrok nőnek, ó pedig
Egy lánynak csókja mind liliom lenne.

Uram, ki küldtél büszke vár urának,
Engedd, már lelkem riadót ne fujjon.
Szelíd remeteként az öregek
Szűk szíve odvas odujába bujjon.

József Attila, 1923. júl. 28.

Mese a hat harang fogadóról

Volt egyszer egy fogadó, melyet *Ezüst Csillag*nak hívtak. A tulajdonos minden tőle telhetőt elkövetett, hogy minél több vendéget csábítván nyereségessé tegye vállalkozását: a szállás kényelmes volt, a kiszolgálás szívélyes, és az árak elfogadhatók, de mindhiába. Kétségbeesésében elhatározta, hogy kikéri egy bölcs tanácsát. Miután a bölcs végighallgatta bánatos történetét, azt javasolta, hogy változtassa meg a fogadó nevét.

— Az lehetetlen — mondta a fogadós. — Nemzedékek óta *Ezüst Csillag* a neve, mindig is így ismerték az egész vidéken.

— Nem — állította a bölcs határozottan —, mostantól fogva *Öt Harang*nak fogod hívni, a bejárat fölé pedig felakasztasz hat harangot.

— Hat harangot? Ez aztán az abszurdum. Ugyan már minek tenném?

— Csak próbáld ki, és meglátod — mosolygott a bölcs.

Nos, a fogadós megpróbálta. És a következőket tapasztalta. Aki csak elment a fogadója mellett, mind betért, hogy felhívja egy hibára a figyelmét, gondolván, hogy előtte még senki más sem vette észre. Bent azután kellemesen érintette őket a szívélyes kiszolgálás, és ottmaradtak egy kis felüdülésre, megadván ezzel a fogadósnak azt az anyagi sikert, amit korábban mindhiába keresett.

Kevés dolog van, amiben nagyobb örömünket leljük, mint a mások hibáinak kijavításában.

http://richpoi.com/plugins/napi_pozitiv/?day=1378677600

„Az is képmutatás, ha rosszabbnak látszunk, mint amilyenek vagyunk. Minden embernek kötelessége a legjobb árucikkeit vásárra vinni, legjobb énjét, a legszebb dolgokat érvényesíteni, amelyeket Isten alkotott lelkében.” (Fosdick)

Barabbás

A harmadik nap alkonyán pedig kilépett a bolt keskeny kapuján, és csendesen megindult az úton. Két oldalt füstölögtek a romok. Lent a kiszáradt árok fenekén találta az elsőt azok közül, akik Pilátus háza előtt kiáltották Barabbás nevét. Elfeketült nyelvvel vonított a vörös felhők felé.

Megállt előtte, és így szólt:

— Itt vagyok!

Az pedig felnézett rá, és zokogni kezdett.

— Rabbi, rabbi! — zokogott.

És a mester szelíden folytatta.

— Ne sírj! Állj fel és jöjj velem! Mert visszamegyek Jeruzsálembe, Pilátus háza elé és új törvényt kérek magamra és reátok, akik Barabbást választottátok, s akikkel ezt mívelte Barabbás.

A nyomorult pedig feltápászkodott és az ő öltönyét megragadta

— Mester! — kiáltott elfulladva és könnyek között — ó mester, jövök! Mondd meg, hogy mentsem meg magam! Mondd meg, mit tegyek! Mondd meg, mit mondjak!

— Semmit, mondta ő szelíden — csak azt, amit három nap előtt kellett volna mondanod, mikor Pilátus megállt a tornácon és megkérdezett titeket: „Kit engedjek el hát közülük, Barabbást, a gyilkost, vagy a názáretit?”

— Ó, én bolond! — kiáltott a nyomorult fejét öklével verve, — ó, én bolond, aki Barabbást kiáltottam! Barabbást, aki ide juttatott!

— Jól van — folytatta szelíden a mester — most jöjj hát velem Pilátus háza elé, ne törődj semmivel, ne figyelj semmire, csak rám, és amikor én intek neked, kiáltsd egész szívedből és egész tüdődből: „A názáretit!”; mintha azt kiáltanád: „Az életemet!”

Az pedig követte őt.

És találnak útközben egy másik nyavalyást, akinek Barabbás elvette házát, feleségét, gyermekét és szemeit kiszúratta.

És ő homlokon érinté csendesen kezével és így szólt:

— Én vagyok az. Jöjj velem Jeruzsálembe, és amikor én kezemmel érintelek, kiáltsad: „A názáretit!”; mintha azt kiáltanád: „A házamat! A gyermekemet! A szemem világát!”

Az pedig felzokogott és követte őt.

És találtak még másikat is, kinek lábai és kezei kötéllel voltak összekötve és nyakára hurkolva, őt magát pedig arccal lefelé bűzhödt mocsárba nyomta le Barabbás, tetvek és csúszómászók közé.

Odament hozzá, és megoldotta kötelékeit, és így szólt:

— Ismerlek téged. Te költő voltál, aki a lélek rajongó repülését hirdetted: Jöjj velem, és amikor intek, kiáltsad: „A názáretit!”; mintha ezt kiáltanád: „A szabadságot! A léleknek és a gondolatnak a szabadságát!” Az pedig megcsókolta az ő saruját és csak a szemével könyörgött, mert a szája még tele volt sárral.

És így mentek tovább, és egyre több béna és sánta és nyomorult bélpoklos csatlakozott hozzájuk, akiket Barabbás tönkretett. És mindegyik külön-külön zokogva verte mellét és könyörgött neki, hogy intsen majd, ha kiáltani kell: „A názáretit!”; mintha azt kiáltanák: „Békesség, békesség! Békesség e földön!”

Estére pedig megérkeztek Jeruzsálembe, Pilátus háza elé.

Pilátus a tornácon ült és estebédjét költötte Barabbással, a gyilkossal. Kövéren és fénylő arccal ültek ott, nehéz borokat ittak, és drága ételeket ettek arany edények fenekéről: skarlátpiros palástjuk messze világított.

A názáreti pedig, élén a sokaságnak, mely követte őt, a tornác elé járult és felemelvén átszegezett kezeit, szelíden szólni kezdett:

— A pászkák ünnepe nem múlt még el, Pilátus! Törvény és szokás, hogy húsvétkor egyikét az elítélteknek elbocsátod, úgy, ahogy a nép kívánja. A nép Barabbást kívánta, engem megfeszítettek — de vissza kellett térnem halottaimból, mert láttam, hogy a nép nem tudta, mit cselekszik. E sokaság mögöttem megismerte Barabbást és most új törvényt akar. Kérdezd meg őket újból, amint a törvényeinkben meg vagyon írva.

Pilátus pedig gondolkodott, aztán vállat vont, és kiállván a tornác szélére, csodálkozva nézett végig a sokaságon és szólt:

— Hát kit bocsássak el már most, Barabbást, vagy a názáretit?

És akkor ő intett nekik.

És ekkor zúgás támadt, és mint a mennydörgés, zengett fel a sokaság.

És a sokaság ezt kiáltotta: „Barabbást!”

És rémülten néztek egymásra, mert külön-külön mindegyik ezt kiáltotta: „A názáretit!”

A Mester pedig halovány lett és megfordulván végignézett rajtuk. És külön-külön megismeré mindegyiknek az ő arcát, de e sok arcból egyetlen arc lett az esti homályban, óriási fej, mely ostobán és gonoszul és szemtelenül vigyorgott az ő arcába, véres szemei hunyorogtak és szájából büdös lé szivárgott és torkából úgy bömbölt rekedten: „Barabbást!”; mintha azt hörögné: „Halál! Halál! Halál!”

Pilátus pedig zavartan lesütötte az ő szemeit és mondá neki: „Te látod...”

Ó pedig bólintott fejével és csendesen felmenvén a lépcsőn, kinyújtotta kezeit a hóhér felé, hogy kötözze meg.

1917. január, Karinthy Frigyes

„Csak a hálás ember lehet boldog ember, csak a hálás ember elégedett ember, csak a hálás ember egyensúlyozott lélek. S mégis ezt az egyet, a háládatosságot tanuljuk meg legkevésbé.” (Ravasz László)

Mag—Tár

Kötőjeles történetek

Dr. Hézser Gábor válogatásában jelentek meg a kötőjeles történtek még 1998-ban a *Kálvin Kiadó* gondozásában. A történetek egy-egy élethelyzetre vonatkozóan tanulságosak lehetnek, segíthetnek, tanácsolhatnak, vigasztalhatnak. Nem bibliai történetekről van szó, mégis mindegyikhez kapcsolódik a könyvben egy-egy igehely is — éppen ezért is kerültek a *Mag—Tár*ba. Úgy vélem, hasznosak lehetnek mindannyiunk számára e történetek.

Küldtem érted…

„Az Úr mondta: Javadat munkáltam, közbeléptem érted a veszedelem és nyomorúság idején az ellenséggel szemben." (Jer 15,11.)

A víz egyre emelkedett. Már elöntötte az utcát. Lassan elérte az ablakpárkányt is. Hamarosan megérkezett a rohamcsónak, hogy kimentse a családot az árvíz fenyegette házból.

A családfő durván visszautasította a segítséget:

— Maradunk! Mi bízunk Isten segedelmében!

Az éjszaka már ömlött be a víz. A gyerekek, félelmükben sírva, felmásztak az asztalra. Újabb csónak jött. Hívták, könyörögtek neki. Nem engedte beszállni a családját:

— Hadd lássa a világ, mi bízunk Isten segedelmében!

A reggel a padláson érte őket. Csak a háztetők látszottak ki a szürke árból. A rendőrmotoros kilakoltatta a családot. Kézzel-lábbal tiltakozott. Le kellett fogni.

Öklét az égre emelve perlekedett Istenével:

— Hogy engedhetsz meg ilyesmit? Azt ígérted, velünk vagy. És most hol voltál? Hívtalak, esdekelve kértelek. Cserbenhagytál, majdnem odavesztünk!

— Nem értem, mit akarsz… — mondta csendesen az Úr —, három mentőcsónakot is küldtem érted…

Fríz mese nyomán

Megváltozhatnak…

„Gyermekek! Engedelmeskedjetek szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. »Tiszteld apádat és anyádat«: ez az első parancsolat, amelyhez ígéret fűződik". (Ef 6,1-2.)

Egy tinédzser elkeseredetten panaszkodott Mark Twainnek, a híres amerikai írónak:

Rettenetesek a szüleim. Az apámmal például még véletlenül sem értjük meg egymást. Állandóan veszekszünk. Begyöpösödött, fogalma sincs a modern életről! Kibírhatatlan a helyzet. Azt hiszem legjobb lesz, ha elköltözöm otthonról, amint csak lehet…

Fiatal barátom — válaszolta az író —, mélyen átérzem a helyzetét. Tudja, amikor 17 éves voltam, az apám ugyanilyen lehetetlen alak volt. Műveletlen, életidegen, önző. De legyen egy kis türelemmel. Tudja, a szülők sajnos nagyon lassan fejlődnek. Tíz évvel később ugyanis, mikor 27 éves lettem, legalább már annyira jutott, hogy néha már egész értelmesen lehetett beszélgetni vele. És mit mondjak? Harmincas éveim végén, akár hiszi, akár nem, ha tanácsra volt szükségem, gyakran idős apámhoz fordultam. Hát látja, így megváltozhatnak…

Mark Twain nyomán

Szüntelenül imádkozzatok!

Sorozatunk a keresztyén élet elengedhetetlen, létfontosságú elemével foglalkozik. Urunk egy példázattal szemléltette számunkra, hogy szüntelenül imádkoznunk kell, megfáradás nélkül, lankadatlanul *(Lk 18,1kk.)*. Nyilvánvalóan az Ő nyomdokán járva mondja az apostol is a sorozat címéül választott felszólítást: *„Szüntelenül imádkozzatok!" (1Thessz 5,17.)* Sorozatunk Ordass Lajos: ***Az imádkozásról. Imádkozóknak és imádkozni akaróknak szóló tanácsok*** c. könyvén alapul, és annak fejezetei szerint halad.

II. Ellenvetések (2. rész)

11. Véletlenek találkozása?

(Péter) nem tudta, hogy valóság az, ami történik az angyal által, hanem azt hitte, hogy látást lát.
(Apostolok cselekedetei 12,9.)

Ha egy hit nélkül élő ember valamely hívő ember beszámolóját hallgatja csodálatos imádságmeghallgattatásáról, azonnal kész a válasz: „Véletlen!" És rendszerint azonnal kész a hívő ember ellenvetése is: „Véletlenek nincsenek!" Tanúja voltam már ilyen parázs vitának. Ez nem használt sem a hívőnek, sem a hitetlennek, és legkevésbé használt a keresztyénség ügyének.

Azt ajánlom, hogy most gondolkozzunk el ezen egy kissé. Az ilyen nézeteltérést alighanem a „véletlen" szónak az íze okozza. De eloszlik könnyen a félreértés, ha lenyúlunk a szó belső értelmére. „Véletlen" az, amiről az ember nem „vélné", nem gondolná, hogy úgy következik be, amint csakugyan bekövetkezik.

Így ezt a szót a hitben élő ember is nyugodtan használhatja, sőt úgy gondolom élete legtöbb esetében így is kell használnia. Már csak keresztyén alázatból is. Hiszen mi életünk eseményeit, fordulóit nem látjuk előre. Mégcsak nem is „véljük" a legtöbbjéről, hogy bekövetkeznek. Aki nem ezt vallja és nem ismeri el ezt, az fölfuvalkodva szinte azt állítja, hogy ő a mindentudó. Ezt keresztyén ember pedig aligha vállalhatja. Hiszen éppen mi, keresztyén emberek, csodálkozunk rá mindennap Isten csodáira, mert érthetetlenek, nem egyszer emberi tudásunkkal, véleményünkkel [ellentétesek — SzT]. Azért azt ajánlom, hogy fogadjuk el e tekintetben a hit ellenfeleinek állítását és válaszoljunk rá ilyen formán: Igazad van! Valóban számomra is merő véletlen volt az, ami velem történt és amit az imént elmondtam.

Ennek a szavunknak azonban legyen folytatása és azonnal ragadjuk meg az alkalmat Istenünkről való bizonyságtételre. Így: Számomra tudtomon kívülálló véletlen volt. De nem volt az Istennek. Mert nála csakugyan nincsenek véletlenek. Isten engem nemcsak ebben az egy esetben ejtett ámulatba azzal, amit velem és értem tett. Az imádságom nem varázspálca az én kezemben, hanem Isten számára eszköz, hogy irántam való szeretetét világossá tegye vak szemem és sokszor érzéketlen lelkem számára. Nem az a legfontosabb az imádságomban, hogy én azt elmondom, hanem az, hogy Isten meghallgatja azt.

Éppen azért szeretek imádkozni, mert akkor nagyon jóságos Atyámmal beszélgetek, akinél semmi sem lehetetlen — vagy inkább határozott formában mondom: „Akinél minden lehetséges."

12. Félelem?

Látva a nagy szelet — (Péter) — megrémüle és amikor merülni kezdett, kiálta, mondván: „Uram! Tarts meg engem!"
(Máté 14,30.)

Állítják: az imádság félelemből születik. Régidőkben a szörnyű állati félelem vitte könyörgésre az embert, ma pedig a kifinomult félelem termi meg az imádkozást.

Lehet.

Sőt: Valószínű.

Ha az imádkozásnak talán nem is az egyedüli szülő-oka a félelem, de ki merné mégis azt állítani, hogy a félelemnek nincsen semmi köze az imádkozáshoz? Hiszen alighanem az „istenfélelem" szó is ebbe az irányba mutat.

A kérdés azonban inkább ez: helyes-e és igaz-e, ha az imádkozó emberen csak ezt az egy vonást vesszük észre, hogy fél? Legalább olyan feltűnő — ha ugyan nem még erősebb — ismertető-jele, hogy amíg félelmében imádkozik, ott tudja valahol maga mellett, maga fölött, földön vagy mennyben, de hangja által elérhető messzeségben Istent, aki bajából szabadulást nyújthat neki. A hite Istent látja. És Istent erősnek látja. Bajánál erősebbnek. És még sok minden mást is lát Istenben. Elsősorban igaz szeretetét, amellyel szívesen megsegíti, ha kiált hozzá. És ez nagyon jó tudás ! Igen jó meggyőződés!

Ennél több szóval kell válaszolnunk a nem-imádkozóknak arra a vádaskodására, amelyet nem kevés gúnnyal szoktak előadni: az imádkozó ember gyönge ember és ezért gyáva is.

Szeretném ennek a képnek is megmutatni a másik oldalát. Azt, amit — különös — oly ritkán vesznek észre az emberek, pedig nemegyszer mutatkozott meg a történelemben, és — hála Istennek máig is sűrűn látható. A hívő ember, aki féli Istent — vagy mondjuk egészen egyszerűen így: — aki fél Istentől, fél attól, hogy összeütközésbe kerülhet Isten akaratával, holott azt szeretné, ha a saját akarata mindig engedelmesen oda tudna simulni Isten akaratához — mondom — a hívő ember egészen sajátságosan, csodálatosan viselkedik olyankor, ha szembe találja magát olyan erőkkel, amelyek el akarják őt szakítani Istentől. Ha szembe kell néznie a bűnnel, annak kísértéseivel, veszedelmekkel, halállal — vagy ami néha nehezebb emberekkel kell szembenéznie, akik Isten elleni hűtlenségre akarják rábírni. Fél ezektől az erőktől. De ezeknél jobban fél Istentől s azért ez a félő, ez a remegő szegény ember egyszerre szembe mer szegülni az istenellenes erőkkel. Velük helyezkedik szembe, mert Istennel nem mer szembeszegülni. Ilyen módon születtek meg emberi történelmünk hősei közül a legkiemelkedőbbek. Ez is igazság!

Valljuk meg: az ember általában fél. Az is, aki imádkozik és az is, aki nem imádkozik. A kérdés ez: mit tartunk a magunk számára kívánatosabbnak? Azt-e, hogy számtalan kéz korbácsától rettegve há-

nyódjunk megszámlálhatatlan félelemben, vagy azt-e, hogy a hatalom egyetlen Urától féljünk, aki meg is tud védelmezni minden más rettegéstől és aki — mint tudjuk — azt ígérte, hogyha az félelmében megmaradunk, végül is az üdvösség örömében részesít.

13. Szükségtelen?

Jól tudja a ti Atyátok
mire van szükségetek, mielőtt kérnétek.
(Máté 6,8.)

Jézus Urunk most idézett szavára támaszkodva lehet ilyenféle gondolatmenetet kialakítani:

Ha Isten tudja, mire van szükségem, akkor nyilvánvalóan fölösleges azt neki elmondanom. Ha Isten jóságos szeretetével kész nekem a legtökéletesebb ajándékokat megadni, akkor kár azokat kérnem. Ha Isten magától tesz jót velem, akkor minek biztatgassam erre?! Ha Isten mindentudó, akkor nincsen szüksége az én fölvilágosításaimra és bizonyára nem is feledékeny, tehát nem is kell Őt a dolgokra figyelmeztetnem.

Mondom: lehetséges az ilyen gondolatmenet. Ezen túl — még szokásos is. Voltak imádkozók, akik emiatt elhallgattak és voltak olyanok is, akiket ilyen érvelésekkel elhallgattattak.

Különösek ezek a mondatok! Olyan az értelmük, mintha Isten iránti tiszteletadás szólna belőlük, mintha a sok gondú Istent akarnák zaklatásunkkal szemben megvédelmezni és mégis valami dermesztő hidegség árad belőlük.

Abban igazuk van, hogy Jézus itt valami ellen szól. Megnézhetjük az összefüggést és akkor azonnal világosan látjuk, mi ellen is szól. A szószátyárkodás ellen. Az igazi imádkozás ellen sohasem szólt. Azt mindig csak nagyon meleg szóval ajánlotta.

A föntebb fölsorolt kifogások két nagyon fontos dolgot hagynak-figyelmen kívül. Egyrészt azt, hogy az igazi imádkozás nagyon meghitt, meleg beszélgetés, nem pedig szószátyárkodás. Másrészt pedig azt, hogy éppen az imádkozás az az alkalom, amikor Isten nekünk adhatja adományait.

Erről sohase feledkezzünk meg!

Szüleink az otthonunkban jól tudták, mikor van szükségünk élelemre vagy öltözetre vagy másra. Nem nekünk kellett őket figyelmeztetnünk. Mégis kértük ezeket a dolgokat. És éppen ez a kérő szó járult hozzá otthonunk meleg lelkének a kialakulásához és megtartásához.

Azt mondja ma Jézus: hogy Isten, a mi mennyei Atyánk jól tudja, mire van szükségünk. Jól tudja, hogy az élelmen és az öltözeten túl még rengeteg sok minden másra is szükségünk van. Nyugtalankodó lelkünknek békességre, bűnnel vívódó életünknek erőre van szüksége. Isten ezt tudja. Jobban mint mi magunk. De nem itt kell keresnünk a főkérdést. A kérdés ez: Vajjon hogyan és mikor adja nekünk Isten ezeket az ajándékait, ha mi nyugtalanságunkban százfelé kapkodunk, csak éppen az Ő színe elé nem jutunk? Mikor helyezze bele a lelkünkbe az erő és a békesség bizonyosságát, ha nem jutunk vele beszélő viszonyba hetekig, évekig vagy talán egy életen át sem?

Nem! Az imádkozást nem teszi fölöslegessé az a boldogító tény, hogy Isten jól ismeri szükségleteinket! Nagyon is kell az imádkozás, hogy Isten szeretetét így elfogadhassuk.

Ordass Lajos

Ha imádságról szól sorozatunk, érdemes alkalmanként egy-egy konkrét imádságot is hozzácsatolni Ordass Lajos gondolataihoz:

A Szentlélek azon órában megtanít titeket, mit kell mondanotok.
Lukács 12,12

Uram!

A szorongattatás idejére adod ezt az ígéretet. Az üldöztetés napjaira. Ismered az emberszívet. Tudod: fél — ha bajokkal találja magát szemközt. Félelmében alkudozásba kezd. Legdrágább értékeit hamis mérlegen méricskéli. Félreismeri helyzetét. Jobban fél sérelmet elviselni, mint mennyei Atyjának büntetlenül át nem hágható akaratát megszegni. Ilyenkor nyúl az ember a hazug szóhoz. Kitalált mesékhez. Ezeken ellenfelei természetesen átlátnak, és ezért még szenvedélyesebben megszorongatják.

Uram!

Szorongattatásaim esetére a Szentlélek segítségét ígéred. Ő nem a kibúvó keresésében segít. Az igazság megvallására tanít. A bajokban ez a Szentlélek legfőbb áldása. Az igazság tanújává avat. Akármi legyen is ennek a tanúságnak az ára. És erőt ád minden következmény csöndes elhordozására.

A mai nap is ismeretlenül áll előttem. Nem tudom, békességben érem-e meg estéjét, vagy küzdelmek szakadnak-e rám. Rád bízom — Uram —, mi történjék velem. Csak Szentlelkedet ne vond meg tőlem.

Ordass Lajos

- A bátorság nem az, hogy erőt kapok továbbmenni, hanem az, hogy tovább megyek, amikor nincs is erőm.
- Korlátozott képességünk a szeretetre nem korlátozza Isten korlátlan erejét abban, hogy kiárassza szeretetét rajtunk keresztül.
- A bűn szennyéből csak a Megváltó tud megtisztítani.
- A szuperlatívuszok világában is Isten a legnagyobb.
- A Krisztusnak való elkötelezettség mindennapi kihívást jelent.
- Ne tagadd meg a világtól a legjobb hírt, amit valaha is hallhat. (Ti. az evangéliumot.)

Esemény—Tár

Ádventi est Felsőpetényben és Ipolyvecén

A 2012-es év ádventjében Pál apostol athéni tartózkodásának első feléből, *Csel 17,15-21.* szakaszából szóltak hozzánk az igeszakaszok. (A terv pedig az volt, hogy a következő év böjti sorozatának alapja pedig maga az areopagoszi beszéd lesz majd.) Az alapötlet abból származott, hogy Ádvent 1. vasárnapjának egyházunk által kijelölt igéje származott az areopagoszi beszédből, aminek aztán meghatározó témája lett az ***Agora*** c. film is, amit a későbbiekben bibliaórai filmvetítés keretében meg is tekinthettünk.

Vendégként Ittzés István nyugalmazott érdi lelkész végzett köztünk evangélizációs szolgálatot december 19-én. Erre a napra kicsit kibővítve a sorozatot, részben már a következő böjti szakaszba nyúlva, a *19-23. versek* alapján hangzott az igehirdetés arról, miként is kezdődött el az apostol igehirdetése *Athén*ban.

Az athéniek ugyanis felismerték, hogy Pál egészen újszerű dolgokat hirdetett, ezért felszólították, hogy fejtse ki nézeteit, amelyek számukra ismeretlenek voltak. Kiderül a görögökről, hogy sötétségben élnek — nem kevésbé, mint a mai emberek, hiszen alig találni olyat, akinek van igazi istenismerete. Ezzel az igazsággal szembesíti hallgatóit Pál: az ismeretlen — általuk nem ismert — Istennel, a Teremtővel.

Isten teremtő volta olyan kapcsolópont a pogányok felé, amelyből továbbindulhat az apostol és aztán beszélhet Isten Fiáról, akit megígért a próféták által. Így állt előttünk az ádventi evangélium, Krisztus születésének ígérete, Akiben Isten a saját Fiát áldozta az emberért. A pogányok ilyen istentől nem is hallhattak, számukra valóban ismeretlen a szerető Isten, a Megváltó. Igazi ádventi üzenetet hallhattak az *Agorá*n!

Baptistákkal közös reformációi istentisztelet

A 2012-es évben a baptista gyülekezet adott helyet közös istentiszteletünknek reformáció napján, és a kialakult rendnek megfelelően a vendéglelkész igehirdetéssel, a házigazda előadással szolgált. Isten igéje *Rm 3,20-27.* alapján szólt a legfontosabb reformátori tanításról, arról, hogy Isten ingyen igazít meg kegyelméből.

A reformáció alappillérét is alkotó *Római levél*ben Pál az üdvösségnek, a megigazulásnak egészen más útját tárja elénk, mint amit az ember, a vallásos ember elképzel. Épp itt, a levél eme fejezetének elején magyarázta el, hogy sem zsidónak, sem pogánynak nem lehet mentsége. Jézus világossá tette, az apostol pedig jól megtanulta — és jó volna végre nekünk, egyháztagoknak, nekünk protestánsoknak, nekünk, a reformáció örököseinek végre megtanulni, megemészteni, hittel elfogadni, hogy Isten nem talál bennünk semmi, de semmi kedveset, értékelhetőt, mert szemben állunk akaratával, koromfekete a szívünk a bűneinktől!

Saját erőfeszítései senkit sem tesznek igazzá! Az csakis Isten teremtő cselekedete révén történhet meg. Éppen ezért az üdvösségünk semmiben nem függ tőlünk, hanem mindenben Krisztustól és váltságától ott a Golgotán, vére árán… Igen kemény beszéd ez, amelyet a gőgös ember hallani sem akar. Aki azonban valóban szereti Istent, az alázattal meghajtja fejét az

Úristen ítélete előtt, és nem keres kifogásokat igéjével szemben.

Isten igazságára figyelj, és végre saját fáradozásaid helyét átadd Isten munkálkodásának, Aki megigazítja az embert — de csakis a bűnösöket!

Sellyei Imre előadásában azt fejtegette, mi az, amiben reformációnak kellene történnie 2012. október 31-én. Mi az, amiben nekem változnom kellene? Négy területen sorolt fel példákat: egyén, család, gyülekezet, társadalom. Mindegyik területen 4 pontot említett.

Egyéni életünkben: 1.: Minden nap hálát adok Isten szeretetéért, a megtérés ajándékáért. 2. Minden nap vágyódom Szentlélek által a Jézus Krisztussal való személyes találkozásra. 3. Vágyódom arra, hogy Krisztusba vetett hitemről másokkal is beszélgetek. 4. Mindent megteszek azért, hogy hitéletem mellé még több ismeretet szerezzek.

Családban: 1. Istentől kapott segítőtársammal és gyermekeinkkel naponként olvassuk a ***Szentírás***t. 2. Önmagamat, családomat felkészítem és alkalmassá teszem az istentiszteleti alkalmakra. 3. A család az a hely, ahova vendégeket hívunk. 4. A család az a fórum, ahol mindent meg lehet beszélni, sőt, kezdeményezem is a beszélgetést gyermekeimmel, feleségemmel.

Gyülekezetben: 1. Istentiszteletre a gyülekezetbe felkészülten és pontosan érkezem, magammal hozom ***Bibliá***mat, énekeskönyvemet. Nemcsak kapni szeretnék, hanem adni is. 2. Azért vagyok a gyülekezetben, mert Isten személyesen hozzám kíván szólni. 3. A hála jeleként előre elkészítem a perselybe szánt adományomat. 4. A másik testvérrel jó kapcsolat kialakítására törekszem, őt bátorítom. — Ilyen a jól működő gyülekezet! Ha csak egyben tudunk előbbre lépni ezekben változni, milyen jó az, amikor a gyülekezet megújul és fejlődik.

Társadalom: 1. Mindent megteszek a keresztyén, azaz a krisztusi megjelenésért. 2. Van időm a másikra — meghallgatni, tanácsot adni, segíteni. 3. Munkásaimat, alkalmazottaimat (akinek van) becsületesen kifizetem, ezzel is Istent dicsőítem. 4. Tisztában vagyok azzal, hogy nem mindenki fogadja el általam a Krisztust — de nem csüggedek el.

Ha ezek közül csak egyben tudunk egy kicsit változtatni, Isten megáldja életünket. Lehet, hogy a mi életünkben is reform következik be?

Ökumenikus imahét

Felsőpetényben

Megnyitásul a római katolikus templom adott otthont 2013. január 20-án az imahetünknek, ahol igehirdetéssel Eszlényi Ákos adta meg a sorozat alaphangját Lk *24,13-25.*, az emmausi tanítványok alapján szólva.

Jó érzés, hogy amikor évente az egységért imádkozunk, Isten megszégyenít, hogy nem kell az egység létrejöttéért imádkozni, mert az egység már adva van. Három ponton jelenik meg ebben a szakaszban. Egyek a kínjaink-bűneink; egy Krisztusunk van; egy a jövőnk…

Második alkalmunkat gyülekezeti termünkben tartottuk január 21-én. Sellyei Imre igehirdetésében *Lk 22,14-23.* alapján az utolsó vacsora jelenete állt előttünk.

Lukács az utolsó vacsorát úgy írja le, mint egy páskavacsorát. János pedig azt hangsúlyozza, Jézus halála akkor történik, amikor a páskabárányt levágják. Fontos, hogy az úrvacsora az egységnek, a keresztyének összetartozásának a jele — ezt az összetartozást jelenti Jézus halála, testének és vérének nekünk áldozása a Golgotán.

Harmadik alkalmunkra 23-án került sor a baptista imaházban. Martos György római katolikus diakónus *Rm 8,18-25.* alapján szólt hozzánk — először is bemutatkozással kezdte, a diakónus-tisztség ismertetésével.

Korábbi szolgálati területe a kórházi lelkigondozás volt, így érthető, hogy a szenvedésről szóló igeszakasz kapcsán ezen lelkigondozói tapasztalataiból merítve szólt a gyülekezethez. A sok negatív hírrel szemben azonban figyeljünk inkább a jó hírekre — leginkább a Krisztusról szóló örömhírre!

Negyedik alkalmunk 24-én következett *Nőtincs*en. Az éneklésben Eszlényi Ákos gitáros kísérete segített, igehirdetéssel jómagam szolgáltam. A *139. zsoltár* alapján szóltam.

Szimpatikus a zsoltáríró kérése… Pedig életveszélyeset kér! Az orvostudomány mindenkori állása szerinti legjobb diagnosztikai eszköznél is megbízhatóbbat tart Urunk a kezében. Most hirtelen fény derül a bűn betegségére! Szinte azt mondhatnánk, hogy akit egyszer végigvisz a szalag az isteni vizsgálaton, az onnan nem jön ki egészségesen: egészen biztosan talál nála temérdek rendellenességet: bűnt. Valljuk meg alázattal: Önvizsgálat, felülvizsgálat-kérelem — azaz bűnvallás és bűnbánat nélkül lehetetlen életben maradnunk! Persze Isten szakításpróbája egyetlen esetben nem halálos számunkra. Akkor, ha Krisztuson keresztül végzi el! Az isteni kivizsgálás ez esetben védelmet is jelent: Isten irgalmának bűnbocsátó védelmét — azaz üdvösséget Krisztusban.

Végül 27-én, Ősagárdon gyűltünk össze. Grúber Géza hirdetett igét a záróalkalmon.

A prédikáció *Fil 4,4-9.* alapján hangzott. Pál apostol az örömöt hangsúlyozza — egyenesen felszólít rá. Nem hahotázást, nem e világi örömöt jelent ez, hanem a keresztyének öröme megelégedettség, nyugodt életmód. Azért örülhetünk, mert érezhetjük, hogy az Úr közel!

Ipolyvecén

Január 20-án az evangélikus templomban gyűltek össze a római katolikus és evangélikus felekezetek tagjai, hogy együtt szolgáljunk Istennek, együtt dicsőítsük őt, közös imádsággal forduljunk Hozzá, együtt hallgassuk szavát.

Lutheránus Péter katolikus plébános hirdette az igét *Mk 7,31-37.* alapján. E történetben Jézus gyógyít — úgy hozza el közénk Isten Országát, hogy közben testi bajainkat is meggyógyítja. Ám többet akar adni, mint a gyógyulás: az üdvösség örömhírét adja.

Záróalkalmunkra pedig egy héttel később került sor a római katolikus templomban. Igehirdetésem *Lk 1,46-55.* alapján Isten beteljesedő ígéreteiről szólt.

Az igeszakasz jó összekötő híd lehet római katolikus és evangélikus testvérek között, mivel a ***Magnificat***ot Luther is magyarázta, és felhívta a figyelmet arra, hogy ha Mária személyét nem is tiszteljük, de alázata előtt mi is csak meghajolni tudunk.

Szeretetvendégség Felsőpetényben

Betegség miatt 2012 ádventjében el kellett halasztanunk a tervezett szeretetvendégséget. 2013 böjtje azonban már alkalmat adott, hogy megtartsuk a Reményik-estet ifj. Záborszky Csaba szavalataival február 11-én.

Természetesen elkísérte édesanyja, Éva néni, és nővére is.

Reményik Sándor versei hangzottak el többségében — azért is, mert a magyar evangélikus költő nevét bizonyára ismerjük, de verseit kevésbé.

Mindemellett a sokkal jobban ismert Túrmezei Erzsébet evangélikus diakonissza nővér verseiből is hallhattunk jó párat.

Szupplikáció

A 2013-as év Böjtjének szupplikációs vendégszolgálatára érkező teológus Magyar Tamás volt, aki február 24-én, Böjt 2. vasárnapján érkezett közénk.

Igehirdetése *Ézs 42,1-4.* alapján szólt az Úr Szolgájáról, Megváltó Urunkról. Megtanulhatjuk Tőle, hogy a böjtben nem a *valamiről* lemondás a lényeg, hanem a *valamiért* lemondás. Vigasztaló üzenet, hogy Jézus nem töri össze a megrepedt nádszálat és nem oltja el a füstölgő mécsest. Ami Ézsaiás korában prófécia volt, az Krisztusban megelevenedett.

Óriási hatalmat kapott Istentől — mit tett ezzel a hatalommal? Elpusztította a bűnösöket? Megtehette volna, mégis inkább kiemelte, megmentette őket. Kihozta a börtönből a foglyokat, a sötétben ülőket.

Böjti estek

A 2013-as év böjti szeretetvendégsége mellett böjti estjeinknek is volt vendége, mégpedig Dobó Dániel személyében, aki hatodéves gyakorlatát töltötte *Vanyarc*on. Akik részt vettek a hajdani pesthidegkúti gyülekezeti látogatáson, édesanyját, Kiss D. Ildikót ismerhetik is, főleg az árpád kori templomban előadott szép ír énekei révén.

Dániel igehirdetése *ApCsel 17,26-28.* alapján szólalt meg február 27-én. Pál apostol görög költőkre hivatkozik az *areopagoszi beszéd*ben. A költők sokszor komolyan hatnak gondolkodásunkra — gondoljunk csak pl. nemzeti énekünkre, Vörösmarty *Szózat*ára! A költők érzékenyebbek a világ dolgaira — szépségeire és fájdalmaira egyaránt. A költői lélek élesebben látja Isten hiányát is, és odaszántabban keresik.

Ám a keresés még nem elég. Úgy kell elfogadnunk, ahogyan Ő jelenti ki Magát nekünk. Ezt meg is tette igéjében és Jézus Krisztusban.

„Azt mondod: Meg akarom érteni a hittitkokat, hogy higgyek. Én azt mondom: higgy, hogy megérthess. A megértés a hit jutalma. Ezért ne keress megértést, hogy higgyél, hanem higgy, hogy mindent megérthess.” (Augustinus)

ProChrist 2013

Mivel az előző évben zajlott a *Billy Graham Evangélizációs Társaság* által szervezett, *Reménység fesztivál* névre keresztelt evangélizáció Billy Graham fiának, Franklin Graham igehirdetéseivel, ezért a *ProChrist* szervezői úgy döntöttek, hogy egy évvel elhalasztják az európai műholdas evangélizációjukat — ezért került rá sor csak 2013-ban. Ezúttal a baptista gyülekezet *Nőtincs*en szerette volna megrendezni az alkalmat (bár végül a kultúrház felújítása megakadályozta őket ebben), így kivételesen teljesen magunk szerveztük meg az alkalmat, a részvételi díjat is gyülekezetünk fizette — adminisztratív módon látszólag tehát először kapcsolódtunk be, valójában persze immáron harmadszor.

Az idei *ProChrist* határmezsgyének is bizonyult. Ulrich Parzany utolsó alkalommal vett részt igehirdetőként, ugyanis nyugdíjba vonul. A szerkezete is megváltozik a jövőben: a mai viszonyokban történt változásokat érzékelve kevesebb ilyen nagy rendezvényt terveznek, amely egész *Európá*ra vonatkozik, helyette több helyi rendezvényben vesznek majd részt. Nem is egy igehirdető lesz majd ezentúl, hanem több fiatalabb veszi át a stafétabotot. Ez részben már most is megtörtént — ugyanis Ulrich Parzany hirtelen betegsége miatt Steffen Kern *'ugrott be'* első két alkalommal, majd szerdától már *'eredeti szereposztásban'* zajlottak az esték. (A fordítás miatti késés folytán élőben egy nappal korábban zajlott minden.)

Testvérgyülekezet ifjúsági táborozása Felsőpetényben

Évek óta testvér-gyülekezeti kapcsolatban áll a felsőpetényi és a lütschenai evangélikus gyülekezet. Igaz, az elmúlt időben társulás révén megváltozott a lipcseiek szervezete, ám az így megalakult és *Sophienkirchengemeinde* névre keresztelt társulás természetes módon ápolja továbbra is a testvéri kapcsolatot.

Egy évvel korábbra tervezték, de Helge Voigt lelkész súlyos betegsége miatt elhalasztva valósult meg, hogy az ottani konfirmandusok és fiatalok eljöjjenek hozzánk egy hétre táborozni 2013. július 13. és 19. között. Programjaikon a mi fiataljaink is részt vettek — tolmácsolással. (Ezúton is köszönet illeti érte Majer Anitát.)

A vasárnapi istentisztelet a vendégek szolgálataival történt: nemcsak énekkel tették színesebbé az alkalmat, de egyrészt a liturgiát is együtt végeztük Helge Voigttal, másrészt az igehirdetést is a német lelkész végezte *Jn 6,35a.* alapján: *„Jézus azt mondta nekik: Én vagyok az élet kenyere”*. Az alkalom felelevenítéseként itt közöljük az igehirdetés fordítását:

Kedves Testvérgyülekezet!

Nem kezdhetem másként ezt a prédikációt, minthogy megköszönjem a mi barátságunkat. Köszönet a kapcsolatért, amit ti nekünk Jézus által adtok. Ez számunkra nagy ajándék. Köszönöm a lehetőséget, hogy itt prédikálhatok.

Evangéliumként az ötezer ember megvendégeléséről szóló történetet hallhattuk (*János evangéliumá*ból). Ehhez a szöveghez egy lenyűgöző bibliai munkát éltem meg egy taizéi testvéremmel. Ő mondta, hogy ebben a történetben igazából a gyermekre kell fordítanunk a figyelmünket. A gyermek öt árpakenyeret és két halat hoz, amit Jézus adományként vesz át, és ebből mindannyian jóllaktak.

Az árpakenyér a szegények ételének számít. És ez valóban nem sok. Vajon hány éves volt a gyermek? Lehet, hogy egy tinédzser volt, aki a tömegben azzal tolakodott előre, amije éppen volt. András felfedezte a gyermeket és aztán az adományát rögtön fel is használták.

A taizéi testvér, aki egy svájci szerzetes volt, csillogó szemekkel és ravasz mosollyal egy nagy igazságot mondott: *A gyermek cselekedete egy fontos részlet a történetben.* János sok kicsi részlettel meséli el az evangéliumot, hogy a fiatalok is tanuljanak belőle. Tehát a gyerekek és fiatalok, talán ismerős Számotokra is az a helyzet, amikor keveset tudtok nyújtani, mégis efelett a kevés felett is átsiklotok.

Közösségben vagy az iskolában. Jézus azzal is sokat tud kezdeni, amivel rendelkeztek. Néha a felnőttek nem tudják. túl gyakran gondolnak arra, amit nektek még meg kellene tanulnotok. Gyakran nem hagyják fi-

gyelmen kívül a hibáitokat. Ezt Jézus megtanítja újra és újra. A felnőttek feladata felfedezni azt, amivel ti, fiatalok rendelkeztek. Mint ahogyan András is elmondja Jézusnak: *„Van itt egy gyermek, akinél van öt árpakenyér és két hal, de mi ez ennyinek?” (Jn 6,9.)* Itt ismét a felnőttek kritikus hangját halljuk. Azonnal jön a reménység nélküli ellenérv: *„… de mi ez ennyinek?”*

Aztán a svájci szerzetes a maga pompás svájci akcentusával hozzáfűzte: Tehát kedves fiatalok, nyugodtan tolakodjatok előre! A felnőttek egyébként gyakran nem is veszik észre, mit is tudtok. Tolakodjatok előre a képességeitekkel, értékeitekkel, hogy azt közkinccsé tegyétek!

Szívesen megosztok veletek egy jó tapasztalatot: fogtok olyan felnőttekkel is találkozni, akik pontosan Jézustól akarják ezt megtanulni. Izgalmasnak találom, hogy Jézustól pontosan ezeket a dolgokat is megtanulhatjuk.

Végül *János evangéliumá*nak 6. fejezetében levő 35. verséhez érkezünk, amely így szól: *„Jézus azt mondta nekik: Én vagyok az élet kenyere”*. E mondat János evangélista lényegre törő nézőpontját fogalmazza meg, a megvendégelés-történet rövid összefoglalását — amit az éhezők másként értenek, mint a jóllakottak.

Egy angol újságíró 2 kg kenyeret vásárol. Egészen egyszerű kenyeret. Nem többet, és nem kevesebbet, mint egy tápláló, friss kenyeret. Különböző városok forgalmas utcáira állt ki ezzel a falatnyi kenyérrel.

Az arra járókat mind felszólította, hogy dolgozzanak egy órát ezért a kenyérért. *Hamburg*ban, *Németország*ban kinevették. *New York*ban a rendőrség letartóztatta. Az afrikai *Lagos* városában több ember is hajlandó volt ezért a kenyérért akár három órát is dolgozni. Az indiai *Delhi*ben száz ember is összegyűlt, akik akár egy egész napot is dolgoznának ezért a kenyérért.

Mekkora értéke van a kenyérnek számunkra, ha nekünk elég van belőle? Egy kenyérért egy órát kell csak dolgozni? *Németország*ban ez nevetséges. Erre a szegények maguk sem kaphatók a mi országunkban. A kenyeret gyakorlatilag utánad dobják. Ám Isten szemében ezzel mi még nem vagyunk gazdagok. Jézus az éhezőket jóllakottá kívánja tenni.

A legtöbb német számára Jézus másik ötletet kínál. Kenyerünk sok van. Viszont az igényünk is megvan az alapvető jóllakottságra. Pontosan mi németek tűnünk mindig stresszesnek, és mindig valami újat keresünk. Nézzük meg, vajon néhányan *Felsőpetény*ből is beletörődnek-e ebbe?

Igen, nekünk túl sok van. túl sok van a szemünk előtt és fülünkben. Túl sok eltérítés, csábítás. Túl sok tennivaló. Túl sokat kell fizetnünk. Túl sokat eszünk. Túl sokat tervezünk. túl sok kérdésünk van Istenhez. túl sok kétkedés. Túl sok szükség. Túl sok munka. Túl sok út. túl sok kínálat. Túl sok tennivaló. Túl sok hobbi. Túl sokat raktározunk. túl sokat vállalunk. Túl sok cél. Túl sok tennivaló. túl sok ruházat. Túl sok ünnep. Túl sok továbbképzés. Túl sok időhiány. Túl sok tennivaló. Túl sok szükséghelyzet a környezetünkben. Túl sok filmet nézünk. Túl sok Internet. Túl sok e-mailt olvasunk. Túl sok reklám. Túl sok káros dolog az asztalon. Túl sok követelmény. Túl sok tennivaló. túl sok meghívás. túl sok kötetlenség. Túl sok gyom a kerti ágyásban. Túl sok takarítás. Túl sok magány. Túl sok tennivaló. Túl sok kenyér.

Most szánjunk időt a kenyérre. Az egyszerű, alapvető dolgokra. Az élet kenyere egy értékes üzenet. Ez az üzenet egészen halkan érkezik, egészen közel az élethez. Egy kenyér megkérdezhet engem: Miből van túl sok dolgom? Mi ad nekem életerőt? … Mily egyszerű a kenyér igazsága! Ő azt mondja: Megelégítelek, én elegendő vagyok számodra, én megnyugtatlak, csendes éhség!

És az Örökkévaló Isten ezzel az egyszerű kenyérrel szólít meg minket. Jézus Krisztus mondja: *„Én vagyok az élet kenyere”*. Én dolgozom bennetek, a gyermekeitekben és a gyengékben, akik felém nyitnak, és ugyanúgy az erősekben és a stresszes emberekben is.

Isten békessége, amely minden emberi értelmet meghalad, őrizze meg szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban! Ámen.

Palánta—Tár

Az arzanoi gyerekek evangéliuma — Marcello D'Orta gondozásában

Marcello D'Orta olasz gyerekeknek tartott hittanórái tapasztalatából gyűjtötte össze az ***Isten ingyér teremtett bennünket*** c. könyvében található írásokat. A gyerekek a maguk tudásával, huncutságot sem nélkülözően fogalmazták meg az órákon hallott bibliai történeteket. Mulattatóak a maguk nyíltszívű gyermeki voltával, ugyanakkor elgondolkodtatóak is. Érdemes olvasni nemcsak gyermekeknek, hanem felnőtteknek is.

Mit gondolsz a jobb lator történetéről?

Valamikor Franciaországban a guillotine volt a halálbüntetés, majd amikor Amerikát felfedezték, feltalálták a villamosszéket. Ha egy halálraítélt Jézussal ment volna a guillotine alá, biztosan azt mondta volna neki: „Jézus, rozsdásitsd be a pengét, hogy ne essen le", ha meg villamosszékbe mentek volna, azt mondta volna: „Jézus, csinálj áramszünetet". De gúnyolódni senki se mert volna Jézussal. Az a bajszos lator viszont jobbról csak cukkolta, hogy: „Miféle Istenfia vagy te, ha még egy keresztről se vagy képes leszállni?"

Jézustól nyugatra volt egy másik lator, de bajusz nélkül, aki életében a gonosztevő mesterséget folytatta, de holtában megbánta. Most keze, lába odavolt kötözve a keresztre, a levágott feje meg már ott várta a földön.

Ő, amikor meghallotta mit mondott az első lator, jól letolta, hogy ő ilyen telhetetlent még nem látott, ahelyett hogy megköszönné Jézusnak, hogy neki töviskoronát se kellett viselni, azon szőrözik, hogy ki száll le és ki nem száll le.

„Kedves Jézus", mondta „engem jól tették hogy halálra ítéltek, mert én egy tisztességtelen lator vagyok, talán még Barabásnál is roszszabb! De te ártatlan vagy, és ez nem igazság, ez diktatúra! Kérlek, ha tudsz, bocsáss meg nekem!"

Jézus azt válaszolta: „Bizony mondom neked: még ma velem leszel a paradicsomban". És ha jól tudom, be is tartotta a szavát.

Beszélj a keresztényüldözésről és az első mártírokról

Jézus feltámadásának másnapján jött a keresztényüldözés. A keresztényüldözést Néró találta ki, a legőrültebb római császár, ő gyujtotta fel Rómát, mert egy vadi újat akart, és rákente a nápolyiakra.

Halálosan utálta az összes keresztényt, nem tudta elviselni, hogy jobbak mint ő, aki egy szerencsétlen flottás volt, nem tehetett róla, gonosznak született.

Az első mártír Szent István volt, aztán jött Szent Január ius, Szent Paszkál és még sokan mások.

Az első mártírokat az oroszlánok ették meg. Az oroszlánok akkor már hat vagy hét napja nem kaptak mártírt, baromira kivoltak éhezve. A mártírok értünk haltak mártíromságot, ezért ünnepeljük őket. Az én kedvenc mártírom Domenico Savio, ő olyan fiatalon halt meg, mint én.

Ha akkor nem jön Jézus az első mártírokkal, most mind ki lennénk téve a Szaddam Husszejnek.

Legenda—Tár

1909-ben kapott irodalmi Nobel-díjat a svéd írónő, Selma Lagerlöf — éppen a *Krisztus-legendák* című könyvéért. Majdnem 100 évvel később, 2008-ban a *Szent István Társulat* friss kiadásban jelentette meg a művet. Ez az apropója annak, hogy a már megszokottabb rovataink mellé egy újat is felvegyünk, a **Legenda—Tár**at. Természetesen nem általában a legendákat fogjuk ebben tárolni, hanem Krisztusról szóló legendákat... Olyanokat, amelyek ugyan még véletlenül sem említhetők egy lapon a *Szentírás* Krisztusról szóló híradásaival, ennek ellenére az egyetemes egyház kincseihez tartoznak — amelyek ha másképpen is, mint a *Biblia* történetei, mégis építhetik hitünket és tanulságosak lehetnek.

Egyiptom pálmája

Régen, nagyon régen Egyiptom sivatagában pálma kelt. Az esztendők magasra növesztették, majd elöregítették. A vándorok mind megálltak előtte és megcsodálták. Karcsúbb volt minden pálmánál, s magasabb az obeliszknél, a piramisnál.

Állt a magányban és pásztázta a sivatagot. Egy szép napon különös dologra lett figyelmes. Csodálatában meglebbentette levéllegyezőit. A láthatáron két vándor tűnt fel. Messze voltak, olyan messze, ahonnan a tevék is csak bogár nagyságúnak látszottak. A pálma azonban nem tévedett, valóban két ember közeledett.

Két idegen a végtelen homokon, akiket a pálma sem ismert: egy férfi meg egy asszony, sivatagi vezető, teherhordó teve nélkül. És szamaruk sem volt, vizestömlőjük sem.

Ezek meghalni jöttek ide — gondolta a pálma. — Eddig is csoda, hogy az oroszlánok nem ették meg őket. De hát nem mozdul itt oroszlán, még sivatagi rablók sem mutatkoznak. No, ami késik, nem múlik, s akkor sokszoros lesz a haláluk: oroszlánok szaggatják, kígyók mardossák, szomjúság epeszti, vihar megtépi, haramiák bántalmazzák, Nap égeti, s félelem veszejti el őket.

Ennyit kimondani is elég volt. Gondolatait aztán másfelé terelgette, ám hasztalanul: a két ember sorsa egészen lefoglalta. Igaz, a sivatagban, amit olyan jól ismert, aligha volt más újdonság.

— Szárazságra és viharral (mert hogy ezek voltak a pálma ellenségei) — ez az asszony valakit visz a karján! Csak nem kisgyereket? Ezektől a balgáktól kitelik!

A vénséges vén pálma, bár erősen hunyorgott, nem tévedett. Valóban gyerek volt. Anyja vállára hajtotta a fejét, aludt.

— Még ruha sincs rajta — suttogott a pálma —, az anyja a sajátjába bugyolálta. Úgy néz ki, mint akit hirtelen kaptak fel az ágyból, mert menekülni kellett. Értem már: menekülők lehetnek!

— Attól függetlenül balgák — suttogott tovább. — Ha már angyal nem kelt védelmükre, lettek volna inkább ellenségeik martalékai, mint a sivatagéi. Szinte magam előtt látom, hogy történt az egész.

És a pálma elképzelte: a férfi dolgozott, a gyerek a bölcsőben aludt, az asszony pedig vízért indult a kútra. De két lépést sem tett, meglátta a közeledő veszélyt. Berohant a házba, felkapta a gyereket, kiáltott a férjének, és elrohantak. Napok óta úton lehetnek, s szinte biztos: egyetlen percig sem pihentek. Így lehetett ez, nem másként, s most már csakugyan egy angyal segíthet csak rajtuk. Annyi bennük a félelem, hogy a fáradtságot s az egyéb fájdalmakat észre sem veszik. A szomjúság azonban látszik rajtuk. Jól ismerem az ilyen arcokat, a szemük szinte tüzel.

S miközben ezekre gondolt, egész törzsében remegett. Levelei összezsugorodtak, mintha láng perzselte volna.

— Ha ember lennék, elkerülném a sivatagot — mondta. Szinte biztos: aki ide jön anélkül, hogy mély forrásokból táplálkozó gyökerei lennének, az nagyon bátor. Itt még a magamfajta pálmának is veszélyes. Ha tanácsot adhatnék, csak arra kérném őket, hogy sürgősen forduljanak vissza. Az ellenség nem árthat annyit, mint ez, az irdatlan homoktenger.

Ők bizonyára úgy vélekednek, nem is olyan nagy valami a sivatag. Én viszont tudom, mennyire keserves rajta élni. Egy alkalommal például a vihar homokhegyet hordott rám. Nem sok hiányzott, hogy megfulladjak. Ha választanom kellett volna, alighanem az lett volna utolsó órám.

Magában dohogott a pálma, mint agg, pusztai remete, majd hirtelen csendessé vált: Különösen szép melódiát hallok királyi leveleimen átszűrődni. Minden ágam meglendül belé. A szegény vándorokra vetett egyetlen pillantásom okozta volna? Milyen szép az a szomorú asszony! Eltűnő életem legszebb emlékét idézi vissza.

S miközben levelei közt hangzatok csillagoztak, a pálma emlékezett:

— Hajdani időkben egyszer fényes öltözetű emberpár érkezett az oázisba: bölcs Salamon és Sába királynője. A királynő úton volt hazafelé, s a király egy darabon elkísérte. Itt azonban válniuk kellett. A királynő

így szólt „Ennek az órának emlékére datolyamagot ültetek, hogy pálma fakadjon belőle, amelynek növekednie és élnie kell mindaddig, amíg Júdeában föl nem lép egy király, aki hatalmasabb lesz Salamonnál.” Elültette a magot, és megöntözte könnyeivel.

De miért éppen ma kell erre gondolnom? — töprengett a pálma. Talán ez a fiatalasszony olyan tündökletes, hogy a legszebb királynőre emlékeztet, akinek jóvoltából éltem és növekedtem ez idáig? Most újra hallom leveleim zúgását, és szomorú az, mint a halál hangja. Mintha valakit az élettől búcsúztatna. Megnyugtat, hogy nem nekem szól. Én ugyanis még nem halhatok meg.

A pálma azt gondolta, lombjának gyászzenéje a vándorokat kíséri, hiszen elérkezett utolsó órájuk. S ezt ők is tudhatják, hiszen lesír arcukról a bánat, amikor elhaladnak az úton szanaszét heverő tevecsontok mellett. S mily riadt a tekintetük, ahogyan a fel-felvijjogó saskeselyűk után néznek! A kegyetlen pusztulás helye ez.

A vándorok akkor megpillantották a pálmát, és sietve indultak felé, vizet remélve. Odaérve, összeomlott reménységük: a forrás elapadt. A kimerült anya letette a gyereket, majd sírva leült a forrás helye mellé. A férfi földre vetette magát, és öklével a száraz homokot ütötte. A pálma hallotta, amint egymás közt arról beszélnek, hogy Heródes király minden három éven aluli gyermeket halálra kerestet félelmében, mert a zsidók várva várt új királya megszületett, de ők itt a sivatagban sem lehetnek már biztonságban.

— Lombom zúgása egyre erősödik — suttogta a pálma —, szegény bujdosóknak bizonyára nem virrad meg többé. Igen, ők féltek a sivatagtól, a férfi azt is mondta, hogy jobb lett volna maradni és szembenézni a királyi poroszlókkal. Talán úgy könnyebb halál várt volna rájuk.

— Isten a mi menedékünk — mondta az asszony.

— Magunk vagyunk, vadállatok és kígyók közt — szólt a férfi —, és nincs élelmünk, nincs italunk. Hogyan segíthetne hát Isten rajtunk?

Letépte ruháit, arcát a homokba temette. Elszálló reménnyel hevert a földön, mint akinek szíve halálos sebben vérzik.

Az asszony szikáran ült, kezét térdei fölött összefonta, de amint körülnézett a sivár tájon, szemébe határtalan rémület költözött.

A pálma lombjának nyomasztó zúgása csak fokozódott, s ezt az asszony is meghallotta. Fölnézett, karjait önkéntelenül kitárta, és kiáltás hagyta el ajkát:

— Datolyák, datolyák!

Remegő vágy volt e hangban, s a pálma megérezte. Nem akart már nagyobb lenni, mint egy csipkebokor, hogy gazdag gyümölcsét könnyen megszedhessék. De hát magasra nőtt. A férfi föl sem tekintett, csak lemondóan legyintett. A gyermek a leszáradt gyér növényzeten tipegett, fűtorzzsal játszadozott, és fölfigyelt anyja hangjára. Aztán sehogyan sem fért meg buksijában: ha anyja valamit szeretne, miért ne kaphatná meg? Még ha e datolyákról van is szó… ő is fölnézett a magas pálmára, és elgondolkodott, hogyan lehetne a fáról datolyát szedni? Majd földerült az arca, odament a pálmafához, megsimogatta törzsét, s csengő hangon megszólalt:

— Magas pálma, szépen kérlek, hajtsd meg lombodat.

S lám, mi történt: a lomb orkánként felzúgott, s mint király előtt alattvalója, a pálmatörzs meghajolt a gyermek előtt. Lombja a földet érte, rengő ágak levélözönnel borították el a sívó homokot.

A gyermek nem félt és nem csodálkozott, csak fölkiáltott az örömtől, és szedni kezdte a gyümölcsöt, amit a pálma eléje nyújtott. Amikor eleget szedett, s látta, a pálma még mindig földre borítja ágait, újra megsimogatta törzsét, és csengő hangján így szólt:

— Állj föl szépen, s emeld fel a koronád. És a pálma emelkedni kezdett, mozgását levelei hárfazenéje kísérte.

— Tehát mégsem nekik szólt a gyászzene — gondolta a pálma, amikor levelei ismét a levegőben lengtek.

Az asszony és a férfi térden állva dicsérték az Istent.

— Láttad félelmünket, Urunk, és kivezettél a bajból. Erős vagy, ki a pálma törzsét mint nádszálat hajlítgatod. Nincs ellenség, aki elveszíthetne, ha Te vagy véderőnk.

A legközelebbi karaván, amikor átvonult a sivatagon, az utazók látták, hogy a szárnyas pálma koronája leszáradt.

— Mi történt? — kérdezte az egyik. Hiszen erről a pálmáról azt beszélték, nem pusztulhat el, amíg meg nem látja az új királyt, aki felülmúlja Salamon nagyságát. — Talán már meglátta — jegyezte meg a másik.

Cikk—Tár

E rovatban készített cikkeimet, előadásaimat, dolgozataimat teszem közzé — így a gyülekezet tagjaihoz is eljuthatnak írásaim, reménység szerint áldásosan gazdagítva mindenkit. Nem feltétlen a megjelent szövegeket teszem itt közzé, ugyanis e cikkek (és sokszor az előadások is) általában úgy készülnek, hogy megírom gondolataimat, majd igyekszem lerövidíteni, hogy a kapott terjedelmi keretek közé szorítsam. Itt azonban erre a korlátozásra nincs szükség, ezért alább az eredetileg megírt, bővebb változatok olvashatók. A második írás azért is lehet érdekes a felsőpetényiek számára, mert testvérgyülekezetünkről van benne szó.

Édeni rózsa

Légy türelmes! Kevesen vonják kétségbe, hogy erre törekedni jó, hogy a türelem értéket hordozó. Mindenki egyetért, hogy a rózsatermesztés eme formája egyfajta *'édeni erény'*, és a tolerancia elvárható egy kulturált lénytől… Miben is áll azonban a türelem?

Vegyük tekintetbe a jelen kritikus helyzetet, a pillanat és alakalom szülte dilemmámat! Éld bele magad a válságos esetbe, miszerint éppen körbevesz egy tucat szerszámaikkal felszerelt paraszt. Nagyon elszántak! És nagyon kemények… Itt, ezen az elhagyatott helyen semmi esélyed segítségért kiáltani… De sebaj, van egy mentális erőd, amellyel alaposan megleckéztetheted őket! Nos? Elbánsz velük, hogy megvédd magad, vagy türelmes leszel és agyonvernek?

A jelenet Isaac Asimov ***Alapítvány-trilógiá***jában található, így keretei a sci-fi kelléktárából valók, és a támadókkal szembeszállás tilalmát a szabályzat adja, miszerint a könyvtáron kívül tilos e titkos képességeket igénybe venni. Mindemellett a dilemma nagyon is örök: Visszavágni vagy türelmesnek lenni? A könyvbeli feloldást az adja, hogy egy tűzről pattant parasztmenyecske végül a tudós segítségére siet, akit elég mentálisan csak stimulálnia, így feltűnés nélkül használja rejtett erejét — a valós életben azonban ritkán adatik meg az effajta segítség.

Talán eszedbe jutnak Jézus szavai a bal és jobb orcáról *(Mt 5,39.)*. (De valljuk meg őszintén: Megnyugtatóbb lenne, ha inkább a baloldali és a jobboldali politikusok és híveik arculütéséről lenne szó ebben az ütős mondásban! Csakhogy a türelem sosem a mások bőrére-arcára megy, hanem mindig a sajátodéra!) Könnyű higgadtnak maradni és türelmet javasolni, amikor éppen mást ér a bántás, a támadás. Az elméleti vizsgán még sokan vannak, akik átmennek. Ám mi a helyzet a gyakorlati felméréskor?! Kedves Olvasó! Ilyenkor ugye Te is osztozol velem az évismétlésben?

Kockázatmentes esetekben is nehéz a türelem-lecke. Úgy vagyunk vele, mint a ***Thomas, a gőzmozdony*** c. animációs sorozat egyik gőzöse, amikor türelmet tanul — és felkiált: *„Csak menne már gyorsabban!"*

A tudományos fantasztikum világából kölcsönzött türelem-példának van egy olyan oldala, amely a türelem valódi, hitbeli vonásához is továbbvezet minket. A türelmet gyakorolni mégiscsak a rendkívüli képességgel sikerült, az asszony amúgy is meglevő agilitásának erősítésével. Igyekezhetünk mi a legodaszántabban megtanulni a türelmet, az igazság azonban az, hogy ez egy transzcendens tulajdonság! Emberi odaszánásból elérhetetlen — tudom, mert bár sokszor próbálom, mégis minduntalan elbukom, amikor a magam akarásából igyekszem türelmes lenni.

Valójában a türelem Isten tulajdonsága! A ***Szentírás***ban gyakran hosszútűrésként olvassuk, ami több vonást felfed mibenlétéből. Egyrészt, hogy nem valami gyorsan letudható műveletről van szó — hanem hosszan tartóról. Másrészt nem valami könnyen letudható műveletről van szó — tűrni, sőt, szenvedni kell hozzá! Nem kikerülhetetlen kényszer folytán, hanem önkéntes korlátként vállaltan. A konfliktuspéldához visszatérve: Gyenge emberként nem kell türelem, hogy elviseljük a bántalmakat. Valójában akkor van szükségünk türelemre, ha van erőnk visszaütni, érvényesülni!

Hát Isten épp így volt türelmes! Jézus épp így volt hosszútűrő a kereszten! Elfogatásakor világossá tette: lehetősége van akár tucatnyi angyallégiót hívnia (ismét transzcendens erő!), hogy megmentsék Őt *(Mt 26,53-54.)*. Helyette inkább kiszenvedett. Mert még annál is sokkal nagyobb hatalma van, mint pusztán megmenekülni a bántalomtól, kivégzéstől! Ez az igazi hosszútűrés…

Türelmének pedig hallatlan gyümölcse van, hiszen ezáltal nyerhetjük el bűneink bocsánatát — mert Ő leginkább bűneinket szenvedte-tűrte el, mégpedig igencsak hosszan, élethossziglan. Bizonyára ezekre is utal Pál apostol, amikor az isteni türelem ránk gyakorolt hatására kérdez: *„Vagy megveted jóságának, elnézésének és türelmének gazdagságát, és nem veszed tudomásul, hogy téged az Isten jósága megtérésre ösztönöz?" (Rm 2,4.)*

Isten türelmének gyümölcse révén részesülhetünk Isten Országában, és lehet részünk a valóban édeni rózsa termésében: az (örök) élet fájának termésében *(Jel 2,7.)*.

Szakács Tamás
(A Híd magazin 2013. III. számában megjelent cikk eredeti, bővebb változata)

Irányzatok széthúzása vagy a gyülekezet egysége?

Meglehetősen nehéznek találom, hogy a hitünk megélésének különféle módjairól — a kegyességi irányzatokról egy jól összefogott gondolat-kévét kössek. Hiszen olyan szerteágazó a téma és végtelenül bonyolult! Nem egy oldal, nem egy magazin, nem egy könyv — egy könyvtár lenne a terjedelemigénye! Így hát kár is belekezdenem… Mégis hozzáfogok és teszek egy kísérletet, mert — egy frissebb beszélgetés-élményemet is felhasználva — talán ritkábban előkerülő szempontra tudok utalni.

Azt is tudom, hogy valójában igen nehéz besorolni embereket a különféle kegyesség-kasztnikba. Magamat nem is tudom, melyik dobozba tegyem — ha mások bizonyára meg is teszik ezt helyettem különböző helyzetekben. (Pl. pár éve tartott, a teológiai irányzatokról szóló lelkészkonferencián korreferátumra felkérés formájában a hitvalló csoportba kerültem — nem utasítottam vissza, tudtam, hogy tulajdonképpen az *EBBE* [*Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület*] jegyzőjeként kaptam a felkérést… [Voltam már ugyanakkor agresszív fundamentalista is, és ki tudja még ki mit aggat rám…])

Az említett beszélgetés háttere, hogy német testvérgyülekezetünk ifjúsági csoportja táborozott nálunk a nyáron. A vendégek lelkészével többek között arról társalogtunk, hogy a szász egyházban a felsőbb egyházi vezetés *'kiadta'* a gyülekezeteknek, hogy tartsanak beszélgetéseket, *'vitafórumokat'* a ***Biblia*** értelmezésének kérdéseiről. Ennek kapcsán mondta el a lelkész, hogy bajban van negyedik fiunk keresztszüleivel kapcsolatban, *'nem tud mit kezdeni'* velük. A férj eredetileg ókatolikus (azaz a *2. Tridenti Zsinat* döntéseit elvető katolikus felekezet tagja), a feleség pedig evangélikus presbiter. Napi ***Biblia***-olvasók, akik Isten igéjét komolyan veszik. A hitbeli témák tekintetében igen *'egyszerű'* a módszerük: *„Nézzük meg, mit mond erről a Biblia!"* Rajtuk hát a *'bélyeg'*, hogy fundamentalisták.

Nemcsak azért jelentenek ők és a hozzájuk hasonló gyülekezettagok problémát a lelkész számára, mert ő maga más kegyességhez tartozik, hanem azért is, mert (természetesen) a gyülekezetben is vannak más felfogást vallók — neki pedig az egész gyülekezet lelkészeként kell működnie, az egységet kell munkálnia. Miként lehetséges egység, ha a színskála ellentétes pontjaira tekintünk? Nehéz kérdés ez, amellyel nemcsak lelkészeknek kell megküzdeniük, hanem tulajdonképpen minden keresztyénnek, aki nem akar egyfajta *'lelkiségi elefántcsonttoronyba'* vonulni és másoktól elzárkózni.

Nagy kérdés hát: Milyen határok között kell elfogadni másokat is a sokszínűség vonalán, és hol történik már bűnös eltérés Krisztustól? Hogyan munkálható hát a kegyességi irányzatok széthúzása közepette a gyülekezet, a Krisztus-test egysége? Ez nem mai kérdés: az egyháztörténeten végignyúlik, hogyan is küzdött az egyház az eretnekmozgalmakkal, szektákkal — az ***Újszövetség*** is őrzi e harcot. Egyértelmű az őskeresztyénség életében, Pál levelei is világossá teszik, hogy nem mindent lehet elfogadni a színpalettáról, mert az lerombolja a hit lényegét…

Egyik szélsőség, amikor a modern tudományra hivatkozva (valójában téves tudományelméleti álláspontot képviselve) igyekeznek mindazt kiragadni a hívek szívéből, amit biblikus igehirdetésben hallanak. A liberális teológus Bultmann pl. azzal állt elő, hogy Jézus nem támadt fel (a tudomány *'nem engedi'*), de ez nem is fontos, hanem hogy a tanítványok erősen hitték a feltámadást, és ez elég… Másik szélsőség lehet, amikor pl. a ***Szentírás*** egy-egy szavába kapaszkodik bele valaki, és egész elméletet gyárt egy ingatag alapból kiindulva. (Még szélsőségesebb, amikor nem az eredeti nyelvre, csupán a fordításra épül egy ilyen hitteória — akár annak ellenére, hogy az eredeti szó tulajdonképpen mást jelent.)

Azért igyekeztem ennyire ellentétes pólusokat felmutatni, hogy ezzel is érzékeltessem, mennyire hajlamosak vagyunk egydimenziósan gondolkodni: a fundamentalista és a liberális szemléletet egy tengely két végpontjának látni. Pedig sokkal jobb lenne, ha megnyílna a szemünk arra, hogy ezek valójában egymásra merőleges tengelyek mentén helyezkednek el! Ha nem ideaként, hanem a valóságban, azaz egy-egy konkrét személy hitében jelenlevőként szemléljük, akkor kiderül, hogy a vonások nemcsak keverednek, hanem sokszor elegyet alkotnak — szétválaszthatatlanul egybekapcsolódnak. Akár az is előfordulhat, hogy a különböző irányzatok-felfogások egymással vállvetve állnak a hit szép és nemes harcában *(1Tim 6,12.)* küzdve.

Az egymásba fűződést szemlélteti a testvérgyülekezetünk lelkészével való beszélgetés is. Magát ugyanis így határozta meg: liberális felfogású, de elengedhetetlennek tartja a naponkénti bibliaolvasást, imádságot, *'lelki gyakorlatot'*. Így pl. lelkes híve a taizéi mozgalomnak, tavaly nyáron a mi gyermekeinket is meghívta, hogy együtt utazzanak velük Taizébe, és idén nyáron nálunk töltött táboruknak is lényeges elemei voltak az áhítatok, taizéi énekek, imádságok.

Bonyolultabb hát a kegyességi irányzatok mezeje annál, mint amit sokszor gondolunk erről. Könnyen állítunk fel ellentéteket egyetlen szakasz két végpontja között, pedig gyakran inkább egymást metsző egyenesekkel van dolgunk. Mi valósul hát meg Krisztus népe körében: Irányzatok széthúzása vagy a gyülekezet egysége? A kérdés nyitott — a választ egyházunk élete szolgáltatja majd…

Szakács Tamás

(A Híd magazin 2013. IV. számában megjelent cikk eredeti, bővebb változata)

Történet—Tár

E rovatunk célja, hogy az egyháztörténet egyes időszakaival, eseményeivel ismerkedjünk. Amennyire igaz az ősi latin mondás, hogy *historia est magistra vitae* (a történelem az élet tanítómestere), annyira igaz, hogy az egyháztörténet a gyülekezet tanítómestere. Ezért nem csupán egy apró érdekességről van szó, amikor egyháztörténetről beszélünk, hanem az egyház jelenben is fontos, gyakorlati jelentőséggel bíró előéletétől beszélünk. Az egyháztörténethez tartozik természetesen egy-egy gyülekezet konkrét története is, így ennek is helyet kívánunk adni e rovatban.

Jubileumi számunk alkalmából a történettár most a gyülekezet elmúlt évtizedének történetét foglalja össze, a már nem kötelező lelkészi jelentések egyfajta helyettesítéseként. Hiszen ami nem kötelező, de időigényes, az a sok sürgős teendő között mindig háttérbe szorul. Ezért pusztán időnként araszolgattam előre a megírásában, de egyik évben sem sikerült befejezni. Azonban most, a jubileumi szám apropóján legalább utólag, összevontan megpróbáltam elkészíteni jelentéseimet. (Természetesen igyekeztem semmiről sem megfeledkezni, miközben az egyes évek tárházát átgondoltam, bizonyára még is találni kimaradt részleteket.)

Lelkészi jelentés helyett

A 2002-es év végén (az egyházi év utolsó három vasárnapjával kezdve) **érkeztünk** új szolgálati helyünkre feleségemmel, **így erről az évről még különösebb említeni valóm nincs**, hiszen csupán a gyülekezetekkel való ismerkedés legelején tartottunk. Pl. kiderült, hogy ádventben és böjtben hétközi esti istentiszteletek szoktak lenni, amelyeken vendég igehirdetők is szolgálnak. Hirtelen kellett megszervezni, így a *'legkézenfekvőbb'* megoldást választottam, **a megyéből hívtam közeli vendégeket a felsőpetényi ádventi sorozatra: Németh Zoltán bánki lelkészt és Szabó András esperest**. (Ipolyvecén ekkor nem volt vendég.)

Külön meg kell említenem **az ipolyvecei helyzetet**: Sajnos e gyülekezet halmozottan hátrányos helyzetben van, hiszen a **32 km távolságból nem lehet könnyedén végezni a szolgálatot.** Ez lehetett az oka annak is, hogy érkezésünk előtt, ősszel, nem indult hittan csoport. Mégis kiderült, hogy van három gyermek, ezért decembertől elkezdtük a hitoktatást is.

A 2002-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 320; keresztelés: 4; esketés: 3; temetés: 4; istentiszteletek száma: 79; úrvacsorázók száma: 350; bibliaórák száma: 15; hittanórák száma: 98; konfirmandus órák száma: 2. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 133; esketés: 1; temetés: 4; istentiszteletek száma: 75; úrvacsorázók száma: 200; bibliaórák száma: 10; hittanórák száma: 3; konfirmandus órák száma: 0.

A 2003-as év már teljességgel itt töltött évem volt. Az évkezdés gyülekezeti öröme lehetett, hogy az országos egyháztól szolgálati gépkocsit (*Opel Corsa*) kapott *Felsőpetény*. Elődöm idején a lelkész saját autót használt az ipolyvecei szolgálatok elvégzésére — természetesen ezt az állapotot örököltem magam is, így 2003 Szentestéjéig egy 20 éves *Volkswagen Derby*-vel utaztam. Ám sajnos szenteste éjjel végképp használhatatlanná lett, így néhány hétig kölcsönautóval kellett megoldani az ipolyvecei alkalmakat. Hosszútávon azonban fel kellett volna adni az ottani helyettesítést — ennek is köszönhető, hogy igen gyorsan jutott hozzá a gyülekezet egy új autóhoz, amit január 17-én vehettem át *Budapest*en.

Első éveink legfőbb nehézségét jelentette, hogy feleségem akkoriban Pécsett végezte az orvosi egyetemet, ami heti ingázással járt: hét közben *Pécs*ett tartózkodott, csak hétvégén tudott hazajönni — ami viszont egy lelkésznek tulajdonképpen még elfoglaltabb időszakot alkot az igehirdetésre készülés és istentiszteletek révén, mint a hétközi napok. Ennek nehézségeit ízlelve vállaltuk el átmenetileg a helyettes lelkészi szolgálatot, mert eleinte még nem tudtuk, mennyire tartható fenn ez az állapot. Ezért is kértem haladékot a gyülekezettől, amikor 2003 tavaszán presbiteri ülésen felvetették megválasztásom kérdését.

Ez a családi helyzet is, valamint **a közegyházban betöltött szolgálataim a gyülekezeti munkától is részben elvontak az időből.** Így pl. sajnos a vágyottnál jóval kevesebb idő jutott a látogatásokra — bár a korábbi évek statisztikát látva nem történt visszaesés, mégis messze elmaradt attól, amit szerettem volna megvalósítani. **Ugyanakkor azt is hozzá kell tenni, hogy a gyülekezet számára egyúttal többletet is jelentettek a közegyházi teendők: nehézség is, áldás is, hogy több másféle tevékenységet-szolgálatot is végzek, mert mindennek vannak a gyülekezetben is *'hasznosítható'* értékei.**

2002 tavaszán történt megalakulásától fogva vagyok az *EBBE — Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület* — jegyzője. Rendszeres elfoglaltságot jelent számomra a havi alkalmakon, vezetőségi üléseken való részvétel, ill. azok dokumentációja, ám **ami az egyesület keretében zajlik az egyház megújulása**

érdekében, az egyesületi tevékenységem révén közelebb kerül — ha nem is feltétlen látható formában, nyomon követhetően — **a gyülekezethez is**, hiszen belülről látom, sőt, részese vagyok az ott folyó munkának. Pl. **Másfél éven keresztül rendszeresen készítettem beszámolót az** *EBBE* **üléseiről az** *Evangélikus Élet* **számára** is, és más távolról hallani valamiről, és más közvetlen közelről — hiszen üléseinkről a hirdetésekben is röviden szót szoktam ejteni, és természetesen az *Evangélikus Élet* cikkeit is más szemmel olvassák híveink, mintha távoli, vagy egyenesen ismeretlen személy tollából származnának. *Tájoló* **c. hírlevelünk szerkesztése is rám hárul.** Az egyesület tavaszi előadásainak címei a következők voltak: ***A Fogság-levél egy év után, Gondolatok a lelkészképzésről, Egyház és politika, A Szentírás és értelmezése, Egyházi iskolák és hittanoktatás, Egyházkormányzás***; az őszieké pedig ***Evangélizációs és missziói munka egyházunkban, Gyülekezetépítés Budaörsön, Gyülekezetépítés Fóton és Szügyön***. Novemberben pedig csendesnapot tartottuk *Gyógyulást a házasságnak!* címmel.

Gyülekezeten túlmutató tevékenységem volt még, hogy a *Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága* **negyedéves lapjának, a** *Tál és Kendő***nek számítógépes tördelő-szerkesztői munkáját én végeztem 1999 óta.** Ezt a munkát **a 2003 karácsonyi szám után végre sikerült másnak átadnom**, mivel túl nagy időbeli terhet jelentett. Márpedig természetesen **fontosabb volt saját gyülekezeti újságunk elindítása és szerkesztése, amelyet 2003 óta jelentetünk meg** ***Keresztút—Levél*** **címmel.** Úgy tapasztaltam az újság kedvező visszhangjaiból, hogy áldásos hatása van gyülekezetünkben. 2003 során két szám jelent meg: nyáron és október 31-ére.

Az egyházmegye rám bízta a Szőkéné Bakay Beatrix lelkésznő szerkesztésében 2003 karácsonyán elindult *Kereszt és iránytű* **c. egyházmegyei újság számítógépes kivitelezését is**, amelyet vonakodva vállaltam el, és tulajdonképpen csak azért, mert nem találtak más alkalmas személyt a munkára — hiszen ezzel tovább nő időbeli lekötöttségem. (Azóta egyrészt a szerkesztési munkát más vette át, másrészt sajnos az újság időközben el is halt.)

Az ***Ökumenikus imahét*** **alkalmával a korábban megszokott rendet követve tartottuk a baptistákkal és római katolikusokkal közös alkalmainkat**. *Felsőpetény*ben: január 19-én, vasárnap baptista testvéreinknél kezdtünk (én hirdettem igét), majd 24-én, pénteken római katolikus testvéreinknél folytattuk (szintén én prédikáltam), végül 26-án, vasárnap nálunk fejeztük be a sorozatot (Egri Béla betegsége miatt Marton Zsolt szokolyai baptista lelkipásztor hirdette Isten igéjét). *Ipolyvecé*n a két vasárnapot tartjuk; a római katolikus templomban kezdtünk (én hirdettem igét), és nálunk fejeztük be (Huszka Mihály plébános prédikált). Mindemellett az egyházmegye több gyülekezetében is jártam vendégszolgálatra az imahét alkalmából: *Ősagárd, Vanyarc, Bánk*.

Évről évre ismétlődő gondot okozott a gyülekezet számára a gondnokok kérdése: nem akadtak ugyanis olyan gyülekezeti tagok, akik 1-1 évnyi időnél hosszabban elvállalták volna e szolgálatot. Így hát újdonság és nagy öröm volt január 26-án a két új, tartósan megválasztott gondnok iktatása. Horhi András és Kurnász István ugyanis elvállalta, hogy a lelkész segítése érdekében hosszú távon is ellátja a gondnoki teendőket. (Korábban, Győri János lelkészsége idején, amikor a parókia és gyülekezeti terem épült, szintén ők voltak a gondnokok.) A gyakorlati teendőkben, javításokban nagy segítséget jelentett munkájuk mind a gyülekezetnek, mind a lelkészcsaládnak. (Egészen a 2006-os tisztújításig végezték gondnoki tevékenységüket, 2006-ban korára és egészségi állapotára hivatkozva Kurnász István már nem vállalta tovább, Horhi András pedig 2007-2008-ban mondott le, a gyülekezeti terem bővítésével járó többletterheket már nem vállalta, ill. nem értett egyet a presbitérium által megszavazott építési tervvel, a bővítés irányával.)

A néhány évvel korábban ifjúsági szálláshelynek kialakított melléképület a tavasz-nyár során vendégeket is kapott — jóllehet az elmondások alapján jóval ritkábban, mint a korábbi években. A szezont **a *MEVISZ Bárka* csoportja** kezdte: **március 28-29-én töltötték nálunk hétvégéjüket, mégpedig a mozgássérült passió előkészítésével és próbájával —** ez évben *Nógrád megyé*ben jártak körbe, gyülekezetünk pl. április 16-án este tekinthette meg előadásukat. Hétvégéjük és előadásuk között pedig, április 12-én szombat este a ***Mandák Kórus*** szolgált böjti koncerttel a gyülekezetnek. Nyáron **június 28-tól július 3-ig a piliscsabai gyülekezet tartotta nálunk gyermektáborát —** ez alkalomból vasárnap Thurnay Béla prédikált *Felsőpetény*ben. Ha csak **két napra** is, de **a Kelenföldi gyülekezet egyik csoportja is nálunk tartotta gyermektáborát július 17-18-án**. Emellett **alkalmilag *'egy éjszakás'* vendégeink is voltak: a kék túra útvonalát járók szálltak meg időnként.**

Az év böjti, majd ádventi sorozatai alkalmából 2003-ban már mindkét gyülekezetben szolgáltak vendég igehirdetők. A böjti sorozatot a heti címek kezdőszavai fogták össze: ***Krisztus meghalt*** ... Heti bontásban a mondatok második fele ill. a textusok pedig a következők voltak: ... *a nép bűneiért (Mt 23,37-24,2.)*; ... *az árulók bűneiért (Mt 26,6-16.)*; ... *a szunnyadók bűneiért (Mt 26,36-46.)*; ... *a lelki vezetők bűneiért (Mt 26,57-68.)*; ... *a tagadók bűneiért (Mt 26,69-75.)* Vendégeink voltak: *Felsőpetény*ben Fischl Vilmos, Blatniczky János Dániel, Szőkéné Bakay Beatrix; *Ipolyvecé*n: Deme Károly, Szabó András, Kulcsár Zsuzsanna.

Szupplikációkor Koltai Zsuzsa teológa járt közöttünk (március 23., Böjt 3. vasárnapja)— természetesen *Felsőpetény*ben és *Ipolyvecé*n egyaránt —

igehirdetési szolgálatra, mint a lelkészképző intézet küldötte.

Emellett böjt 4. hetének szombatján **a szügyi ifjúság zenés megjelenítésében élhettük át a passiótörténetet**.

Évről évre ismétlődő gyülekezeti kötelességünk a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat* céljaira felajánlott adományok küldése az egyházmegyének, és régi szokás, hogy a kötelező offertóriumot egy szószékcsere keretében végezzük: a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat* megyei előadója (történetesen Deme Károly salgótarjáni lelkész) beosztása alapján két-két lelkész a megyéből cserélnek az istentiszteleti szolgálatokban, és egyik a másik istentiszteleteit végzi el. 2003-ban *Sámsonháza*val, Lehoczky Endrével cseréltünk, április 6-án, Böjt 5. vasárnapján.

A gyülekezet tett egy kísérletet arra, hogy részt vegyen az országos egyház gyülekezeti számítógépes pályázatán — azért is, mert így egyúttal egy multifunkciós nyomtatóban testet öltő fénymásolóra is szert tehet(ett volna) a gyülekezet. Bosszantó, hogy **elutasításunk oka az volt, hogy a lelkész rendelkezik saját tulajdonú számítógéppel**. Bosszantó, mert itt nem a lelkészről szól a pályázat, hanem a gyülekezetről — így már az sem tűnik igazságosnak, hogy egyáltalán a pályázat adatot kér a lelkész használatában levő egyéb informatikai eszközökről. A gyülekezetnek sajnos attól, hogy a lelkésznek van sajátja, még nem lesz számítógépe — pl. a gyülekezet tagjai számára is hozzáférhetően… A pályázattal kapcsolatos tapasztalatok mindenesetre keserűek.

Nyáron ismét megrendezte nyári angol bibliatáborát az *East Cooper* amerikai baptista gyülekezet. Résztvevő gyerekek és segítők tekintetében **gyülekezetünket is érinti** az elsőként előző évben megrendezésre kerülő tábor, így természetes volt, hogy **egy csoport számára helyszínt is biztosítottunk** a gyülekezeti teremben, ill. feleségem is besegített a tolmácsolásba. Emellett az amerikai vezetőkkel egy vacsora keretében is találkoztunk felügyelőnk, Benyusovics Ervin családjánál. A gyülekezet számára pedig kiemelkedő és a következőkben állandó hatású eseménye volt az amerikaiak ajándékának átadása a tábor egyik estéjén templomunkban. Ehhez azonban egy kis kitérőt kell tennünk:

A gyülekezetben már korábban is felvetődött, hogy az úrvacsora borát néhányan szívesebben innák kis kelyhes készletből. Mint kiderült, Zólyomi Mátyás nem tartotta helyesnek, mert az egy kehely által kifejezett közösség megszűnését, így teológiai problémát látott benne. Valóban több helyen lehet e véleményt hallani, még az akkori püspök, Szebik Imre is hibásnak tartotta e rendet, *1Kor 10,16-17*-re hivatkozva. Igen ám, csakhogy miről is beszél e helyütt Pál? Ha figyelmesen elolvassuk, érdekes megállapításra juthatunk: *„Az áldás pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megtörünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk mindannyian, akik az egy kenyérből részesedünk."* Nem a kehely, hanem a kenyér egységéről szól az apostol! Ha úrvacsorai gyakorlatunkban nem okoz teológiai problémát, hogy egy kenyér helyett ostyadarabokkal élünk (amelyek még csak nem is feltétlen egy sütésből kell származzanak — ha másért nem, hát azért, mert az ostyacsomagokat nem tartjuk elkülönítetten), akkor nem kell féltenünk azt sem, ha a bor külön kis kelyhekben kerül felhasználásra a szentség vételekor. Láthatóan a kenyér egy volta és az abban kifejeződő közösség a fontos az újszövetségi gyülekezetek számára, és nem a kehely közös volta. Mindebből arra következtethetünk, hogy nem vétünk teológiai hibát, ha megengedjük, hogy kis kelyhekből is magához vehesse valaki Krisztus Urunk vérét.

Megindult hát a beszerzési eljárás — csakhogy végül abba botlottunk, hogy *Magyarországon* nem lehet ilyen készletet kapni. Megkértük hát a baptista gyülekezetet, közvetítsen számunkra az ***East Cooper***-i lelkészek felé, hogy vásároljanak számunkra készletet ott, és a tábor alkalmával elhozhatják, mi pedig kifizetjük az árát. Tervünkből azonban csak az első rész teljesült — elhozták a készletet, de kifizetni nem engedték, ajándékként adták át. Így lett hát a gyülekezetnek egy kis kelyhes úrvacsorai készlete. Egyetlen egy feltételt kötöttem ki használatához: kötelezni senkit nem lehet erre az új vételi módra, ki-ki saját lelkiismerete döntése szerint kell járuljon az oltárhoz. Így hát a rend érdekében, hogy ne legyen keveredés, a hagyományosan úrvacsorát vevők, az *'egykelyhesek'* kezdik az úrvacsorát, és ezután következnek a *'kis kelyhesek'*. Így van ez máig is…

Természetes egy gyülekezet életében, hogy lelkésze országos szervezésű alkalmakon is részt vesz. Ilyen volt a július 28-augusztus 1. között megrendezett, ún. ***Öregedő Ifjúsági Konferencia Gyenesdiás***on. Ezekre az alkalmakra már egyetemista korosztályba lépett, vagy annál is idősebb fiatalok (azaz már *'öregedők'*) szoktak részt venni. A konferencia során egy reggeli és egy esti áhítatot tartottam (*Jn 11,25.* ill. *Zsolt 138,7.* alapján), valamint egy előadást ***Ökoteológia*** címmel (a kapott cím kissé furcsa, a lényege, hogy a teremtés védelméről, vagyis világi megfogalmazással a természetvédelemről szól — teológiai megközelítésben).

A szabadtéri egyházmegyei evangélizáció ezúttal augusztus 10-én volt *Szügyben*en, ahol az ipolyvecei istentisztelet miatt némi késéssel tudtam csak részt venni, de a felsőpetényi gyülekezeti tagok közül néhányan kezdettől ott voltak, maguk szervezve az utat. (Feleségem még később érkezett csak, mint én, mert *Aszód*on tolmácsolt az *Åland*ról érkezett testvérgyülekezeti csoportnak.)

A gondnokok figyelmét nem kerülte el ez évben, hogy a templomtorony szarufái felett már eljárt az idő, javításra ill. cserére szorultak — a munka elvégzésre is került, így várhatóan egy ideig nem lesz gond a gerendákkal.

A 2003-as év eseményei között meg kell még említeni azt is, hogy egy lelkész még szabadságra is hiába

megy, mert ott is a gyülekezet életét szolgálja. **Nyári szabadságunk**at ugyanis a nyár végén egy németországi esküvő köré szerveztük. Programunk **előre nem tervezetten ugyan, de annál hasznosabban alakult, amelynek keretében a reformáció fontos helyeit is meglátogattuk**: *Eisenach*ban *Wartburg* várát, a LUTHER- és BACH-házat tekintettük meg, majd sikerült egy wittenbergi látogatást is tenni. Természetes volt, hogy ezt az ajándékot a gyülekezettel is meg kell osztani. **Temérdek digitális fénykép készült, és végül reformáció ünnepére sikerült a technikai hátteret is létrehozni arra, hogy számítógépes kivetítéssel illusztrált előadást hallgasson meg a gyülekezet *A reformáció bölcsője és a reformátor sírja — Wittenberg* címmel.** (Ezt az előadást reformáció hetében a megye és a környék [pl. *Aszód, Csővár*] több gyülekezetében is megosztottam az egyház tagjaival. Sőt, az ország más pontjain is szolgáltam vele; nemcsak szülővárosomban, *Pécs*ett, hanem *Vas megyé*ben, *Nádasd*on és *Körmend*en is.) (A wartburgi képeket végül 2007 reformációi alkalmán sikerült egy vetítéses előadásban felhasználni, így pont a szent Erzsébet év végére esett.)

Hosszabb ideje évente megrendezésre kerül GYŐRI JÁNOS SÁMUELhez kapcsolódóan több gyülekezettel közösen a **regionális családos hétvége**. Mivel korábbi lelkésze, BLÁZY ÁRPÁD révén a gödöllői gyülekezet is részt szokott venni ezeken az őszi alkalmakon, így helyettes lelkészként magam is érintett voltam a 2001-es évben, majd *'magammal hoztam a részvétel jogát'* — mellesleg a gyülekezet múltja is összekapcsolódik GYŐRI JÁNOSsal —, így **2003-tól mi is részt vettünk egy-két családdal ezeken az alkalmakon**, amelyek évről évre hitbeli megerősödést jelentenek minden résztvevőnek.

Szintén ősszel (október 16-17.) került megrendezésre az első *Evangélikus Médiaműhely Alberti*ben. Bár nem terveztem elmenni, mégis hagytam magam rábeszélni az evangélikus élet főszerkesztője (T. PINTÉR KÁROLY) által, aki személyes hívott fel telefonon és agitált. Az invitálást annak köszönhetem, hogy az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület* alkalmairól rendszeresen írok beszámolókat egyházunk hetilapjába, és így kicsit mint bedolgozó munkatársat is tekintettek.

Október 21-én tartotta *Bagolyirtás*on az egyházmegye lelkészi kara a családos *LMK*-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek programját beszélgetések, előadás, kirándulás adta.

Az év elején újra indult bibliaórák tartalmi felépítését tekintve a következőképpen alakultak: témasorozatunk KLAUS DOUGLAS: ***Új reformáció*** c. könyvének feldolgozása volt, amelyet böjt beálltáig sikerült is végigvenni. *Ipolyvecé*n ezzel véget is ér a bibliaórai munkaév. Mivel azonban *Felsőpetény*ben Húsvét után Pünkösdig még folytatódik, itt külön alkalmakat iktattam be: a 2003-as ***Biblia éve*** apropóján tartottam sorozatot. Elsőként ***Mi a Szentírás?*** címmel, ***A Szentírás ihletettsége, Az ihletettség fundamentalista szemlélete***, végül pedig két hét szünet — lelkészkonferencia és Mennybemenetel közbeiktatása — után ***Az ihletettség modelljei, a Szentírás értelmezése*** címmel tartottam előadást arról, miképpen is olvassuk, magyarázzuk-értelmezzük ***Bibliá***nkat, mit is jelent az, hogy Isten igéje Szentlélektől ihletett írás. Az ősszel induló sorozat pedig bibliamagyarázatra épült, az ***Őstörténet***et tekintettük át Felsőpetényben. (Ipolyvecén az előző évben kapott szóbeli információk alapján azt hittem, hogy csak februárban az imahét után szokott bibliaóra lenni böjtig, ezért itt ősszel ebben az évben még nem kezdtük meg az alkalmakat.)

Ádventi sorozatunk során vendégeink voltak: *Felsőpetény*ben SZEVERÉNYI JÁNOS, GYŐRI JÁNOS SÁMUEL; *Ipolyvecé*n BARTOS ZOLTÁN, KOLLÁR ZSOLT.

Egy gondolat erejéig meg kell említeni a **hitoktatás**t is. Korunk általános iskolai helyzete is igen nehéz, hiszen a pedagógusok kezében nincs valójában semmi eszköz arra, hogy a nebulókat fegyelmezzék, tanulásra serkentsék. A hitoktatásban mindez halmozottan jelentkezik. Szomorú tapasztalatom, hogy a gyermekek egyszerűen nem köthetők le: nemhogy 5 percre, de **némelyek még 5 másodpercre sem ültethetők le. Még a játék keretében sem sikerül legalább annyi fegyelemre rávenni, hogy a játék lebonyolítható legyen.** Amikor egyéb szemléltetőeszközt alkalmazok, és így érdekesebbé próbálok tenni egy-egy órát, még akkor sem köthetők le némelyek. Nyilván nemcsak a magam tapasztalata ez, hanem általános jelenség. Ide tartozik a konfirmáció területe is. **2003-ban 4 konfirmandusunk volt Felsőpetényben**. E téren is megtapasztaltam, milyen nehéz rávenni őket arra, hogy meg is tanulják azt, amiről szó van.

Minden gyülekezet életének fontos sarokpontja, mennyire sikerül az ifjúságot integrálni a közösségbe — a gyülekezet nagy közösségébe ill. a fiatalok kisebb közösségébe egyaránt. **Sajnos az ifjúsági életben országszerte is tapasztalható apály nálunk, kis gyülekezetben még erőteljesebben érzékelhető.** *Ipolyvecé*n a *Felsőpetény*énél is kisebb létszám, a fiatalok elköltözés miatti még nagyobb a hiány — a nagy távolság miatt öröm, hogy legalább hittanóra folyik újra 2002 tele óta, de ifjúsági alkalmakra sajnos nincs lehetőség.

Felsőpetényben a nehézségek ellenére indultak újabb próbálkozások is. **2003 őszétől megkíséreltük az ifjúsági alkalmak felélesztését.** A korábbi évek tapasztalata alapján várható volt, hogy nem könnyű rendszeresen összehívni a fiatalokat, mert előtte is inkább csupán egy-egy rendkívülibb alkalomra lehetett megszervezni a részvételt, tartósabban nem indult meg ifjúsági óra. Országos jelenség, hogy igen nehéz összetartani a fiatalokat a gyülekezetekben. Ennek részben az igények hiányában, (kis) részben az életmód és időbeosztás megváltozásában lelhető fel az oka (hét közben iskolában, általában kollégiumi elhelyezésben vannak, a hétvégét pedig végre saját elfog-

laltságaikra ill. a családra fordítják). Kudarcok tehát voltak előzőleg, de természetesen időnként azért újra és újra meg kell próbálni, még ha nem is sikerül. Így hát mintegy fél éven keresztül kéthetente találkozott az ifjúság — **idővel azonban (2004 elején) sajnos elfogytak a jelenlevők és megszűnt az alkalom is.** Sajnos még a filmklub-szerű alkalom sem volt elég vonzó indok arra, hogy megmozgassa az embereket.

A gyülekezet életében évek óta megszokott, hogy karácsony első napján délután színdarabokat adnak elő a gyermekek Benyusovics Ervinné felkészítésével. Az idei előadására most is december 25-én került sor, amikor is a kisebb gyermekek is és a nagyobbak is egy-egy jelenettel ajándékozták meg a gyülekezet ünneplő közösségét.

A 2003-as év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 322; keresztelés: 2; konfirmáció: 4; esketés: 2; temetés: 6; istentiszteletek száma: 106; úrvacsorázók száma: 490; bibliaórák száma: 19; hittanórák száma: 112; konfirmandus órák száma: 45. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 133; keresztelés: 1; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 1; istentiszteletek száma: 70; úrvacsorázók száma: 138; bibliaórák száma: 8; hittanórák száma: 28; konfirmandus órák száma: 0.

A 2004-es év is hozott új elemeket a gyülekezet életébe. Itt említhető meg, hogy *Felsőpetény*ben az év elején elindult a lelkészválasztás, amelynek eredményeképp **a gyülekezet tavasszal parókus lelkészévé választott**.

Az *Ökumenikus imahét* ebben az évben is lényegében a korábbi bevált rend szerint zajlott, bár Huszka Mihály plébános egy zarándoklaton vett részt, ezért ott kivételesen egy héttel későbbre került a megszokott időponthoz képest. *Felsőpetény*ben: január 18-án, vasárnap római katolikus testvéreinknél kezdtünk (én hirdettem igét), majd 19-én, hétfőn nálunk folytattuk (Balog Tamás plébános prédikált), végül 25-én, vasárnap fejeztük be a sorozatot, ismét nálunk találkoztunk (Egri Béla baptista lelkipásztor hirdette Isten igéjét). Ipolyvecén pedig e napon kezdtük, mégpedig nálunk, evangélikusoknál (Huszka Mihály plébános hirdette Isten igéjét), és katolikus testvéreinknél fejeztük be február 1-én (én prédikáltam).

Február első napja különlegessé vált a felsőpetényi gyülekezet számára, mert az istentisztelet előtt a nyári angol bibliatáborokat szervező *East Cooper* amerikai baptista gyülekezet vezetőségét fogadtuk és köszöntöttük röviden. Tőlük kaptuk adományként előző évben a kis kelyhes úrvacsorai készletet, amelynek köszöneteként, mint jelképes ajándékokat, néhány hímzett terítőt adtunk át. (A bibliai táboruk megrendezésére pedig nyáron került sor, amelyen gyülekezetünk gyermekei is részt vettek.)

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben az évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve. Az egyesület tavaszi előadásainak címei a következők voltak: ***Új liturgia*** (két alkalommal, januárban és februárban), ***Férfimisszió, Az úrvacsora jelentősége és szerepe a személyes és közösségi megújulásban, Küzdelem a leépülő gyülekezetek megmentéséért, Presbiterek szolgálata***; az őszieké pedig ***Egyháztagság a Bibliában, zsinati törvényben és a gyakorlatban; Lelkipásztor a Bibliában, a zsinati törvényben és a gyakorlatban; Gyülekezet a Bibliában, a zsinati törvényekben és a gyakorlatban, Egyházfegyelem a Bibliában, zsinati törvényben és a gyakorlatban***. (Novemberben csendesnapot is tartottuk ***Jövőnk a hitvalló egyház*** címmel.)

Az igehirdetést erősítő és kiegészítő szolgálatként a gyülekezeten belül sikerült elindítani a CD-misszió szolgálatát. Mivel *EBBE*-jegyzői teendőim folytán úgyis rendelkezem diktafonnal, amióta már digitális készülékkel dolgozom, minden lehetséges alkalmon készítek felvételeket — így az igehirdetésekről is. Ezáltal viszonylag könnyen megoldható, hogy audio CD formájában hétről hétre az istentiszteleteinket látogatni nem tudó testvéreinkhez is eljuttassuk néhány önkéntessel a vasárnapi és más igehirdetéseket. A visszajelzések alapján úgy tűnik, e szolgálaton is áldás volt hosszú ideig; időközben azonban azon testvéreink, akik éltek e lehetőséggel, eltávoztak e világból. Így jelenleg úgy tűnik, egy-egy elszórt alkalmon túl pillanatnyilag nincs igény erre a szolgálatra.

Lelkészként érdekes volt még számomra, hogy meghívást kaptam vendégszolgálatra *Pécs*re, azaz haza, gyermekkorom gyülekezetébe. Különleges egy ilyen vendégszolgálat, hiszen ott gyermekként, gyülekezeti tagként forgolódtam majdnem 30 éven keresztül, nem pedig lelkészként.

Urunk különleges ajándéka volt, hogy egy rövid, de igen sűrű tanulmányúton vehettünk részt a *Szentföld*ön. (A háborúk miatti néhány éves szünet után ismét szervezett utakat a *Szentföld*re a *Bibliai utak Kft.*, és lelkészeknek nagyon kedvezményesen, egy kísérőnek pedig féláron kínálták bemutatóútjukat.) Bár első fiunk már igen közel járt a születéshez, végül feleségem 7 hónapos várandósságával — a szülész biztatását tarsolyunkban tudva — vállalkoztunk az útra, amelyre talán nem is lesz több lehetőségünk életünk során. A 4½ napban **kiváló idegenvezetőnk volt, rengeteg információt elmondott —** kihasználva, hogy lelkészeknek sok mindent nem kell külön elmagyarázni, hiszen bibliaismereti, kortörténeti és bibliai földrajzi ismereteik sokat segítenek. **A rövid idő alatt, feszített tempóban annyi helyszínt jártunk végig, mint amennyit máskor egy teljes hetet kitevő zarándokúton szoktak.** El sem lehet mondani, mekkora áldás egy ilyen út, és mennyire más szemmel olvassa az ember a bibliai történeteket úgy, hogy járt a helyszínen — ha közben több ezer év telt is el.

Természetesen az izraeli út során készült rengeteg digitális felvétel kötelez arra is, hogy a gyülekezettel is megosszam tapasztalataimat, élményeimet. Ennek első eredménye volt, hogy amikor **Virágvasár-**

napon ill. Nagypénteken passióolvasó istentiszteleteinket tartottuk *Felsőpetény*ben és *Ipolyvecé*n, akkor **ennek képi-hangulati aláfestésére egy vetítéses bemutatót is készítettem**, amely az egyes jelenetek helyszínei ill. szereplői alapján képekkel szemléltette a történéseket — természetesen majdnem minden esetben a *Szentföld*ön készült fotók révén.

Emellett **hittanosaink számára** is éltem az új lehetőséggel, és **az eredeti helyszínen készült képekkel vettük sorra Krisztus szenvedéstörténetének állomásait**, a katolikus stációkat is.

A másik alkalomra év végéig kellett várni: **az ádventi estek most nem igehirdetések sorozatából tevődtek össze, hanem a Messiás érkezésével kapcsolatos három vetítéses előadásból**: *Kumrán és a Messiás; Názáret és a Messiás; Jeruzsálem és a Messiás*.

Böjti estjeinken szokás szerint vendégek is jártak nálunk. Sorozatunk a kereszt teológiáját célozta meg, ***Krisztus keresztje és én*** címmel, jeligéje pedig *Gal 2,20a.* volt: *„Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve”*. (A sorozat alapjául hajdani pécsi lelkészem, Balikó Zoltán böjti sorozata szolgált.) A hetenként előkerülő címek és alapigék pedig a következőképpen alakultak: ***Krisztus keresztje mögöttem*** *(Gal 3,15-24.)*; ***Krisztus keresztje mellettem*** *(Gal 2,21.)*; ***Krisztus keresztje miattam*** *(Gal 1,3-5.)*; ***Krisztus keresztje érettem*** *(Gal 3,13.)*; ***Krisztus keresztje bennem*** *(Gal 1,22-24.; 2,19-20.)* **—** Vendégeink a következők voltak: *Felsőpetény*ben Széll Bulcsú, Kollár Zsolt, Bartos Zoltán; *Ipolyvecé*n Szőkéné Bakay Beatrix, Szolga-Tőkés Sándor.

Böjti teendőim közé tartozott az előző évben elindított ***Kereszt és iránytű*** című egyházmegyei újság számítógépes tördelő-szerkesztői munkája, amelyet aztán sikerült Húsvétra megjelentetni. Ezzel párhuzamosan a ***Keresztút-Levél*** című gyülekezeti hírlevelet is készítettem, amelyet szintén sikerült Húsvétra megjelentetni. Az év során megjelent számok (igyekezve a nagy ünnepekhez igazodni, de az ünnepi teendők miatt csak némi csúszással tudtam elkészülni): január 7. (Karácsonytól Vízkeresztig), április 11. (Húsvét), május 30. (Pünkösd), október 31. (Reformáció).

Böjtben került megrendezésre az országos hittanverseny egyházmegyei fordulója is, március 13-án. Első alkalom volt az itt töltött időnk során, hogy **két hittanos csapattal részt vettünk a gyülekezetek vetélkedésében**. Talán ennek első alkalom volta is belejátszott abba, hogy különösebb eredményt nem tudtak felmutatni hittanosaink, csak a sereghajtó pozíciót; valamint az a *‘tapasztalatlanság’* is szerepet játszhatott, hogy készülésként a hittanórán megbeszélt igeszakaszokat otthon kellett elolvasni és áttanulmányozni, az órákon csupán játékos számonkérés történt (a ***Legyen Ön is milliomos!*** televíziós játék számítógépes változatával). Ugyanakkor a bibliai történetekkel való foglalkozás semmiképpen nem hasztalan, bármilyen eredményt értek is el gyermekeink.

Ahogyan évente lenni szokott, 2004-ben is böjt idejére esett gyülekezeteinkben a **szupplikáció: Borbás Erika** érkezett közénk Laetare vasárnapján, március 21-én.

Az év tavaszának eseménye, hogy a tavalyi sikertelen és kiábrándító kísérlet után **ismét nyújtottunk be kérelmet** az országos egyház felé **a gyülekezeti számítógép-pályázatra**. Az előző évi tapasztalatok alapján erre nem került volna sor, ha nem köttetik egy *‘vádalku’*. Az történt ugyanis, hogy egyházunk sajtóbizottsága úgy döntött, felkérnek arra, hogy az egyházi levelezőlistán hetente közzétett igehirdetési előkészítőimet készítsem hivatalosan az egyház honlapján publikálva. Így, a **gyülekezeten túlmutató tevékenységre hivatkozva kedvezőbb elbírálás lehetőségét ígérték —** amit végül feltételként neveztem meg. Ezért ebben az évben **a gyülekezet elnyerte a számítógépet és a multifunkciós nyomtatót**; az más kérdés, hogy egyházunk *‘ügyintézetlenségére’* jellemzően végül az előkészítőkre vonatkozó szerződéskötés elmaradt, így a mai napig is *‘hagyományos módon’*, a levelezőlistára küldöm a kommentárok anyagát összegyűjtő írásaimat. Egyedül annyi történt hivatalosan, hogy a ***Lelkipásztor*** című lelkészi folyóiratunk számára Szabóné Mátrai Marianna szerkesztő felkért, hogy az anyagból egy tallózót készítsek (terjedelmi okokból az újságban csupán igehirdetésenként 1-1 flekk terjedelemben), amit a mai napig végzek. Ennek a munkának hatását a gyülekezet közvetlenül természetesen nem érzi, ám áttételesen igen, hiszen a tallózók elkészítése a prédikációs alapigékben való komoly elmélyülést igényel. Egyúttal jelentős időt is, ami viszont némi hátrányt is jelent a gyülekezet számára…

Elsősorban a lelkészcsaládot érinti, ugyanakkor természetesen a gyülekezet számára is örömöt jelentett, így a jelentésből nem maradhat ki, hogy 2004. április 19-én **megszületett első fiunk, Szakács Illés Levente**.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat*i szószékcserét *Lucfalvá*val, ill. Megyaszai Lászlóval végeztünk, május 9-én, Cantate vasárnapján.

Évente tavasszal és ősszel kerülnek megrendezésre **konferenciák** egyházunk szervezésében **lelkészek számára**, amelyeken **—** természetesen **—** általában résztvevőként szoktam jelen lenni. Rendszerint a tavaszi konferenciákon szoktam részt venni, mint ahogyan ez **május 10-12. között** is történt. Ugyanakkor az **őszi, november 15-17. között megrendezett lelkészkonferencia egyik előadására is felkért Ördög Endre szervező lelkész**, ezért 2004-ben kettőn is részt vettem. A ***Bibliá***hoz való viszonyulás három alapvető módja volt a konferencia témája, ennek megfelelően egy-egy előadó beszélt a *‘biblicista’*, a *‘konfesszionalista’* és a *‘liberális’* teológiáról, egy-egy társelőadó pedig az adott irányzat kritikus pontjairól. Így került sor arra, hogy az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület*beli tevékenységünk folytán Fabinyi Tiborral a *konfesszionalista* oldalt képviselő előadásokra kaptunk felkérést. Fabinyi Tibor ismertette az irányza-

tot, magam pedig ***A konfesszionalista teológia kritikus pontjai*** címet kaptam.

Különlegességként talán megemlíthető az is, hogy felkérést kaptam a balassagyarmati gyülekezet által szervezett *Bátrak Szabadegyeteme* egyik alkalmára, ahol is május 25-én ***Az éter nyomában — A relativitáselmélet születése*** címmel tartottam vetítéses előadást a XX. század fizikájának egyik fontos és érdekes területéről, pontosabban az ahhoz vezető útról.[2]

Új kezdeményezés volt *Ipolyvecé***n** a *'halásztanyán'* tartott **ökumenikus parti** (május 29-én), amelyen **a római katolikus és az evangélikus gyülekezet vezetői jöttek össze egy halászlé melletti találkozóra**, és amely alkalmat adott jó hangulat melletti kötetlen beszélgetésre, nótázásra is.

Két napra rá másfajta ünneplésre került sor *Ipolyvecé*n **Pünkösd hétfőjén** (május 31.), amikor kántorunk férjének, néhai **Babka Tivadar, volt legéndi lelkész halálának 10. évfordulóján emlékeztünk a temetőben —** a feltámadás és a megelevenítő Szentlélek reménységével.

Tavaszi megválasztásomat követően Szentháromság ünnepén, **június 6-án, vasárnap du. került sor beiktatásomra**. Az alkalomra a rokonság mellett természetesen az egyházmegye és egyházunk távolabbi gyülekezeteinek tagjai és lelkészei, ill. más felekezetek képviselői is eljöttek.

Különleges élményben volt része a felsőpetényi gyülekezetnek az iktatást követő szombaton, **június 12-én: gyülekezeti kirándulást szerveztünk Százhalombattára**. Reggel a halgazdaságban kezdtünk, ahol Garádi Péter igazgató, aki a budaörsi gyülekezet felügyelője, egy áhítattal fogadott minket, majd körbevezetett a gazdaságon és megismertette velünk a nemzetközi hírű halkeltető működését. Ebédre pedig — stílusosan — halételekkel vendégelte meg csoportunkat. A délután folyamán pedig a római katolikus Makovecz-templomba és a szerb ortodox templomba kísért el minket. Elfoglaltsága miatt már csak elvezetett bennünket utolsó állomásunkra, de aztán el kellett távoznia, a gyülekezet pedig megtekintette a régészeti parkot, amely a hely igen gazdag őskori leleteit tárja a közönség elé. A park fő látványosságai természetesen — hiszen ezekről kapta nevét a város — a halomsírok.

Nyáron *Ipolyvecé***n** elengedhetetlenné vált egy alaposabb **orgonafelújítás**, amelyet Kovács Róbert végzett el, aki nemcsak orgonajavító, hanem római katolikus kántor is.

A nyár során **június 24-25-én az esztergomi bencés gimnázium egy túracsoportja járt nálunk**, szállt meg éjszakára. Eztán pedig pedig **június 28-július 4. között ismét nálunk vendégeskedtek a piliscsabai gyermektábor résztvevői.** Az első nap esti áhítatának szolgálatára is felkértek, valamint szerda és péntek este vetítést tartottam az izraeli út során *Jeruzsálem*ről ill. a *Galileai tó*ról készült fényképek alapján. Vasárnap pedig a csoport vezetője, Thurnay Béla diakónus-lelkész végezte az istentisztelet igehirdetési szolgálatát. Búcsúzóul a tábor során készült fényképekkel ill. a vendég igehirdetésének hangfelvételét tartalmazó CD-vel ajándékoztuk meg a piliscsabaiakat. (Akkor még nem tudtuk, de ez volt az utolsó nyár, hogy hozzánk jöttek, mert a következő évben már *Vanyarc*on töltötték táborozásukat.)

Az ipolyvecei gyülekezetet érintő alkalom volt az augusztus 1-i istentisztelet után, a *Felsőpetény*be visszasietés miatt csak röviden megtett búcsúzás Huszka Mihály plébánostól, akit *Szolnok*ra helyeztek. Utódja Lieder László atya lett, aki viszont — a helybeli római katolikus közösség bánatára — nem az ipolyvecei, hanem a drégelypalánki parókiára költözött be.

Ez évben az egyházmegyei szabadtéri evangélizáción nem tudtam jelen lenni, ugyanis *Pécs*ett tartózkodtam.

A 2004-es évben is részt vettem a gyenesdiási ifjúsági konferencia vezetésében, augusztus 16-19. között. Ezúttal három szolgálat jutott rám: egy előadás ***A tudomány, mint vallás*** címen, egy ***Bibliai utazás*** c. vetítéses előadás *Izrael*ről, és egy reggeli áhítat (*Ez 47,1-12.* alapján).

A következő héten, augusztus 24-26. között az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület* vezetőségi napjait tartottuk *Balatonmáriafürdő*n, Garádi Péterék (vezetőségi tag) családi nyaralójában, hogy az ősszel kezdődő munkaév programját összeállítsuk.

Szintén a gyülekezeten túlmutató, időszakos tevékenységem kezdődött ősszel, amikor is az ***Ifjúsági óra*** c. ifjúsági lapunk szerkesztője felkért egy filmajánló megírására. Később aztán többé-kevésbé rendszeres felkérést kaptam néhány éven keresztül — míg a szerkesztő szülési szabadságra nem ment. Első alkalommal a ***Mindenható*** c. filmről írtam, majd a következő filmekről született még ajánló: ***Páratlan prédikátor***, ***Passió***, ***Luther***; végül 2006-ban utolsóként az ***Ámen*** c. filmhez. A ***Passió*** és a ***Luther*** filmeket megjelenésük évében a gyülekezet számára is levetítettük — ez adta az ötletet, hogy a ***Keresztút—Levél*** c. gyülekezeti hírlevelünkben is szerepeljenek ezek a filmajánlók: létrejött egy ***Film—Tár*** rovat. Ilyen módon ezen filmajánlók megírásából a gyülekezet is profitálhatott. (A későbbiekben az ***Ámen*** levetítése és ajánlójának megjelenése is sorra került, hiszen ez a film is egyházi vonatkozású.)

Miután az ifjúsági órák tartós beindítása előző évben nem sikerült, úgy tűnt, bölcsebb egy évre pihentetni az alkalmak felélesztését. Ezért a 2004/2005-ös munkaév egy másik munkaterületre tette a hangsúlyt, és **havi rendszerességgel tervezve egy presbiterkört, célzottan presbitereknek tartott bibliaórát indítottam el ősztől** *Felsőpetény***ben —** amelyre természetesen mindemellett mindenkit hívtunk, csak a téma volt speciálisan inkább presbitereket célzó. En-

[2] Eredeti terv szerint egy későbbi előadás szólhatott volna magáról a relativitáselméletről és annak meglepő eredményeiről — ám az előadássorozat időközben inkább a humán területek vizeire evezett, és a reál területek kimaradtak, így ennek az előadásnak a folytatása is…

nek az alkalomnak **egyik kimondott célja volt a presbiterek olyan felkészítése a gyülekezeti szolgálatukra, amely egyúttal már előre is tekint a lassanként közeledő 2006-os általános tisztújításra**, hogy minél felelősségteljesebben és felkészültebben választhasson a gyülekezet tisztségviselőket, presbitereket.

Sajnos a presbiter-köri alkalmak számának alakulásában az ádventi és böjti sorozatokat nem vettem eléggé tekintetbe, így a tervezetthez képes kevesebb alkalmat tudtunk tartani, hiszen ha a szeptember-októberben induló húsvétig-pünkösdig tartó bibliaórai időszakból e sorozatokat és az ünnepeket elhagyjuk, tulajdonképpen alig marad 3-4 hónap. Mindemellett **eleinte sikeres volt a kezdeményezés**, a presbiterek többsége el is jött az alkalmakra. **Sajnos azóta** már tudjuk azt is, hogy **az indulásnál mutatkozó hajlandóság igencsak lecsökkent**, és végül már szinte egy *'átlagos'* bibliaórai létszámot sem tudtunk elérni. Kár. Mégis hálaadásra ad okot, hogy az egyik célt, a választásokra való készülést még be tudta tölteni a másfél-két évet megélt kezdeményezés.

Természetesen a *'normál'* bibliaórák is működtek nemcsak *Ipolyvecé*n, hanem *Felsőpetény*ben is. Januártól kezdődően a résztvevők kérésére tekintettel a *Jelenések könyvé*nek magyarázatának igen nehéz feladatát vettük nyakunkba, amely bizonyára nem csupán a lelkésznek jelentett komoly terhet (a készülés révén), hanem a hallgatóságnak is komoly erőfeszítésébe került megérteni a könyv nehéz jelképeinek ismertetését. A feladat természetesen még egy *'átlagos lelkész'* ismereteit is meghaladja. Istennek hála azonban, hogy igen nagy segítség áll rendelkezésre KARNER KÁROLY professzor kommentárja révén, így mégis lehetőségünk volt megbirkózni a feladattal.)

A presbiter-kör mellett **másik új gyülekezeti alkalom is indult az ősz folyamán: egy baba-mama klub** BENYUSOVICS ERVINNÉ vezetésével, feleségem segítségével. Az eredeti elképzelés az volt, hogy a kismamák babáikkal együtt jönnek el, de — elsőre meglepő, bár érthető módon — a kismamák inkább úgy látták jónak, hogy ez az alkalom egy lazítás legyen számukra, ahol kisgyermekük nélkül tölthetnek el pár órát. Mindemellett a kezdeményezés jól sikerült, tartós és rendszeres alkalom lett belőle. Az évek során, kicsit tovább bővítve a résztvevők körét, asszonykörré nőtte ki magát, hogy ne csak a kisgyermekes anyák köre legyen.

Az év őszéhez tartozott a szeptember 24-26. között tartott **regionális családos hétvége**. Ennek vasárnapi istentiszteletén való szolgálatom miatt *Felsőpetény*ben és *Ipolyvecé*n helyettesítés történt KOLLÁR ZSOLT révén.

Ősszel is sor került *Ipolyvecé***n** a *'halásztanyán'* egy **ökumenikus parti**ra (mintegy így ünnepeltük meg október 23-át). Egyúttal ez volt az első alkalom, hogy az új plébánossal hosszabb időre találkozhattunk.

Újdonság volt a gyülekezet számára október 17-ének délutáni istentisztelete, ugyanis SZPISÁK ATTILA, mint a *Budapesti Szlovák Gyülekezet* lelkésze, lelkesen vetette bele magát abba a munkába, hogy országszerte eljárjon szlovák nyelvű istentiszteletet tartani. Így jött létre ez az első alkalom, amely kicsit próbaként szolgált: mennyire érti a gyülekezet? Ugyanis sokan mondják — az amúgy otthon *tótul* beszélők is —, hogy nem értik annyira a nyelvet, hogy az istentiszteletet követni tudják. Ennek ellenére az istentisztelet után úgy tűnik, mégis változott kicsit a vélemény, mert a többség azt jelezte vissza, hogy ha nem is mindent értett, de alapjában követni tudta a liturgiát, igehirdetést.

Informatikai hátterem miatt nem meglepő, hogy a lelkészi munkaközösségi ülések témái között jómagam egy számítógéppel kapcsolatos előadást tartottam a november 24-i ülésen ***Számítógép a hittanórákon*** címmel, amelyben felvázoltam, milyen lehetőségek állnak rendelkezésre számítógép felhasználására a hitoktatásban — elméletben is, és az általam gyakorlatban is alkalmazott módok tekintetében.

Idei templomszentelési emléknapunkon, azaz az egyházi év utolsó napján, viszonylag kerek évfordulóra, a 220.-ra emlékezhettünk és adhattunk hálát Istennek templomépítő elődeink áldozatos munkájáért.

Ezúttal az ádventi sorozatot vendégek nélkül tartottuk, ugyanis az Izraeli képek alapján egy meditációs vetített képes előadássorozatot szerkesztettem, amely épp az ádventi három hétre oszlott el. (Az ádventi sorozatok ugyanis nem 4, hanem csak 3 alkalomra koncentrálódnak, hiszen Ádvent 4. hetében már Szenteste és Karácsony következik, így ekkor a hétközi sorozat már elmarad.) A sorozatot az fogja össze, hogy mindig egy település és a Messiás kapcsolata került elő ádventi megvilágításban, mégpedig a következőképpen: ***Kumrán és a Messiás; Názáret és a Messiás; Jeruzsálem és a Messiás***.

Az év zárásához tartozik mindig a gyermekek karácsonyi szereplése: a szentesti istentiszteleten versmondással, majd karácsony első vagy második napján önálló alkalomként színdarabok előadásával. Ez az esemény lehet méltó apropója annak, hogy megemlítsük a gyermek-bibliaköri munkát, amelyet mintegy két évtizede végez nagy hűséggel és odaadással BENYUSOVICS ERVINNÉ. Szintén megemlíthető a gyermekmunka kapcsán, hogy a 2004 őszén beindult kismamaklub egyik eredménye lett az a változás, hogy a munkába beálltak más asszonytestvérek is, RODÁKNÉ LŐRIK AMÁLIA, RÁDI JÁNOSNÉ, valamint feleségem, SZAKÁCSNÉ dr. FISCHL ANNA-TUOVI — azóta az ő segítségükkel folyik a vasárnapi foglalkozások vezetése. (Sajnos időközben a későbbi években elfoglaltságaikra hivatkozva sorban visszaléptek, végül csak feleségem maradt a gyermekbibliakörök rendszeres vezetője.)

A 2004-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 321; keresztelés: 4; konfirmáció: 0; esketés: 1; temetés: 6; istentiszteletek száma: 101; úrvacsorázók száma: 455; bibliaórák száma: 12; hittanórák száma: 113; konfirmandus órák száma: 8. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 133; keresztе-

lés: 1; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 1; istentiszteletek száma: 70; úrvacsorázók száma: 145; bibliaórák száma: 10; hittanórák száma: 28; konfirmandus órák száma: 0.

A 2005-ös év — mondhatni — **már a lassan megszokott kerékvágásban haladt.** Folytatódott pl. a ***Kismama Klub*** élete, az ***Ökumenikus Imahét*** sorozatai, zajlottak természetesen a gyermek-bibliaköri alkalmak is, az ünnepekhez kapcsolódó gyermekműsorok is, valamint a bibliaórák, ill. ádventi és böjti esti sorozatok. Szintén folytatódott a ***Keresztút—Levél*** gyülekezeti szolgálata — bár az időhiány ez évben már meglátszott rajta, mivel már nem sikerült négy, csak két alkalommal megjelenni: év elején februárban, és végén októberben. **Mindezen megszokott munkaágak nem jelenti azt, hogy nem figyelhettünk meg új elemeket is a gyülekezet életében.**

Az őszi családos hétvégék mellett bekapcsolódtunk a hasonlóan GYŐRI JÁNOS által szervezett konfirmandus hétvégékbe is. 2003-ban még nem került elő, hogy a családos hétvége mellett egy konfirmandusoknak és ifjúságnak szervezett hétvége is működik, 2004-ben pedig nem volt konfirmandusunk. Most végre kaptunk az alkalmon, és részt vettünk a konfirmandusok számára *'kötelezően ajánlott'* hétvégén, néhány korábban konfirmált fiatallal együtt.

Böjti sorozatunk vendégei ebben az évben a következők voltak: ***Felsőpetény***ben SZTOJANOVICS ANDRÁS, KOVÁCS LÁSZLÓ, KALÁCSKA BÉLA; ***Ipolyvecé***n SZABÓ ANDRÁS, FISCHL VILMOS, REZESSY MIKLÓS. A program a ***Hitből hitbe*** c. *EBBE* kiadvány (***Belmissziói munkaprogram***) első nagyheti sorozata alapján állt össze ***Mi történt a nagyhéten?*** címmel. Az egyes alkalmak címe ill. alapigéje így alakult: ***Az ember hitetlenkedik — Jézus csodát tesz*** *(Mt 21,18-22.)*; ***A főpap el akarja venni Tőle saját népét — Isten hozzávezeti a pogányokat*** *(Mt 26,1-5.; Jn 12,20-33.)*; ***Az ember korhol — Jézus dicsér*** *(Mk 14,1-9.)*; ***Az ember Istent öl — Isten embert ment*** *(Mt 27,27-54.)*; ***Az ember lepecsételi a sírt — Isten elhengeríti a követ*** *(Mt 27,62-28,6.)*

Virágvasárnap (március 20.) ismét SZPISÁK ATTILA érkezett közénk, hogy délután szlovák nyelvű istentisztelettel szolgáljon nekünk. Ezt követően még június 12-én és november 27-én jött közénk — sajnos látható volt azonban az érdeklődés csökkenése az egyre fogyó létszámban. Ennek következtében a novemberi, negyedik alkalom végül is egyben az utolsóvá lett.

A 2005-ös hittanverseny egyházmegyei fordulója ***Lucfalvá***n zajlott a Húsvét utáni első hét szombatján, április 9-én. A tavalyi évhez képes nagy előmenetelt mutatott a gyülekezet, mivel a 3-4-es csapatunk első helyezést ért el, és ennek megfelelően két héttel később (április 22-23.) részt vehetett az országos fordulón ***Zánká***n. A felsősök ugyan nem mehettek az országos versenyre, de így is dobogósok voltak 3. helyezésükkel.

Ebben az évben a ***Gusztáv Adolf Segélyszolgálat***i szószékcserét ***Vanyarc***cal, ill. SZABÓ ANDRÁS esperessel hajtottuk végre, április 17-én, Jubilate vasárnapján.

Rendkívüli külföldi alkalom köszöntött ránk tavasszal: az idei ***Kirchentag***ot a német egyház ezúttal ***Hannover***ben tartotta, és így testvérgyülekezetünk (*Hannover Hainholz*) meghívott minket és biztosították a teljes ellátást is. (Emellett az év során gyűjtött adományukat is átadták.) Így hát összesen 5 autóval vágott neki a gyülekezet a hosszú útnak, és mintegy húszan töltöttünk ott 4-5 napot. Ezen alkalom kiváló lehetőség volt a testvér-gyülekezeti kapcsolat ápolására — amire szükség is volt, mert ***Felsőpetény***be érkezésünk óta csupán a rendszeresen kapott gyülekezeti újságjaikat láttuk, de nem volt még alkalmunk arra, hogy személyesen is találkozzunk BOTHO AHLERS igazgatólelkésszel és társaival, valamint a gyülekezettel. Hajdan, a kapcsolat indulásakor a lützschenai testvérgyülekezet hívta meg a felsőpetényieket, hogy tartsanak velük ***Hannover***be (az ***Expo***ra), ahol nekik volt testvérgyülekezetük — az út eredménye pedig az lett, hogy *Hannover Hainholz* is testvér-gyülekezetünk lett. Azóta azonban mind ***Lützschena***ban, mind ***Felsőpetény***ben lelkészváltás volt, így a kapcsolat tulajdonképpen nem működött. Nos, most a hajdani út fordítottja is megvalósult: mivel a ***Kirchentag***on jelen voltak lütschenaiak is, így újra sikerült felvenni a kapcsolatot, a hazaúton meg is látogattuk HELGE VOIGT lelkészt ***Lützschena***ban.

Mivel a testvérgyülekezeti meghívás már úgyis ***Németország***ba szólított május végén, ezért úgy időzítettük nyaralásunkat is, hogy már haza sem jöttünk, hanem német ismerőseinknél töltöttük a szabadságot. Többek között Illés fiunk keresztszüleinél. Ez azért érdemes említésre e helyütt, mert az asszony az ***Útmutató***t kiadó *Herrnhuti Testvérgyülekezet* tagja, és tettünk egy kirándulást *Herrnhut*ba. Az itt szerzett ismeretek, dokumentumok és digitális fényképek segítségével aztán ***Felsőpetény***ben az őszi presbiterköri alkalmon, ***Ipolyvecé***n pedig bibliaórán vetített képes előadást tartottam a Testvérgyülekezetről és izgalmas történetükről. Ismét egy kiváló példa arra, hogy egy lelkész számára még a nyaralás is szolgálati lehetőségeket rejt!

Március 4-én megtörtént a felsőpetényi orgona állapotfelmérése, majd a nyár folyamán sor került annak szútlanítására. Mivel a korábbi orgonajavító jelentősen nagyobb összegű ajánlatot adott, mint ami a kis gyülekezet számára elfogadható, kézenfekvő volt, hogy az ***Ipolyvecé***n már megelégedéssel végzett felújítás alapján KOVÁCS RÓBERTtől is kérjünk ajánlatot — ez sokkal kedvezőbb volt, így természetesen őt bízta meg a gyülekezet a munkálatokkal, amelyet június utolsó napjaiban végre is hajtott.

Úgy tűnik, hogy a gyülekezet melléképületében kialakított ifjúsági szálláshely kihasználtsága lehanyat-

lóban van, hiszen 2005-ben már sem a *Mevisz Bárka* tábora, sem a piliscsabaiak gyermektábora nem hozzánk jött. Tulajdonképpen az alkalmi néhány turista marad, akik a kék túra útvonalát járva szoktak hozzánk érkezni egy-egy éjszakára. Épp ezért is rendkívüli esemény volt, hogy július 8-án és 9-én a gyülekezet előző lelkésze, ZÓLYOMI MÁTYÁS töltött itt két napot a csepeli ifjúsági csoporttal. (Ennek részeként rendeztek egy kis íjászatot is.)

Június 11-én tartotta *Sámsonházá*n az egyházmegye lelkészi kara a családos *LMK*-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek keretében beszélgetések, kirándulások töltötték ki a programot. Rám eső szolgálatként előadást tartottam ***A Szentíráshoz kötötten a Lélek szabadságában*** címmel.

Ebben az évben a korábban *Gyenesdiás*on *'idősebb ifjaknak'* tartott konferencia *Nagyvelegen* volt augusztus 16-19-ig. Bőségesen jutott rám szolgálat ebben a néhány napban. Tartottam áhítatokat *Lk 3,1-20., Hab 1-2., Jn 3,1-21.* alapján, levetítettem ERIC TILL rendezésében a LUTHER filmet, vetítéses előadást tartottam a *Herrnhuti Testvérgyülekezet*ről (***Az Útmutató szülőföldjén***) előadást tartottam ***Beleszületni vagy megtérni?*** címmel (és a hozzá kapcsolódó beszélgetést vezettem). Akkor még nem tudtam, de tulajdonképpen ez volt az utolsó ilyen ifjúsági konferencia, amelyen szolgálóként részt vettem, a következő években úgy alakult, hogy más lett a szervezője, és végül is más lelkészeket hívott meg.

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben az évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve. Az egyesület tavaszi sorozatának címe ***Hitünk titka. Teológia — Luther nyomán — mindenkinek*** volt, előadásainak címei pedig: ***A rejtőzködő és kinyilatkoztató Isten; A testté létel misztériuma; A keresztfa titka; A feltámadás és az új élet csodája; A keresztformájú egyház titka; A végidő titka***; az őszi sorozat címe ***Igazság és kiengesztelődés*** volt, előadásainak címei pedig: ***Az egyházi közelmúlt feldolgozásának teológiai kérdései; Az egyházi közelmúlt feldolgozásának történeti kérdései; Az egyházi közelmúlt feldolgozásának etikai kérdései; Az egyházi közelmúlt feldolgozásának gyakorlati kérdései***. (Novemberben csendesnapot is tartottuk ***Kifulladt gyülekezet(ek) – okok és kiutak*** címmel.)

Különlegesség volt a gyülekezet életében, hogy az ikladiakkal közösen részt vettünk egy tanévkezdő ifjúsági táborban: 3 napot töltöttünk közösen *Alberti*ben augusztus 22-24. között, hogy ráhangolódjunk az új tanévre. A szolgálatokat természetesen BABKA LÁSZLÓ ikladi lelkésszel megosztva közösen végeztük.

Szintén a tanévkezdéshez kapcsolódik az is, hogy ezúttal is megkíséreltük az ifjúsági órák tartását — ezúttal ugyan nem helyben, hanem az *Ősagárd*on működő körbe bekapcsolódva. Itt azt is megtapasztalhattuk, hogy nem a lelkész vállára terhelődik a teher, hanem több segítő egymás közt beosztva végzi a főtéma feldolgozását, valamint a részfeladatok (pl. gitározás) is megoszlanak. BAKAY BEATRIX lelkésznő is jelen volt természetesen, de az ifjúsági óra vezetését csak akkor végezte ő maga, ha a beosztásban rá került a sor. Ezekre a szombat estékre két-három friss konfirmandussal jártunk — sajnos ez nem nagy létszám, így természetesen egyetlen autó-fordulóval el tudtam vinni mindenkit. Az alkalmak jellemzője az volt, hogy évekre visszamenő hagyománnyal egy *Élet Szava* klubként működött. (Az *Élet Szava* egy keresztyén csoport neve, akik *Tóalmás*on egy tábort működtetnek, ahol bibliaiskolát tartanak, valamint különféle munkaágak szolgálattevőinek képzését végzik.) Sajnos a két évvel korábbihoz hasonlóan ez a kísérletünk sem vezetett tartós csoporthoz. Ezúttal talán az utazás volt az egyik ok. (Emellett az is, hogy bár szomszéd gyülekezetről van szó, mégis kevésbé szoros az ottani fiatalokkal a kapcsolat és ismeretség, mint a helybeliekkel.)

A munkaévkezdés a bibliaórák terén is változást hozott. Tavasszal végére értünk a *Jelenések könyvé*nek, így új témát nyitottunk. A hittankönyv-sorozatunk egyháztörténeti kötete révén felvetődött a kérés *Ipolyvecé*n, hogy egyháztörténeti személyekről legyen szó. Így született meg a ***Hitvallók és hitvallások*** c. sorozat. Ennek során felváltva beszéltem egy-egy óegyházi személy életéről, ill. hitvallási irataink kialakulásáról.

Szeptember utolsó hétvégéjén (23-25.) került sor a regionális családos hétvégére *Piliscsabá*n. Ennek keretében tartottam szombat reggel áhítatot *Kol 3,17-4,1.* alapján, valamint délután előadást ***Szellemi kötelék a családban*** címmel.

Az ősz újdonsága volt ökumenikus szempontból SELLYEI IMRE baptista lelkipásztor iktatása *Felsőpetény*ben szeptember 24-én délután. Ezen ünnepen vetettem fel, hogy más településekhez hasonlóan itt is tarthatnánk — mint a helyben szolgálatot végző lelkészek-papok — havonta ökumenikus találkozót. Így indult útjára a *Felsőpetényi Lelkészek Ökumenikus Találkozó*ja, amelynek első alkalmát október 4-én (kedden). Általában minden hónap első hétfőjén találkoztunk — a három felekezetnek megfelelően három parókián váltakozva: *Felsőpetény*ben az evangélikus ill. baptista lelkészlakon, valamint GRÚBER GÉZA atya illetősége révén a szendehelyi plébánián.

A reformáció, akárcsak 2003-ban, ez évben is különleges alkalom lett, hagyományos istentisztelet helyett vetítéssel tartottuk meg mind *Felsőpetény*ben, mind *Ipolyvecé*n. Hiszen ekkor jelent meg ERIC TILL rendezésében, JOSEPH FIENNES főszereplésével a ***Luther*** c. film. Szinte magától értetődő volt, hogy a legalkalmasabb pillanat a gyülekezettel közös megtekintésre épp a reformáció-napi istentisztelet. Így hát a felsőpetényi gyülekezeti terem ill. az ipolyvecei templom e napra keresztyén filmklubbá alakult. A többség megelégedéssel vette a lehetőséget — bár *Ipolyvecé*n nem aratott osztatlan sikert a vetítés, néhányan szóvá tették, miért nem *'normál'* istentiszteletet tartottam.

Úgy látszik, nem értik, hogy egy keresztyén film megtekintése is lehet istentiszteletté számunkra, nemcsak a hagyományos liturgiával tartott…

2005 őszétől FŰKE SZABOLCS lett *Galgaguta* lelkésze. Ez adta az apropót ahhoz, hogy őt felkérve, gitároktatást kezdeményezzünk az ifjúság körében, heti rendszerességgel. Igaz, az őszre-télre még csak az előkészítés jutott, a tényleges kezdés átcsúszott a következő évre. Ugyanakkor egy egészen különleges programot is elindított ez — FŰKE SZABOLCS ugyanis azt kérte, hogy *'cserébe'* tanítsam őt számítógépes programozásra. Tudtam már eddig is, hogy nem ijed meg az informatikától, ugyanis felismerve a szoftveres licencek problémáit, már korábban átállt a ***Microsoft Windows*** fizetős operációs rendszerről a nyílt forráskódú (és így ingyenes) ***Linux***ra — holott ez nem kis elszánást igényel egy hétköznapi felhasználó számára. Ő mégis vállalta a beletanulás nehézségeit is. A jelek szerint még ennél többre is rászánta magát — hiszen a programozás nem feltétlen egyszerű munkát jelent a számítógép-felhasználás terén sem. Így hát az év vége ennek előkészítésével telt — először is meg kellett fontolni, milyen programnyelvben történjen a tanulás. Nem volt lényegtelen szempont az sem, hogy ingyenes fejlesztői környezetet használhassunk majd, valamint az, hogy a munka ne függjön az operációs rendszertől (magam akkor még ***Windows***t használtam, lelkésztársam viszont ***Linux***ot. Ezért lett aztán a kézenfekvő megoldás, hogy a ***Sun*** cég által kifejlesztett ***Java*** programnyelvet tanuljuk majd. (Ez utólag kétszeresen is jó választásnak bizonyult, mert kiderült, hogy FŰKE SZABOLCSot elsősorban a weblapok szerkesztéséhez foglalkoztatja a programozás, és a ***Java*** tipikusan olyan nyelv, amelyet erre jól fel lehet használni.) Megtettem tehát az előkészületeket, letöltöttem és teszteltem a szükséges fejlesztői rendszereket, irodalmat szereztem be. Ha pedig már egy ilyen munkába fogunk, akkor természetesen a gyülekezet tagjai számára is meghirdettük a lehetőséget — hátha van érdeklődő.

Az év böjti sorozatához hasonlóan az ádventi is a ***Hitből hitbe*** c. *EBBE* kiadvány (***Belmissziói munkaprogram***) alapján került összeállításra, *Malakiás könyve* alapján (az első ádventi sorozatra alapozva), a következő három részből: ***Nem telik kedvem bennetek*** *(Mal 1,6-14.; 2,13-16.)*; ***Eljön templomába az Úr*** *(Mal 2,17-3,12.)*; ***Fölragyog az igazság napja*** *(Mal 3,13-24.)*. ***Ipolyvecé***n két alkalommal fogadtunk vendég igehirdetőt (FŰKE SZABOLCSot és LAJTOS JÁNOST), ***Felsőpetény***ben csupán egyszer (FŰKE SZABOLCSot), mivel az Ádvent 3. hetére eső alkalommal egyúttal presbiter-kör is volt az istentisztelet után.

A karácsonyi színdarabok előadására most is december 25-én került sor, amikor is a kisebb gyermekek is és a nagyobbak is egy-egy jelenettel ajándékozták meg a gyülekezet ünneplő közösségét.

A 2005-ös év statisztikai adatai: ***Felsőpetény***: gyülekezeti tagok száma: 309; keresztelés: 2; konfirmáció: 3; esketés: 0; temetés: 7; istentiszteletek száma: 96; úrvacsorázók száma: 509; bibliaórák száma: 14; hittanórák száma: 108; konfirmandus órák száma: 22. ***Ipolyvece***: gyülekezeti tagok száma: 133; keresztelés: 0; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 4; istentiszteletek száma: 71; úrvacsorázók száma: 161; bibliaórák száma: 16; hittanórák száma: 28; konfirmandus órák száma: 0.

A 2006-os év hónapokig eltartó kiemelt eseménye az általános tisztújítás volt. Természetesen már év elején elkezdődtek az előkészületek: Jelölőbizottság felállítása, jelölési eljárások, majd presbiteri ülések, közgyűlések sora a gyülekezeti, megyei, kerületi, országos szintű választások ügyében. A presbitérium iktatása március 26-án volt.

A bibliaórai sorozatok ez évben is folytatódtak a hitvallók és hitvallások témájában.

Az év elejének fő újdonságaként tekinthető, hogy az előző év végi felkészülés után kéthetente szombatonként elindult a gitár oktatás, valamint a Java-tanfolyam január 21-én — FŰKE SZABOLCS mellett a gyülekezetből ketten vágtak még neki, hogy a programozás rejtelmeibe beletekintsenek.

Kicsit ehhez hasonló volt egy különleges, tulajdonképpen nem a lelkészi szolgálattal kapcsolatos munka, amely mégis a gyülekezeti kapcsolatok eredménye. Egyik presbiterünk — MAJER JUDIT — férje, KONRÁD GÁBOR programozóként dolgozik, elsősorban adatbázisok kezelése területén jártas. Főiskolai képzésük nem tartalmazott egyetemi szintű matematikát. Ám egyik munkájuk során felvetődött egy matematikai (ún. interpolációs) probléma. Ismerve fizikus végzettségemet, az év elején tanácsot kérve keresett fel, miképp lehet megoldani a problémát. Utánajártam, szívességből kidolgoztam az elméletét, írásba is foglaltam, majd igyekeztem bemutatni, elmagyarázni, miképp is születhet meg majd ebből a program idevonatkozó része. Úgy látszik azonban, hogy még így is túl bonyolult volt a probléma, mert végül azt a segélykérést kaptam válaszul, hogy jó lenne, ha inkább magam végezném a függvénykönyvtár programozását is. Időhiányban szenvedve nehezen, de végül elvállaltam a feladatot — így a szívességből végül megbízásos munka lett, amelyet a tavasz során végeztem el. Reménység szerint a programrészlet beváltotta a hozzá fűzött reményeket — a program későbbi fázisában azért volt alkalmam megtekinteni a rendszert, de további utótörténetét nem ismerem…

A gyülekezet ebben az évben is jól szerepelt az egyház hittanversenyén. Az egyházmegyei fordulón (március 4., *Terény*) a középső korcsoportban indulók 3. helyezést értek el. A legnagyobbak pedig elsők lettek, így ők továbbjutottak a két héttel későbbi (március 18.) országos fordulóba *Bonyhád*ra: BENYUSOVICS DALMA, HUGYECZ KITTI, PÁPAI SÁRA, TERMAN IVETT. A felkészítésben természetesen magam is részt vettem hittanórai keretben, de a megyei fordulón a gyermekek kíséretét BENYUSOVICS ERVINNÉ látta el néhány szü-

lővel — ugyancsak ő kísérte a csapatot az országos fordulóra. Azért nem tudtam jelen lenni, mert épp március 3-5. között zajlott *Piliscsabá*n a konfirmandus és ifjúsági hétvége is, amelyen ***A megtisztulás órája*** címmel tartottam előadást. A hittanversennyel való ütközés miatt viszont csak magam vettem részt a programokban, a gyülekezetből nem tudtam senkit magammal vinni.

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben az évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve. Az egyesület tavaszi sorozatának címe ***Isten megpróbált emberei*** volt — ezúttal mi, a vezetőség tagjai tartottunk bibliaórai alkalmakat egy-egy kiemelkedő bibliai személyről: Nóé, Ábrahám, Jákób, József, Mózes, Dávid. (Egy ilyen sorozat után természetesen bűn lett volna, ha a későbbiekben nem használom fel ezeket a feldolgozásokat gyülekezet bibliaóránkra is — ám erre természetesen csak az éppen futó sorozat megszakadása után került sor, 2007-ben.) Az őszi *EBBE*-sorozat címe ***Hit és nemzet*** volt, előadásainak címei pedig: ***Thuróczy Zoltán tanúságtétele; Hit és nemzettudat; Amit Erdélyből hoztam; Nemzetünk lelki állapota***. (Novemberben csendesnapot is tartottuk ***„Boldog, akinek hűtlensége megbocsáttatott." (Zsolt 32,1.)*** címmel.)

Az év újdonsága, hogy a falu első alkalommal kapcsolódott be a ***ProChrist*** műholdas evangélizációba. A baptistákkal közös szervezésben a helyszínt és a technikát (költségeivel) mi nyújtottuk, míg a részvételi díjat ők fizették. Esténként megtelt a gyülekezeti termünk március 20-27. között — 90-120 fő között mozogtunk. A technika néha megtréfált időnként, de azért lényegében zavartalanul vehettünk részt estéről estére a közvetítésben, keretműsorokban és igehirdetésben. A résztvevők a bizonyságai annak, milyen áldás járt ezzel a lehetőséggel.

Néhány nappal később pedig, március 31-én szlovák teológusok zenés böjti szolgálatát élvezhettük. A pozsonyi diákok SZPISÁK ATTILA kíséretében érkeztek közénk.

Gyülekezeten túlmutató lelkészi tevékenysége volt a böjti időszaknak, hogy vendégszolgálatként *Pusztavám*on jártam április 1-én, és a böjt első hetében saját gyülekezetünkben is felhasznált, izraeli képekből összeállított ***Jézus élet-passiója — fénykép-evangélium*** című vetítéses előadást tartottam KAPI ZOLTÁN lelkész meghívására.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat* keretében tartott szószékcsere SEBEN ISTVÁNnal zajlott, aki április 2-án végezte *Ipolyvecén* (8^{00}) és *Felsőpetény*ben (10^{00}) azt istentiszteleteket, jómagam pedig *Legénd*re mentem.

Böjti sorozat keretében (a *ProChrist* műholdas evangélizáció miatt) ezúttal egyetlen lelkészt láttuk vendégül: DEME KÁROLY salgótarjáni lelkész április 4-én jött közénk és *Jn 10,17-21.* alapján hirdette az evangéliumot.

Sok munkával, már hónapokkal előbb elkezdve a szerkesztési munkákat, Nagyhétre sikerült elkészülni a ***Passió 2006*** kiadványunkkal. Az új passióolvasó füzetre az ipolyvecei hívek érdekében volt szükség. A korábbi években *Ipolyvecé*n az énekeskönyv alapján zajlottak passiói istentiszteleteink. Ez nem tartalmazza az igeszakaszok szövegét, csak az énekverseket. A gyülekezet részéről hangzott el az az igény a tavalyi passió után, hogy követni lehessen papíron is a felolvasott történeteket. Természetesen a *Felsőpetény*ben használt füzet alkalmas lehetett volna — csakhogy ebből már nem voltak további példányok. Szükségessé vált tehát egy új kiadás. Ha azonban már belefogunk a munkálatokba, akkor a felsőpetényiekkel egyeztetve úgy álltunk neki, hogy mindkét gyülekezet ezt az új füzetet használja majd. Ez lényegében az 1990-es felsőpetényi kiadással egyezik, csak kisebb módosításokat eszközöltem. Legelőször is az igeszakaszokat az ***Új fordítású Biblia*** alapján illesztettem be. A keretbe állandó kezdő- ill. záróénekeket vettem fel, a legelejére beillesztettem Ézsaiás gyönyörű próféciáját a Szenvedő Szolgáról. A technika adta lehetőségeket is felhasználva képekkel igyekeztem illusztrálni a jeleneteket. Logikus volt, hogy elsősorban az *Izrael*ben készült fényképekkel tegyem ezt. Egy rövid részlet erejéig a feltámadás üzenetét is hozzávettem a füzethez — hiszen *Nagypéntek* csak azért a legnagyobb evangélikus ünnep, mert *Húsvét* követi. Az új füzet *'premierje'* természetesen *Virágvasárnap* és *Nagypéntek*en meg is történt mindkét gyülekezetben.

Május végén a gyülekezet külső szépülésének egy állomásaként a parókiakert kerítése újult meg, valamint a hátsó drótkerítés-kapu helyére gondnokaink vezetésével vaskaput építettek be.

Május 31-június 2. között tartotta *Balatonszárszó*n az egyházmegye lelkészi kara a családos *LMK*-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek keretében beszélgetések, kirándulások töltötték ki a reggeli és esti áhítat közötti programot.

E nyáron is megrendezésre került a baptista gyülekezet által az angol bibliai tábor június közepén, amely annyiban érinti gyülekezetünket, mind mind a résztvevő gyerekek, mind a szolgálatokat végző fiatalok és felnőttek között ott voltak most is gyülekezetünk tagjai.

Szintén a nyár *'eseménye'*, hogy a lelkészcsalád saját költségén, adományként elkészíttetett a parókia tetőtéri szobájában egy beépített szekrényt az északi fal mentén.

A szabadtéri egyházmegyei evangélizáció ezúttal augusztus 6-án volt *Kétbodony*ban.

A lelkészcsalád nyári szabadsága ismét *Németország*ban zajlott ismerősöknél, amelynek folytán most is részben egyúttal tanulmányi út volt a nyaralás. *Eisenach*ban jártunk ismét, és ezáltal *Wartburg*ban is. Ennek aktuális érdekessége az Erzsébet-év, amely alkalomból külön kiállítás fogadta a látogatókat. ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET — a németek számára: TÜRINGIAI SZENT ERZSÉBET — ugyanis *Wartburg* várában élt. (Természetesen ezt az élményt is felhasználtam később arra, hogy vetített képes előadást tartsak a követ-

kező, 2007-es évben reformáció napján ***Wartburg két foglya — Türingiai Erzsébet és Jörg lovag*** címmel.) Cottbusi tartózkodásunk ideje alatt pedig újfent ellátogattunk *Wittenberg*be — előző alkalommal a MELANCHTHON-házat nem tudtuk meglátogatni, most ezt is pótoltuk.

Lelkészként időnként különleges szolgálatok is adódnak az életben. Több értelemben is lehetnek különleges alkalmak. 2006. szeptember 23. ilyen volt — ekkor ugyanis szülővárosomban, *Pécs*ett eskettem, mégpedig saját unokahúgomat.

Szeptember 29-től október 1-ig került megrendezésre a regionális családos hétvége *Piliscsabá*n. Péntek este *1Móz 1-3.* alapján tartottam tanítást-áhítatot ***Kommunikáció és teremtéstörténet*** címmel, valamint egy előadást is tartottam ***Kommunikáció a házasságban*** címmel.

Az őszi események között szerepelt egy igen fontos meghívás is — évek óta csak a tudat volt meg bennem, hogy *Ipolyság*gal testvérgyülekezeti viszonyban állunk, de konkrét személyes kapcsolatunk nem volt azon túl, hogy egy korábbi temetés alkalmával néhány ipolysági testvér is jelen volt, akikkel elbeszélgettünk. Ebben az évben azonban újjáéledt a kapcsolat azon apropóból, hogy meghívást kapott a gyülekezet a 100 éves ipolysági templom szentelési ünnepségére. Ezen alkalommal létrejött a személyes találkozás a gyülekezet tagjaival is, lelkésznőjével is. Ezt követően pedig több kölcsönös vendégszolgálatra, ünnepi alkalomra került sor egymás gyülekezeteiben, így éledt fel a testvérgyülekezeti kapcsolat határ-menti testvéreinkkel.

Október 7-én zajlott egyházunk évente megrendezett országos evangélizációja a Deák téri gyülekezetben, amelyen néhány fővel vettünk részt.

Szintén különleges esemény volt október 8-ának délutánja, amikor is gyülekezeti buszos kirándulás keretében ellátogattunk a *Budai várba*, a *Hadtörténeti Múzeum*ban megrendezett LUTHER vándorkiállítás meglátogatására, amely bizonyára mindannyiunknak fontos és tanulságos élményt jelentett.

Rendkívüli, félig hivatalos, félig családi alkalmat jelentett, hogy október 11-én részt vettem sógorom, FISCHL VILMOS csővári lelkész doktori védésén a *Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem*en. Azért e meglepő helyszín, mert doktori dolgozatában azzal foglalkozott, milyen szerepe lehet az egyházaknak a nemzetközi konfliktusok és válságok terén.

Az ősszel kezdődő munkaév során az ifjúsági órák tartását a baptisták alkalmában való részvétellel igyekeztünk megvalósítani. Ők a korábbi években *Romhány*ban tartottak az ősagárdi ifjúsági munkához hasonló, az *Élet Szava* tematikájára, módszerére épülő alkalmat szombatonként. Az idén konfirmáltak közül két-három lány vett részt ezeken az alkalmakon. November közepén második gyermekünk születése következtében családi kötelmek révén magam kimaradtam ezekből az estékből. Sajnos idővel a fiatalok maguk is elmaradtak, így nem sikerült tartós ifjúsági munkát elindítani…

Az előző évi orgonaszútlanítás után ez év októberében az orgonasípok bőrözésére is szükség volt. A korábbi kedvező tapasztalatok alapján ismét KOVÁCS RÓBERTet kértük fel a munkák jutányos áron történő elvégzésére.

A korábbi években készített vetített képes előadások továbbra is alkalmat adnak más gyülekezetekben való vendégszolgálatra. Ezúttal *Bér*re kaptam meghívást, ahol a közelgő reformációhoz kapcsolódóan október 29-én vasárnap délután tarthattam meg ***A reformáció bölcsője, a reformátor sírja: Wittenberg*** c. előadást.

Természetesen a gyülekezet számára is fontos esemény a lelkészcsalád gyarapodása — **november 13-án megszületett** második fiunk, **SZAKÁCS ZAKARIÁS HUNOR**.

Az ökumenikus lelkésztalálkozókat zavartalanul tartottuk az év során — egyedül nyáron szünetelt, ill. a karácsonyi előkészületek miatt decemberben is kihagytuk.

A ***Keresztút—Levél*** c. gyülekezeti hírlevél továbbra is segítség nélkül, idő hiányában szenvedve jelent meg, az előző évhez hasonlóan már csak kétszer: nagy nehezen szeptemberre készült el egy szám — aztán a reformációra tekintettel késve ugyan, de még viszonylag gyorsan novemberben.

Adventi estjeink során fogadtuk vendégként id. FABINY TIBOR ny. teológiai professzort és kedves feleségét december 6-án, majd ENDREFFY GÉZA budaörsi lelkészt december 13-án.

A karácsonyi színdarabok előadására most is december 25-én került sor, amikor is a kisebb gyermekek is és a nagyobbak is egy-egy jelenettel ajándékozták meg a gyülekezet ünneplő közösségét.

A 2006-os év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 318; keresztelés: 1; konfirmáció: 0; esketés: 1; temetés: 6; istentiszteletek száma: 99; úrvacsorázók száma: 465; bibliaórák száma: 13; hittanórák száma: 115; konfirmandus órák száma: 0. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 135; keresztelés: 0; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 5; istentiszteletek száma: 67; úrvacsorázók száma: 159; bibliaórák száma: 8; hittanórák száma: 33; konfirmandus órák száma: 0.

A 2007-es év elejének újdonsága volt, hogy márciusban a költségvetés tervezése kapcsán a gyülekezet merészen elhatározta, hogy bár forrásunk nincs rá, mégis megteszi legalább az első lépéseket a gyülekezeti terem bővítésének irányába: gyűjtéseket indít el, ill. a tervet elkészítteti, hogy aztán évről évre kisebb lépésekben próbáljon haladni előre. Ugyanis a gyermek-bibliaköri foglalkozásokon a meglévő irodahelyiség kicsi is, át is hallatszik zsivajuk a gyülekezeti terembe az istentiszteletre.

Ennek megtárgyalása előtt azonban természetesen sor került az ökumenikus imahétre is. *Felsőpetény*-ben a római katolikus templomban kezdtünk január 21-én, vasárnap — magam prédikáltam. Szerdán mi voltunk a házigazdák és SELLYEI IMRE baptista lelkipásztor hirdetett igét. A vasárnapi záróalkalmat és szeretetvendégséget a baptisták rendezték, GRÚBER GÉZA atya prédikált. *Ipolyvecé*n az evangélikus templomban kezdtünk és LIEDER LÁSZLÓ plébános hirdette Isten igéjét. A záróalkalomra a katolikus templomban került sor, január 28-án; ezúttal én prédikáltam.

Az év adminisztratív újdonsága volt, hogy a gyülekezetek havi elektronikus adóbevallásra kötelezettek lettek. Ezért január utolsó szombatján (27-én) az egyházmegyei számvevőszék elnöke egy kis oktatást tartott, hogy ezzel segítse az új adatszolgáltatási kötelezettséget.

Ugyanezen a délutánon-estén egy különleges sorozat is kezdetét vette. Elindult egy felnőttkatekézis, amellyel általában áttérési ünnepségre készültek a résztvevők, bár volt, aki pusztán érdeklődésből, önszorgalomból vett részt a tíz részes sorozaton. Ennek apropója az volt, hogy (pl. házasságkötésük révén) többen csatlakoztak gyülekezetünkhöz római katolikus háttérből, akikben felvetődött az igény, hogy úrvacsorát is vehessenek. Bár jeleztem, hogy aki bérmált, az tulajdonképpen párhuzamba állítható a konfirmációval és így az ökumenizmus jegyében úrvacsorai közösségbe fogadhatjuk (nem protestáns, hanem katolikus részről vannak akadályai, hogy tényleges úrvacsorai közösség legyen a két felekezet között), mégis a többség úgy gondolta, hogy formailag is adjuk meg a módján a gyülekezethez csatlakozásnak. (Emellett volt, akiről kiderült, hogy felnőttkeresztségével együtt mégsem lett automatikusan megkonfirmálva is, számára pedig ez jelentette aztán a konfirmációt.) A sorozat keretében tehát hétről hétre igyekeztem tematikusan összefoglalni egyházunk tanítását, valamit az utolsó alkalommal a felekezetek közti eltéréseknek szenteltünk figyelmet, ill. az evangélikus sajátságokat hangsúlyoztuk ki. Végül húsvét hétfőjén, április 9-én került sor az ünnepélyes áttérésre-konfirmációra.

Az ökumenikus lelkésztalálkozók is zajlottak — az év első alkalmával az imahetet beszéltük meg. A későbbieknek a települési kör bővüléséhez is vezetett, hogy meghívást kaptam *Rétság*ra egy ökumenikus evangélizáció szervezési megbeszélésére február 10-ére. Ezzel egyfajta kistérségi ökumenikus lelkészi kör gyűlt össze — *Rétság* és *Felsőpetény* mellett pl. *Nagyoroszi, Romhány, Balassagyarmat, Nőtincs, Ősagárd* került képbe. Az evangélizáción való részvételemet végül az utolsó pillanatban betegség miatt le kellett mondanom, amúgy március 3-án megrendezésre.

A *Piliscsabá*n tartott konfirmandus táborban a felnőttkatekézis miatt csak a pénteki estén tudtam részt venni, ahol ***Íme, újat cselekszem — Új nevet adok*** címmel tartottam előadást február 16-án. (Mivel ebben az évben demográfiai okokból nincs konfirmandusunk, valamint egyetlen estét tudtam ott tölteni, ezért csak magam mentem.)

A ***Keresztút—Levél*** c. gyülekezeti hírlevél az előző évhez képest kicsit gyakrabban jelenhetett meg. Mindjárt február 18-ára tudtuk a gyülekezet kezébe adni az első számot, aztán sikerült szeptemberben is megjelenni, valamint egy rövidebb, gyorsabb számot a reformációra megjelentetni. Ennek apropója (és fő tartalma) a reformációi vetítés szövegének képekkel illusztrált megjelentetése volt.

Február 21-i presbiter-köri alkalmunkon önálló témájává vált a konfirmáció kérdése, ***Konfirmáció a népegyházban*** címmel. Ezen közösen beszéltük át a gyülekezetünkben zajló hitoktatás és konfirmáció ügyét, majd jutottunk el egy közös megegyezéssel kialakított döntéshez. A népegyház elsődleges *'missziói területe'* a gyermekkeresztség révén tulajdonképpen az egyház tagjainak új generációiban található. Sajnos a fiatalok leginkább *'kikonfirmálkodnak'* az egyházból, nem pedig *'belekonfirmálkodnak'*. Vészesen elfogyó népegyház vagyunk, amelyben egyre kisebb a *'nép'*. Népegyházi kövületként maradt ránk a konfirmáció hagyományos, mára már elavult az időpontja is. Egyre több gyülekezetünkben teszik későbbre a konfirmáció idejét, és ezzel együtt leggyakrabban a felkészülést is 2 évre emelik. A presbiterek többségi véleményéhez igazodva megtettük a közös elhatározást, mely szerint a konfirmációi előkészítőt ezentúl nem 6., hanem 7. osztályban tartjuk.

Böjti sorozatunk címe ***Kísértést szenvedett főpap*** volt, mottója pedig a jól ismert levélrészlet: *„Mert nem olyan főpapunk van, Aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, Aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt." (Zsid 4,15.)* Az alapigék Jézus megkísértésének történetén *(Mt 4,1-11.)* haladtak végig. Az egyes alkalmak címe a sorozatcímmel kezdődött: ***Kísértést szenvedett főpap*** ... Eztán pedig egyesével így folytatódtak: ... ***Pusztában;*** ... ***Kövek között;*** ... ***Párkányon;*** ... ***Csúcson;*** ... ***Angyalkörben***. Az első három alkalommal magam hirdettem az igét. *Ipolyvecé*n a hittanórához igazodás érdekében keddenként került sor böjti estjeinkre, *Felsőpetény*ben a bibliaórai napunkon, szerdánként tartottuk istentiszteleteinket. Vendégek az utolsó két alkalommal érkeztek: ZSUGYEL KORNÉL bánki lelkész március 20-án kedden, GYŐRI GÁBOR pestszentlőrinci lelkész pedig 27-én szerdán. Ezen estéken *Ipolyvecé*n és *Felsőpetény*ben is azonos napon gyűltünk össze.

Gyülekezeteinkben a böjti időszak a szupplikáció megszokott ideje. Ezúttal BITTNER ABIGÉL érkezett közénk március 4-én.

Húsvét vasárnapjának különleges alkalma volt, hogy Nőtincsen a ***Húsvét üzenete 2007-ben*** c. műsorra hívták a felsőpetényieket is a *Művelődési Házba*.

Húsvét hétfőn pedig sor került a felnőttoktatási sorozat megkoronázására, az áttérési ünnepségre — amellyel nyilvános formában is az úrvacsorai közösségbe fogadtunk más felekezettől érkezett testvéreket.

Püspöki látogatásra is sor került *Felsőpetény*ben március 27-én délelőtt: Fabiny Tamás püspök, Krámer György püspökhelyettes és Benczúr László egyházkerületi felügyelő érkezett kis gyülekezetünkbe hétközi alkalomra Szabó András esperes kíséretében. Benyusovics Ervin felügyelővel fogadtuk a vendégeket, és a mintegy órás látogatás keretében igyekeztünk megbeszélni gyülekezetünk aktuális helyzetét, tájékoztatni az egyházkerületi elnökséget pillanatnyi állapotunkról. (Természetesen építési terveinkről is beszéltünk.)

Bár az ipolyvecei parókia évek óta lakatlan, természetesen az épület állagmegóvása elengedhetetlen. A tetőzet állapota szükségessé tette a felújítást március-április során. A kis gyülekezet anyagi helyzete nem tette volna lehetővé a munkálatokat még úgy sem, hogy néhányan vállalták a segédmunkát. Összesen 137 munkaórával járult hozzá a gyülekezet a felújításhoz, valamint adományok révén 286 000 Ft-tal. A teljes költség azonban 1 160 000 Ft volt, így érthető, hogy az egyháztól kapott 700 000 Ft támogatás nélkül a munkálatokat nem tudtuk volna elvégezni.

Április 14-én nagy *'felbolydulás'* volt a felsőpetényi gyülekezetben és a faluban — ugyanis mi láttuk vendégül az egyházmegyei hittanverseny résztvevőit és kísérőit. Házigazdaként a nyitóáhítat tartása is az én feladatom volt, a gyülekezet szorgos tagjai pedig a szervezésben segítettek. A verseny és a játékok mellett különleges program volt, hogy a baptista gyülekezet bábcsoportja egy kis darabot adott elő a gyermekeknek ***Falusi bíróság*** címmel. Gyülekezetünk négy csapattal indult, közülük a *Sáron rózsája* (Benyusovics Dalma, Hugyecz Kitti, Pápai Sára, Terman Ivett) 2. helyezést ért el.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat*i szószékcserét *Kisterenye-Szúpatak*kal, ill. Sulyok Annával cseréltünk, április 22-én.

Sajnos, ahogyan sokszor történni szokott, úgy lett a ***Java-tanfolyam***mal is: a résztvevők időhiányra hivatkozva sorra visszamondták az alkalmat, így a tavasz során a képzés abbamaradt. Utolsóként Fűke Szabolcs lépett vissza, így április 27-én már csak a lemondásra került sor. (Ehhez az is hozzátartozik, hogy Fabulya Hilda lelkésznő távozása miatt *Terény*t is helyettesítenie kellett, így a rendelkezésre álló ideje jelentősen lecsökkent…) A gitároktatás ugyanakkor még folytatódott az évben, aztán az is elmaradt.

Míg az év elején igencsak merész elhatározásnak tűnt a felsőpetényi gyülekezeti terem bővítésének terve, és arra kellett számítanunk, hogy anyagi források híján majd csak lassanként tudunk előbbre haladni, hirtelen komoly megerősítést kaptunk Istentől. Minden évben téma volt a kérdés sokak számára: mikor kapjuk már meg végre a megítélt kárpótlási pénzt a kommunisták által elvett iskoláért? Több éves érdeklődésünk és próbálkozásunk után immáron tárgyalásra került az *Oktatási és Kulturális Minisztérium*ban a mi kárpótlási ügyünk is. Május 22-én került sor a tárgyalásra, amelyen Felügyelő úrral vettünk részt. (Állami részről a minisztérium bizottsága ill. Csepregi András lelkész, egyházügyi államtitkár, egyházi részről pedig az országos elnökség, az országos irodaigazgató, ill. Helfrich Péter, az ingatlanosztály vezetője vett részt. A tárgyaláson végül 9,7 milliót szavaztak meg gyülekezetünk kárpótlási összegéül, amelyet az év végén utaltak át számlánkra. (A kárpótlás értéke tette lehetővé, hogy a gyülekezeti terem tervezett bővítésébe a következő évben tényleg belekezdhettünk.)

Június 14-én az *EBBE* havi ülések sorában egy különlegesebb alkalomra került sor, ugyanis a nyári időben sem szüneteltünk, de a csökkentebb létszám miatt nem hívtunk vendégeket, hanem a vezetőség maga tartotta az alkalmakat. Ezúttal rám került a sor — és, mivel missziói ill. belmissziói tanulságai vannak, a *Herrnhuti Testvérgyülekezet*ről szóló vetítéssel szolgáltam. Az év során természetesen a vezetőségi üléseken is részt vettem — pl. nyáron a *Balaton* mellett, *Balatonvilágos*on terveztük az őszi programot, év közben *Budapest*en tartottuk üléseinket. A 2007-es év programja a következőképpen alakult: A tavaszi sorozat címe ***Amit amerikai evangélikus testvéreinktől tanulhatunk*** volt, előadásai pedig sorban: januárban Fabiny Tibor betegsége miatt kötetlen beszélgetést tartottunk, de februártól a tematika szerint haladtunk, a következő előadásokkal: ***Jonathan Edwards és az amerikai ébredés*** (Fabiny Tibor); ***Hitvalló mozgalmak alakulása a XXI. század elején Amerikában*** (Fabiny Tibor); ***Elváltak lelkigondozása*** (Brebovszkyné Pintér Márta) és ***A hajótörött házasságok és az elváltak lelkigondozása*** (Szabó György); ***Tanítás az amerikai evangélikus gyülekezetekben*** (Fabiny Tibor); ***Az Alpha-kurzus*** (Sándor Frigyes); ***Az Útmutató szülőföldjén — A Herrnhuti Testvérgyülekezet*** (Szakács Tamás). Az őszi *EBBE*-sorozat címe ***A gyülekezeti munkatársképzés modelljei és új lehetőségei*** volt, ezekre az alkalmakra általában több vendéget is hívtunk, hogy ismertessék saját tevékenységüket a témában: ***Szkhólé Bibliaiskola*** (Bernhardt Dóra és Schwab Zoltán, *MEKDESZ*), ***Keresztkérdések*** (Komlósi Erzsébet és Bálint Gergely, *Szentírás Szövetség*); ***A Bibliaszövetség Bibliaiskolája*** (Sípos András Szabolcs), ***Az EKE Bibliaiskola*** (Herkely János), ***Az Életműhely*** (Bőjtös Attila); ***A Református Presbiteri Szövetség képzési programja*** (Mikó László és Ritoók Pál); ***A gyülekezeti munkatárs képzés indítása egyházunkban*** (Szebik Imre), ***Bibliaiskola Martinban*** (Michal Valco). (Novemberben csendesnapot is tartottuk ***Őszintén Isten előtt*** címmel.)

Bár pihenőnapunkat töltötte családunk *Pécs*ett június 21-22-én, a paksi országos evangélikus találkozó záró istentiszteletén mégis részt tudtunk venni. Ugyanis 23-án úgy időzítettük hazautazásunkat, hogy az amúgy is útba eső helyszínre odaérjünk e befejező programpontra.

A lelkészi hivatali munkában egyfajta rendszerváltás zajlott le az év során. A korábban feleségem által egyetemistaként igényelt ***Microsoft Windows*** licence

elévült, mert ezúttal a kormány nem újította meg a céggel kötött szerződését. Ezért az ingyenes és nyílt forráskódú ***Linux*** operációs rendszerre tértem. Megfontolva a Linux változatokat, végül az ***Ubuntu*** mellett döntöttem — ami utólag is jó választásnak bizonyult minden tekintetben, még abban az értelemben is, hogy nem sokkal később egyházunk is *'hivatalos operációs rendszere'* lett (és pl. pályázatokra már nem ***Windos***-zal hanem ***Ubuntu***val adták a számítógépeket). Az átállás eleinte ugyan többletmunkával járt, de hosszabb távon érdemes volt…

Időnként kéktúrázókat is elszállásolunk a melléképületben a vaságyakon, vagy a gyülekezeti teremben matracokon.

A nyaralás részben ezúttal is tanulmányútként szolgált: *Eisenach*ban járva megtekintettük a szent Erzsébet kiállítást *Wartburg vár*ában. Az ott készített felvételek (a 2003-ban készítettekkel együtt) szolgáltak aztán arra, hogy vetítéses előadást tartsak reformáció napján ***Wartburg két foglya — Türingiai Erzsébet és Jörg lovag*** címmel. *Lübben*ben pedig PAUL GERHARDT, híres evangélikus lelkész, énekeskönyvünk sokszoros szerzője templomát tekinthettem meg — természetesen itt is fényképeztem. E felvételeket a ***Hitvallók és hitvallások*** bibliaórai sorozatban szerettem volna felhasználni, ám addigra, mire oda érhettünk volna, témát váltottunk. A PAUL GERHARDT-emlékévre pedig idő híján nem tudtam elkészíteni vetítéses előadást. (Az évforduló elmúltával pedig az aktualitását vesztett téma sajnos még a mai napig várat magára… Azért talán majd valamelyik évben ezt is sikerül megosztanom a gyülekezettel.)

A szabadtéri egyházmegyei evangélizáció ezúttal augusztus 5-én volt *Legénd*en, ahol családilag vettünk részt, valamint néhány gyülekezeti tag, akik az utazást maguk szervezték.

Augusztus 11-én nagy útra indult a lelkészcsalád, ugyanis LABOSSÁNÉ KŐVÁGÓ ANITA lelkészavatásán vettünk részt *Kondoros*on. Nemcsak ismerősünk a teológiáról, hanem a gyenesi ifjúsági konferenciákon még diákként volt résztvevő néhány kondorosi társával, akik SZTOJANOVICS ANDRÁS szárnyai alatt jártak az ottani ifjúságba.

A lelkészcsalád ünnepei időnként a gyülekezet számára is ünnepet jelentenek. Ilyen volt második fiunk, Zakariás Hunor keresztelése, amely szeptember 16-án került sorra. Ismét DETRE JÁNOS ny. esperest kértük erre a szolgálatra, így az istentiszteleten is ő prédikált. A gyülekezetet érintette az is, hogy a keresztszülők FŰKE SZABOLCSÉK voltak. (Az alkalom miatt *Ipolyvecé*n ZSUGYEL KORNÉL helyettesített.)

FABINYI TAMÁS püspökként bevezette a kerületi munkaévkezdő napokat. Első alkalmakkor a gyülekezetek lelkészeit és felügyelőit várta. 2006-ban elfoglaltságaink miatt sem én, sem BENYUSOVICS ERVIN nem tudott jelen lenni. Az idei évben szeptember 22-én szombaton *Budapest*ről indulva egy hajóutat tettünk *Vác*ra, ahol megtekintettük az evangélikus templomot valamint a katolikus püspöki palotát és bazilikát.

A családos hétvége szeptember 28-30. között került megrendezésre. Ezúttal szombat reggel tartottam reggeli áhítatot.

2007 tavaszáig tartott a ***Hitvallások és hitvallók*** c. bibliaórai sorozat, amelynek révén az egyetemes hitvallások kerültek sorra, valamint az óegyházi atyák és apologéták. Az Ágostai hitvallásról már csonka maradt a sorozat néhány bevezető alkalma után. Nem sikerült olyan módon feldolgoznom a témát, hogy az ipolyvecei bibliaórások számára alkalmas legyen, ezért kérésükre itt abba is maradt a sorozat. Ezért ősszel az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület* bibliaórai sorozatát (***Isten megpróbált emberei***) vettük elő: Nóé, Ábrahám, Jákób, József, Mózes, Dávid történetét vettük sorra a ***Biblia*** lapjairól — nem pusztán egyetlen alkalmat szentelve egy személyre, hanem részletesen taglalva a bibliai történetüket. *Felsőpetény*ben az év vége hozott egy másik változást is a bibliaórák rendje tekintetében. Mivel leginkább idősebb testvérek járnak erre az alkalomra, szerették volna, hogy ne sötétben kelljen botorkálniuk szerda esténként. Bár javasoltam, hogy akkor legyen délelőtt, ez sem látszott számukra megfelelőnek. Végül nem maradt sok lehetőség, így azt javasoltam, hogy akkor legyen vasárnap délután, a vecsernye helyett bibliaóra. Így hát november 11-étől erre az időpontra álltunk. (Valójában csak 18-ától, ugyanis 11-én erőseb havazott délután, így az amúgy fél órás utat másfél-két óra alatt tudtam csak megtenni, ezért az alkalom elmaradt.)

Rendkívüli módon az idei egyházmegyei közgyűlés *Balatonszárszó*n zajlott október 19-20-án.

Október 21-én került sor KOLLÁR ZSOLT iktatására *Nógrád*on.

A felsőpetényi gyülekezeti terem bővítésének látványterveit megkapva november 18-án az istentisztelet után kerültek gyors bemutatásra a gyülekezet számára, majd december 16-án egy gyülekezeti fórumot tartottunk a bővítés ügyében, ahol természetesen ismét bemutattuk a látványterveket.

Az ádventi sorozatunk különlegesen indult, ugyanis BENCSIK TIBOR rétsági plébános volt a vendégünk december 4-én. Katolikus papként LUTHER lelkes olvasója, saját bevallása szerint nemcsak tiszteli reformátorunkat, hanem egyet is ért írásaival. Sorozatunk a ***Hegyi beszéd***re épült, ezen első alkalommal *Mt 5,13-16.* alapján arról beszélt az igehirdető, hogy *„Ti vagytok a föld sója”*. Közjátékként december 6-án én jártam vendégként *Ősagárd*on, majd a második ádventi héten is *Mt 7,7-14.* alapján prédikáltam ***Keresd az aranyszabály keskeny ösvényét!*** címmel. Végül Ádvent 3. hetében DETRE JÁNOS nyugalmazott esperes volt vendégünk, aki *Mt 7,24-27.* alapján ***A sziklára épített ház***ról beszélt.

Az ádventi sorozat közben különleges esemény volt a gyülekezet életében, hogy *Felsőpetény*ben tartottuk decemberi lelkészi munkaközösségi ülésünket december 12-én. Bár beosztás szerint dolgozunk, az úrvacsorai igehirdetőnek este le kellett mondania rész-

vételét, így végül *'beugróként'*, mint házigazda, magam prédikáltam.

Az idei ***Szenteste*** újítása volt, hogy nem a hagyományos istentiszteleteket tartottuk, hanem mind az ipolyvecei, mind a felsőpetényi kéntorral való egyeztetés után énekeskönyvünk 'J' liturgiája alapján. Egyúttal arra jutottunk, hogy a következő évre a passiófüzethez hasonló ***Inkarnáció*** füzetet készítek a szentesti istentiszteletekhez. (Ez végül csak 2009-re készült el, így 2008-ban még az énekeskönyv alapján tartottuk a szentesti istentiszteletet.)

A karácsonyi színdarabok előadására most is december 25-én került sor, amikor is a kisebb gyermekek is és a nagyobbak is egy-egy jelenettel ajándékozták meg a gyülekezet ünneplő közösségét.

Az év utolsó napjaiban a felsőpetényi építkezés ügyében presbiteri ülést tartottunk — a látványtervek alapján eldöntve, merre is történjen majd a bővítés. Mivel a garázs felé terjeszkedés egy kihasználatlan szintet hozna létre, ami jelentősen megnövelné a költségeket, ezért végül az a döntés született, hogy a kert hátsó része irányában készül majd el a gyermek- és ifjúsági foglalkoztató.

A 2007-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 312; keresztelés: 5; konfirmáció: 0; esketés: 1; temetés: 10; istentiszteletek száma: 83; úrvacsorázók száma: 560; bibliaórák száma: 18; hittanórák száma: 113; konfirmandus órák száma: 0. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 133; keresztelés: 0; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 1; istentiszteletek száma: 71; úrvacsorázók száma: 136; bibliaórák száma: 8; hittanórák száma: 17; konfirmandus órák száma: 10.

A 2008-as év jelentős eseménye az építkezés, ill. a nyári *I. Felsőpetényi Ökumenikus Nap* volt. Már az első héten megbeszélést tartottunk a tervezővel a gyülekezeti terem bővítésének ügyében, hogy aztán továbbléphessünk a kivitelező keresése, kiválasztása terén. Az ökumenikus naphoz hosszabb út vezetett; első állomása január 20-án következett, amikor is egy egyeztető megbeszélést tartottunk a felekezetek képviselői között a baptistáknál. (A későbbi tervezéshez ötleteket meríthettünk abból is, hogy február 9-én — sógorom, Fischl Vilmos lelkész meghívására — részt vettem a penci ***Biblia éve 2008*** napon.)

Mondhatni a megszokott kerékvágásban indult az év eleji ökumenikus imahetünk. *Felsőpetény*ben a baptista imaházban kezdtünk január 20-án, ahol az igehirdetést jómagam tartottam *Lk 18,1-8.*, a hamis bíró példázata alapján. A szerdai napon a római katolikus templom adott otthont az összejövetelnek, igehirdetéssel Sellyei Imre szolgált *Mt 5,38-42.* alapján. Záróalkalmunk pedig nálunk volt a gyülekezeti teremben, amelyen Grúber Géza atya igehirdetési szolgálatát hallgathattuk meg *Jn 17,6-24.* alapján. *Ipolyvecé*n a római katolikus templomban kezdtünk, és ennek megfelelően jómagam szólhattam az evangélium igéit. (Mivel ezen a napon *Felsőpetény*ben is és *Ipolyvecé*n is prédikáltam, alapigém ugyanaz volt mindkét helyen.) Zárónapunkon az evangélikus gyülekezet adott otthont alkalmunknak. Lieder László prédikációja a felsőpetényi istentiszteletthez hasonlóan a főpapi imádságból való alapige szerint hangzott. Az imahét különlegessége volt számomra, hogy — ádventi vendégszolgálata után — meghívást kaptam Bencsik Tibortól, így a csütörtöki napon *Rétság*on a római katolikus templomban prédikáltam.

Az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület* vezetőségi munkájában sajátosan új részterületként jelent meg egy megbeszélés az *Evangélikusok Közössége az Evangéliumért* vezetőségével január 18-án. Ezt követően pedig nyáron, június 6-án tartottunk újabb találkozót az *EKE*-sekkel. Az egyeztetés tárgya az volt, hogy az *EBBE* vezetősége indítványozta, hogy az *EKE* bibliaiskoláját államilag akkreditált képzéssé tegyék. Ugyanis terveink kapcsán vetődött fel annak szükségessége, hogy legyen egy hivatalosan is elfogadott biblikus képzés, amelynek keretében gyülekezeti munkatársakat állíthat szolgálatba az egyház. Egyrészt kezdettől világos volt, hogy az *EBBE* számára túl nagy feladat lenne ezt megvalósítani. Másrészt az is világos volt, hogy ahol már létezik egy hasonló képzés, ott érdemes inkább továbblépni — így gondoltunk arra, hogy erkölcsi és szellemi támogatásunkkal az *EKE* bibliaiskolájában lenne megvalósítható egy ilyen elképzelés. Mivel a megkeresésünk pozitív fogadtatásra talált, így elindult az a folyamat, amelynek végeredményeként az *EKE* akkreditáltatta bibliaiskoláját. (Mivel az *EBBE* keretében vetettük mindezt fel, ennek egy személyemre vonatkozó következménye lett, hogy néhány alkalom erejéig a képzésbe is bevontak a következő néhány évben, *'kihelyezett bibliaiskolai'* keretekben.)

Emellett természetesen ebben az évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve, honlapon közzétéve. Az egyesület tavaszi sorozatának címe ***Médiaszolgálatunk, mint az evangélium tükre*** volt, előadásainak címei pedig: ***Zákeus Média Centrum (***Győri János***); Luther Kiadó, Evangélikus Élet (***Kendeh K. Péter**,* T. Pintér Károly***); Híd magazin, Rádiómisszió (***Szeverényi János, Hulej Enikő***)*** és ***Internet Munkacsoport (***Léránt István***); Lelkipásztor folyóirat, Duna Televízió (***Szabóné Mátrai Marianna**,* Fabiny Tamás***); Tévé, rádió (***Kőháti Dorottya, Nagy László***); A három egyházkerület sajtója (***Menyes Gyula, Petri Gábor, Czöndör István***)***; az őszi sorozat címe ***„Serkenj fel, aki aluszol!" — A magyar evangélikus ébredés kiemelkedő egyéniségei a 20. században*** volt, előadásainak címei pedig: ***Sréter Ferenc (***Zsarnai Krisztián***); Gáncs Aladár (***Győri Tamás***); Zászkaliczky Pál (***Zászkaliczky Pál***); Csepregi Béla (***Fehér Károly***)***. (November 22-én pedig csendesnapot tartottuk ***Isten Igéje*** címmel.)

Tulajdonképpen apróság, talán mégis megemlítendő, hogy az év elejét az is jellemezte, hogy az elterjedt fizetős ***Microsoft Windows*** operációs rendszerről a nyílt forráskódú (és így ingyenes) ***Linux***ra tértem át (azon belül is az ***Ubuntu*** nevű változatra). Csak azért lehet érdekes ez, mert nem sokkal később egyházunk is úgy döntött, hogy épp ezt a változatot tekinti hivatalos verziónak — pl. ettől kezdve a pályázatokon osztott számítógépeket is már ***Ubuntu***val adják.

Február első két napján részt vettem a ***Révfülöp***ön szervezett *Luther-konferenciá*n.

Felsőpetényi gyülekezeti szolgálatom új, de természetesen egyházunkban jól ismert alkalma valósult meg február 17-én vasárnap: megtartottuk első böjti szeretetvendégségünket. Azt is mondhatjuk, hogy ez is az *Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület*ben történő szolgálataim gyümölcse volt. Ugyanis az alkalom apropója az volt, hogy SÁNDOR FRIGYES miskolci esperes 2007 májusában előadást tartott az ***Alpha-kurzus***ról. Ő maga *Miskolc*on már több ilyen tanfolyamot vezetett, és megtapasztalta annak áldásait. Előadásában megemlítette azt is, hogy nemcsak városokban, hanem falvakban is alkalmazzák e módszert. Ez adta a lökést ahhoz, hogy magam se csupán városokban alkalmazható módszerként tekintsem, és ennek megfelelően falusi gyülekezeteink körében is hadd ismerkedjünk meg a tanfolyam mibenlétével, lehetőségeivel. Így hát a hagyományteremtésnek szánt böjti szeretetvendégség keretében megkértük, jöjjön el közénk. Egyúttal elvállalta azt is, hogy az istentiszteleti igehirdetéssel is szolgál közöttünk, így mind *Felsőpetény*ben, mind *Ipolyvecé*n megismerhették őt gyülekezeteink tagjai.

A FÜKE SZABOLCS szolgálatával zajló gitároktatás is abbamaradt sajnos — 2008 február 23-án volt az utolsó alkalma. Egyrészt a fiatalok nem gyakoroltak eleget, másrészt FÜKE SZABOLCS a terényi helyettesítés miatt megnövekedett teendői arra vezettek, hogy kimondjuk: nem lesz több gitáróra.

Szupplikáció keretében LASZLI BEÁTA volt hittudományi egyetemünk hivatalos követe február 24-én, aki egyúttal természetesen Krisztus követségében is kellett járjon, szószékről hirdetve a minden embernek megváltást felajánló evangéliumot. Igehirdetésének alapigéje *1Kir 19,1-8.* volt — Illés történetéből az a rész, amikor a próféta elmenekül az öldöklő Jezábel királynő elől, de Isten angyala megerősíti őt, és az étel erejével elment a Hórebig, Isten hegyéig.

A GYŐRI JÁNOS által összefogott, több gyülekezet által közösen rendezett konfirmandus és ifjúsági hétvégén idén is részt vettünk ***Piliscsabá***n február 29. és március 1. között. Évente változó, hányakat tudok magammal vinni. Mivel ezúttal azt a ritka évet éltük *Ipolyvecé*n, hogy konfirmáció is van, ezért a két felsőpetényi fiatallal (BENYUSOVICS DALMA és TERMAN IVETT) *Ipolyvecé*n keresztül utaztunk, hogy MÉSZÁROS GRÉTÁT és BÁLINTot is magunkkal vigyük. (A hétvége címe ***Elveszett és megtaláltatott*** volt — a tékozló fiú témája alapján —, melynek keretében szombaton tartottam a reggeli áhítatot.

A szeretetvendégséggel és szupplikációval párhuzamosan zajlottak hét közben a böjti sorozat estjei. Vendég-igehirdetőink ezúttal a *Magyarországi Evangélikus Egyház* fő nemzetiségeit is reprezentálták. Február 26-án a sváb ikladi gyülekezet lelkésze BABKA LÁSZLÓ jött hozzánk. Két egymás utáni napra bontva, március 11-én *Ipolyvecé*re, 12-én *Felsőpetény*be érkezett közénk *Felsőpetény* szlovákiai testvérgyülekezetének lelkésznője, HANA SEVEČKOVA. A sorozat alapját *a kereszt teológiája* adta, BALIKÓ ZOLTÁN néhai pécsi lelkész sorozatvázlatára épülve. Az igehirdetések *Mt 16,21-26*-ra épültek. Az igeszakasz versei szerint haladva az öt alkalom címe a következő volt: *A kikerülhetetlen kereszt — A rettegett és az igazolt kereszt — Az igazoló kereszt — A megváltó kereszt — A pótolhatatlan kereszt*. (*A rettegett és az igazolt kereszt* című igehirdetést felhasználtam nyitóáhítatul az *Evangélikus Belmisszió Baráti Egyesület* március 12-i ülésén is.)

A böjti sorozatokhoz tartozik, hogy az ipolysági testvérgyülekezeti kapcsolat ápolásaként nemcsak vendégül láttuk HANA SEVEČKOVAt, hanem magam is elmentem *Ipolyság*ra vendégszolgálatra — a ***Jézus élet-passiója — Fénykép-evangélium*** c. böjti vetítéses előadással.

Húsvét keddjén tartottuk *Felsőpetény*ben rendkívüli presbiteri ülésünket, amelynek során a kivitelezőket hallgattuk meg, majd a presbitérium döntött, melyiküket is kérjük fel a munkálatok elvégzésére. A választás a *Baksa és társa Kft.*-re esett.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat*i szószékcsere révén *Egyházasdengeleg*gel, ill. BARTOS ZOLTÁNnal cseréltünk, április 6-án, a Húsvét u. 2. vasárnapon.

A hittanverseny megyei fordulója április 12-én volt *Bánk*on. Nagyon szép eredményeket sikerült elérniük a gyerekeknek. Az 1-2. osztályosok csapata (ALFÖLDI BENCE, BELLER DÁVID, RODÁK CSENGE, RÁDI NORBERT) 3. helyezést ért el — ami nagy teljesítmény, tudván azt, hogy elsőseink még nem tudnak önállóan olvasni. A 3-4. osztályosok csapata (ALFÖLDI FANNI, NAGY NATÁLIA, RODÁK LEVENTE, RÁDI RÓBERT) 7. helyen végzett. Ők a helyezéstől függetlenül nagyon jól érezték magukat s jövőre is készülnek. Az 5-6. osztályosok csapata (KOVÁCS ANNA, KISS MÁRTON, NÉMETH ÁDÁM és DÁVID) a dobogós 2. helyezést hozták el a felsőpetényi gyülekezetnek.

Mint már említettem, ez az év az ipolyvecei gyülekezet életében azon különlegesen ritka évek közé tartozott, amikor konfirmációt is ünnepelhettünk május 18-án. A falu népességi helyzetéből kifolyólag kevés evangélikus gyermek van, így igazán kivételes alkalom, amikor konfirmandusok léphetnek az oltár elé. Idén egy ikerpár, MÉSZÁROS GRÉTA és MÉSZÁROS BÁLINT járták végig a konfirmációi előkészítő tanévének útját. (Elmondhatom, hogy eddigi lelkészi szolgálatom so-

rán mai napig ők voltak a legfogékonyabb, legszorgalmasabban tanuló konfirmandusaim.)

Az első mondatban említettem, hogy a 2008-as év kiemelkedő eseménye volt az ökumenikus bibliai napunk. Második, most már a részleteket is egyeztető megbeszélésünket május 13-án, Pünkösd keddjén tartottuk gyülekezeti termünkben — miután 5-én a *Felsőpetényi Lelkészek Ökumenikus Találkozója* keretében *Szendehely*en egyeztettünk GRÚBER GÉZÁval és SELLYEI IMRÉvel. Már korábban is elhangzottak a felekezetek tagjai részéről, hogy az évenkénti egy hét mellett más ökumenikus rendezvényeket is jó lenne tartani. Most a ***Biblia éve 2008*** adott egy alkalmat egynapos rendezvényünkre. Országszerte sokat foglalkoznak idén a ***Biblia évé***vel. Temérdek bibliai és egyéb keresztyén kiadvány jelent meg emiatt, sokfelé tartottak különféle rendezvényeket. A felsőpetényi felekezetek is gondolkodtak azon, miként kapcsolódhatnának be az országos mozgalomba. Felvetődött egy kiadvány, amely a ***Biblia*** könyveiről tartalmazna ismertetőt. (Ezen időigényes munka a 2009-es ***Ökumenikus Imahét***re jelent meg ***Boldog, aki olvassa!*** címmel — amely tulajdonképpen gyülekezeti hírlevelünk különszámaként készült el, ugyanis ötletgazdaként a szerkesztés munkáit is rám bízták.) A kiadványt missziói céllal a település minden családjához eljuttatjuk — egyúttal a felsőpetényi lelkipásztorok szolgálati területeihez tartozó településeken is felajánlottuk, ezért pl. az ipolyveceiek is részesülhettek belőle. A kiadvány szerkesztése rengeteg időt igényelt, így a gyülekezeti hírlevelünkre alig jutott idő, aminek következtében pusztán egy novemberben megjelenő számot sikerült elkészíteni. Ugyanakkor a bibliai kiadvány végül a ***Keresztút—Levél*** különszámaként jelent meg, ebben az értelemben az év során rendkívül sok időt töltöttem gyülekezeti újságunkkal. A szerkesztési munkák során ugyanakkor, elmélyedve a ***Biblia*** általános ismertetésébe és bevezetésébe, az is világos lett, hogy az eredeti elképzeléssel szemben nem átlagban egy-egy oldalnyi ismertető lesz csak az egyes könyvekről, hanem bővebb — ezért viszont képtelenség volt az összes könyvet elkészíteni. Ehelyett a teljes ***Biblia***, az ***Újszövetség*** és az evangéliumok bevezetése, valamint a négy evangélium ismertetése fért bele az időbe és a kiadványba. (A terv az volt, hogy a folytatásban majd a levelek, később pedig az ***Ószövetség*** is elkészül majd. Azonban a ***Biblia*** évének aktualitása és időprése elmúltával egyszerűen nem jutott rá idő, így szinte megálltak a munkák, 5 év alatt is csupán az *Apostolok cselekedetei*nek ismertetése készült el — úgy látszik, csak *'életműként'* lesz esély elkészíteni a folytatást…) Nem csoda, hogy e nagy mű elkészülte után *'normál'* kiadásra már nem futotta ez évben — a megjelenés átcsúszott a következő év elejére. Mivel a kiadványt missziói célzattal juttattuk el minden családhoz, ezúttal egyházunk *Missziói Központ*ja felé beadtunk missziói pályázatot is, amely tulajdonképpen a gyülekezetre háruló költségeket fedezte. Mivel a *Missziói Központ*ot vezető SZEVERÉNYI JÁNOStól megtudtam, hogy általában is lehet gyülekezeti újságok kiadására pályázni, és a korábbi számok nagyon tetszettek neki, így biztatott a későbbiekben is. (Ezért aztán a további években mindig pályáztunk — ha egyik alkalommal késés ill. egyéb tényezők miatt nem kaptunk is —, ami így enyhítette az önköltségi árat.)

A szervezés közben egyfajta közjátékot alkotott, hogy részt vettem *Balatonszárszó*n egy lelkészakadémiai kurzuson május 23-28. között. Egyházunk új törvényei rendelkeznek a lelkészek *'kötelező továbbképzéséről'*, amelynek része pl., hogy legalább ötévente részt kell vennie az előző években elindított lelkészakadémiai kurzusok egyikén. BAKAY BEATRIX lelkésznőék példáját követve végül is családosan utaztunk el, a foglalkozások alatt feleségem és gyermekeim pedig játszhattak, fürödhettek a *Balaton*ban. A kurzus tárgya az Amerika teológusának nevezett JONATHAN EDWARDS könyve, a ***Vallási indulatok*** volt, vezetője pedig FABINY TIBOR.

Az intermezzo után rendezvényünket pedig, az ökumenikus ***Bibliai Nap***ot június 7-én tartottuk — 3-án még egy utolsó megbeszélést tartottunk gyülekezeti termünkben. A három felekezet mellett a rendezvénybe negyedik szervezőként bekapcsolódott az önkormányzat is, a lebonyolításban pedig sokak segítségét élvezhettük. A három felsőpetényi felekezet egy-egy vendéget hívott meg előadásra, amelyek a délelőtt során az igei köszöntőt követően hangzottak el az evangélikus gyülekezeti teremben. (Ezzel párhuzamosan a gyermekek számára bibliai kézműves foglalkozás és bábjáték tették emlékezetessé a délelőttöt.) Elsőként FABINY TIBOR (a *Budai Egyházmegye* felügyelője, a *Károli Gáspár Református Egyetem Hermeneutikai Intézet*ének vezetője) terjesztette elő gondolatait ***Hogyan olvassuk a Bibliát?*** címmel. Őt követe SCHLENK FERENC (az *Apor Vilmos Katolikus Főiskola* tanára) zsoltárokról szóló előadása, ***Imádságok az Ószövetségben*** címmel. Az előadások sorát HETÉNYI ATTILA (a *Baptista Teológiai Akadémia* nyugalmazott professzora) zárta, aki a teremtéstörténetet hozta közénk egészen közelre. Vendégünk volt még HAJNAL GYÖRGY atya (*Regnum Marianum*) is, aki az előadásokat követő fórumon tett hozzászólásával gazdagította a jelenlevőket.

Ebédre az önkormányzat vendégei voltunk a faluházban. A délutáni program első házigazdája a római katolikus gyülekezet volt — egyúttal az ebéd ideje alatt eleredt eső ellen is menedéket nyújtott a templom, amelyben először a szendehelyi katolikus kórus tartott koncertet, majd ACSAY ÁKOS kántor részeltette a résztvevőket egy változatos orgonakoncertben. Ezt követően került sor a baptista gyülekezet által megrendezett bibliai akadályversenyre, amely a falu különböző pontjain elhelyezett állomásokon hol könnyebb, hol igen fogós kérdések elé állította a vetélkedő csapatokat.

A napot az evangélikus gyülekezeti teremben fejeztük be egy bibliai filmvetítéssel, amely hagyományteremtő kívánt lenni. A sorozatnyitó alkalmon a

Jeremiás könyve alapján készült filmet tekinthették meg az érdeklődők — mivel pedig a ***Biblia éve*** alkalmából az evangélikus gyülekezetek ajándékba kapták a FABINY TAMÁS püspök által még a *Duna Televízió* keretei között szerkesztett dokumentum filmet a ***Vizsolyi Biblia*** ellopásáról (amely időközben megkerült), elővetítésként ez a film szolgált. Ősszel pedig az ***Ábrahám*** c. film két részét vetítettük szeptemberben ill. októberben. Még szintén a ***Biblia éve*** kapcsán választottam elővetítést a GYŐRI JÁNOS által *Zákeus Médiacentrum* keretében készített ***Családi Biblia*** filmjét öt, 5-10 perces részletben. A hagyományteremtés ökumenikus szinten amúgy nem sikerült. Bár novemberben még a baptista gyülekezet által szervezett keretben megtekintettük a ***Végtelen hit*** c. keresztyén filmet, a későbbi vetítések tulajdonképpen megmaradtak saját gyülekezetünk körében. (Legtöbbször a bibliaóra látogatói vannak jelen, egy-egy alkalommal mások is, pl. gyerekek — az Ábrahám-sorozatkor is, de különösen is évekkel később, amikor a ***Narnia krónikái*** sorozatot néztük meg.)

Az amerikai baptisták szervezésében zajló biblia gyermektáborok a baptista gyülekezet döntése alapján néhány éve már *Romhány*ban kerülnek megrendezésre, hogy az ottani gyülekezetüket is erősítsék ezzel, ill. ott nagyobb hely áll rendelkezésre. Az idei megnyitón is részt vettünk — ez július 6-án este történt. Ez alkalommal is vettek részt gyülekezetünkből is gyermekek a táborban, de fiatalok a szervezésben is, így hát részben gyülekezeti alkalomnak is tekinthető a tábor, egyfajta ökumenikus rendezvénynek.

Július 17-18. között tartotta *Hosszúszó*n (*Szlovákia*) az egyházmegye lelkészi kara a családos *LMK*-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek keretében beszélgetések, kirándulások töltötték ki a reggeli és esti áhítat közötti programot.

Július 22-24-e *Felsőpetény* számára a *'megszállás napja'* lett. 22-én este ugyanis egy kék túrázó házaspár állított be váratlanul: az eső miatt sokkal lassabban tudtak haladni, így nem érték el a terv szerinti szállásheljüket. Másnap sem indultak útnak, ugyanis továbbra is eső volt — viszont egy egész csapat gimnazista állított be délután, akik szintén az esőzések miatt, tervüktől eltérően futottak be hozzánk és kértek *'menedéket'* éjszakára.

Érdemes talán néhány mondat erejéig egy különleges eseményt is megemlíteni: Testvér-gyülekezeti kapcsolatunk keretében 2008 őszén meghívást kaptunk az ipolysági gyülekezettől egyik rendezvényükre azon okból, hogy leányegyházukban, a magyar nyelvű szádi evangélikus gyülekezetben került megrendezésre egy *esperességi férfitalálkozó*, amelyen SZEVERÉNYI JÁNOS Dávid példáján mutatta be a hívő férfi jellemvonásait. (A rémisztő *férfitalálkozó* megnevezés ellenére az alkalomnak *női szekció*ja is zajlott, amelyen DRENYOVSZKI IRÉN, a *Keresztény Orvosok Magyarországi Társasága* korábbi elnöke beszélt a természetgyógyászatról és annak veszélyeiről.) Az előadásokat követően, a program lezárásaként citerazenekar örvendeztette meg muzsikájával a résztvevőket. A szlovák dalok kíséretéül pedig egy alkalmilag szerveződött énekkar szegődött, amelybe feleségem is belépett.

Ősszel az előző két ünnepi alkalom mellett sajnos azzal is szembesülnünk kellett, hogy *Felsőpeténybe* is betört a 2008-ban kezdődött gazdasági válságfolyamat — amit a gyülekezeti terem bővítésének megakadásában szenvedtünk el. Hiába szólt a döntés meghozatalakor minden a *Baksa és társa Kft.* mellett, hiába voltak jó egyházunkon belüli referenciamunkája (pl. a ceglédi lelkésszel beszélve tudtuk meg, hogy a vállalkozó épp tavasszal fejezte be rendben az ottani gyülekezeti terem munkálatait), mégis szomorú fordulatot vett az építkezés. A nyár második felében már egyre több üresjárat volt. Ősz elején ugyan még ígéretet kaptunk, hogy november végére így is elkészül, ám szinte semmi nem valósult meg az ígéretekből. Igaz, így is hálát adhatunk Urunknak, hogy legalább a hó érkezése előtt pár nappal a tető felkerülhetett. Ezáltal legalább annyi megvalósult, ami a kezdés előtti tervezéskor reménységünk volt: indulásként a tető alá hozatal még 2008-ban elérhető. Nyilvánvaló volt, hogy pénzügyi gondok támadtak. A vállalkozó egyéni felelőssége mellett azt is el kell ismerni, hogy évek óta terjedő halálos kór az építőiparban a körbetartozás ill. lánctartozás, és így természetes, hogy az építkezések körében már kicsit korábban, nyáron is megmutathatta hatását az ősszel kirobbant gazdasági világválság. Elmondhatjuk tehát, hogy ez a pénzügyi csőd a *Felsőpetényi Evangélikus Egyházközség*et is elérte. Kiderült hát, hogy nemcsak a kivitelező tartozik másoknak — mint pl. nekünk is —, de neki is tartoznak. A telet pedig végképp az építkezés szünetelésével kellett megélnünk — a gyülekezet tagjai közül is ki több, ki kevesebb türelemmel. Az év vége mindenesetre úgy érkezett el, hogy az ígéretek és reménységek ellenére nem készült el a bővítés.

Egyházunk viszonylag új lehetősége, hogy évente gyűjteményi pályázatot hirdetnek. Ennek keretében sikerült a felsőpetényi vegyes anyakönyvünk restaurálását az önrész mellett főleg pályázati keretből restauráltatni (szeptember 9-én adtam le CZENTHE MIKLÓSnak országos levéltárunkban). Az anyakönyv sajnos az akkori *'divat'* szerint olcsó papírból készült — már viszont már széttöredeztek a lapjai. Ezen segített a restaurálás. Az impregnálás következtében a merev, törékeny lapok immáron hajlanak és nem törnek. Emellett természetesen újra is kellett kötni, hiszen a lapok jó része már kiesett. A leadás előtt magamnak is kellett rajta dolgozni — annak érdekében, hogy a restaurálás alatt is legyen szükség esetén lehetőség megnéznem az anyakönyvet, előbb lefotóztam. Korábban már országos levéltárunkban megpróbáltam beszkennelni (azért ott, mert a nagy mérete miatt a saját szkennerem nem elegendő hozzá), de egy egész napot ott töltve is csak nagyon keveset haladtam, így ez reménytelen vállalkozásnak bizonyult. Ezért döntöttem úgy, hogy ha ez gyengébb minőséget is jelent, inkább lefotózom, mert azt gyorsabban el lehet végezni. (Aztán ez adott

ötletet ahhoz, hogy később minden anyakönyvet — az ipolyveceieket is — lefotózzam, és így digitálisan és meg legyen a gyülekezetnek.)

A nyári szünet után ősszel folytattuk mind *Felsőpetény*ben, mind *Ipolyvecé*n a bibliaórai sorozatot (nem teljesen együtt haladva, de párhuzamosan tartottam ugyanazon témáról — Felsőpetényben, mint már említettem, év közben áttértünk a szerda estiről a vasárnap délutáni időpontra, így átlagosan havonta filmvetítésekkel tarkítottuk a sorozatot). Az év során az ***Isten megpróbált emberei EBBE***-sorozat alapján haladtunk, Izsák, Jákób és József életének bibliai tanulságait igyekeztünk leszűrni a magunk életére vonatkozóan.

Ahogyan eddig is, most is részt vettünk a családos hétvégén *Piliscsabá*n. Ezúttal személyre szabott témát kaptam GYŐRI JÁNOStól, mivel ***Az idő fizikája és filozófiája*** címmel tartottam előadást, tehát tulajdonképpen egyszerre volt fizikusi és teológusi feladatom. Előtte nap, pénteken pedig vetítéssel egybekötött áhítatot tartottam *2Móz 14,14.* alapján.

Október 11-én került megrendezésre az országos evangélizáció a *Deák tér*en — ezúttal azon túl, hogy 4 gyülekezeti taggal mentem, SZEVERÉNYI JÁNOS felkérésének engedve bibliakör vezetést is vállaltam.

Az ősz hagyományteremtő újdonsága volt, hogy *Felsőpetény*ben a baptistákkal közösen ünnepeltük a reformációt. Az építkezés miatt a baptisták adtak helyet ezen első alkalomnak, és SELLYEI IMRE baptista lelkipásztorral abban egyeztünk meg, hogy a váltakozó helyszínen tartott istentiszteleteken a vendég prédikál, a házigazda pedig egy — reformáció témájába illeszkedő — előadást tart.

Év végére ezúttal is elérkezett Ádvent, és vele együtt ádventi sorozataink. Az első héten magam tartottam az istentiszteletet: *Ézs 59,20-21.* alapján arról volt szó, hogy ***A Megváltó eljövetelének ígéretét kaptuk***. Szokásunkhoz híven most is láttunk vendégül igehirdetőket. December 9-én TAMÁSY TAMÁS zuglói lelkész (és felesége) érkezett közénk; az igehirdetés *Jn 1,14-18.* alapján szólt ***Az ígéret beteljesedett a názáreti Jézusban*** címmel. December 18-án testvérgyülekezetünk lelkésznője, HANA SEVEČKOVA volt vendégünk, aki *Mt 3,1-2.* üzenetét szólaltatta meg.

Az ádventi idő egy ritka eseményt is tartalmazott, amely alig észrevehető csak: az immáron eléggé használatos LUTHER-kabátom mellé egy újat varrattam.

Mint korábban már említettem, szentesti istentiszteletünket ezúttal énekeskönyvünk *'J' liturgiája* alapján tartottuk mind *Ipolyvecé*n, mind *Felsőpetény*ben. Karácsony első napjának délutánján pedig gyermekeink-fiataljaink karácsonyi színdarabjait tekinthette meg a gyülekezet.

A 2008-as év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 312; keresztelés: 2; konfirmáció: 0; esketés: 2; temetés: 3; istentiszteletek száma: 77; úrvacsorázók száma: 517; bibliaórák száma: 10; hittanórák száma: 106; konfirmandus órák száma: 13. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 130; keresztelés: 0; konfirmáció: 2; esketés: 1; temetés: 3; istentiszteletek száma: 73; úrvacsorázók száma: 138; bibliaórák száma: 10; hittanórák száma: 10; konfirmandus órák száma: 25.

A 2009-es év elején annak rendje és módja szerint megtartottuk az ökumenikus imahetet. *Felsőpetény*ben a római katolikus templomban tartottuk nyitóalkalmunkat január 18-án, amelyen jómagam prédikáltam *Ez 37,15-28.* próféciája alapján. Január 21-én gyülekezeti termünk adott otthont az együttlétnek, és SELLYEI IMRE hirdette Isten igéjét *1Móz 1,31-2,4.* alapján. Záróestünket január 25-én tartottuk a baptista imaházban; GRÚBER GÉZA plébános igemagyarázatát hallgathattuk meg *Jel 21,1-5a.* üzentéről. *Ipolyvecé*n is a római katolikus templomban kezdtünk, így ott is én prédikáltam (ugyanúgy Ezékiel igéjéről). Befejezésül pedig nálunk gyűltünk össze, és LEDIG LÁSZLÓ plébános igehirdetését hallgathattuk meg *Ef 4,1-7.11-16.* apostoli üzenete alapján.

Az ökumenikus imahét lehetett a sok munkával végre elkészülő bibliai kiadványunk, a ***Boldog, aki olvassa!*** megjelenésének ideje, így már bemutathattam az elkészült művet. Az imahetet követő napokbanhetekben pedig megtörtént a családokhoz eljuttatás is — missziói céllal ajándékoztunk minden egyes családnak egy példányt településeinken: a résztvevő lelkészek szolgálati területei szerint — így pl. *Felsőpetény* mellett *Ipolyvecé*n is, de GRÚBER GÉZA révén éppúgy *Nőtincs*en és *Szendehely*en is. Mint már korábban jeleztem, sajnos a nagy hajrával elkészülő mű folytatása igencsak csigatempóra lassulva készül, mert egyszerűen nem jut rá idő… (jelenleg is csak annyit mondhatok el, hogy az *Apostolok cselekedetei*ről szóló rész készült el…)

Az imahéttel összefüggésben említhető meg, hogy az év során zajlott a *Felsőpetényi Lelkészek Ökumenikus Találkozója* — ám nem az eredeti elképzelés változó helyszínein, hanem GRÚBER GÉZA egészségi állapotára tekintettel a szendehelyi plébánia helyszíne állandósult őszig. Ősszel viszont — tulajdonképpen a tavalyi ökumenikus gyülekezet nap és a bibliai kiadvány terjesztésének következtében is — kicsit kitágított körrel tartottuk: először is ESZLÉNYI ÁKOS csatlakozott hozzánk *Ősagárd*ról, javaslatára pedig a környékbeli települések képviselőit is bevontuk a találkozók körébe (pl. *Nagyoroszi, Romhány, Keszeg, Balassagyarmat, Drégelypalánk*). Így hát az általam használt elnevezést kicsit bővíteni kellett: *Felsőpetény Környéki Lelkészek Ökumenikus Találkozója*.

A lelkészcsalád öröme volt — és ezáltal tulajdonképpen a gyülekezeté is —, hogy február 24-én megszületett harmadik fiunk, **SZAKÁCS MIKEÁS SOMA**.

2009-ben JAMBRIK ZSOLT II. évfolyamos teológushallgató járt közöttünk szupplikációs szolgálatra. Március 8-án, Böjt 2. vasárnapján végezte *Felsőpetény*ben és *Ipolyvecé*n az igehirdetést az egyházunk által

kiírt ige, *Csel 3,22-26.* alapján. (A későbbiekben pedig gyakran vállalt közöttünk helyettesítéseket.)

Ezúttal *Vanyarc*on került megrendezésre az országos hittanverseny egyházmegyei fordulójára március 21-én. 2009-ben úgy látszik, a korábbi évekénél gyengébbre sikerült a felkészülés, ugyanis egyik korcsoportunk sem jutott el dobogós helyezésig.

Az idei böjt további vendégei ezúttal KOLLÁR ZSOLT és SZENTPÉTERY PÉTER voltak. Hétközi sorozatunkat az idei ***Gyülekezeti munkaprogram*** alapján tartottuk ***Isten háza népe a böjti úton*** címmel. A nógrádi lelkészt a *'hagyományos'* hétközi esti istentiszteletek keretében láttuk vendégül március 19-én (*Mt 20,20-28.*), míg az *Evangélikus Hittudományi Egyetem* tanárát a rákövetkező vasárnapon (*1Kor 10,15-17.*), március 22-én — ugyanis ő volt a felsőpetényi szeretetvendégség előadója, ám elvállalta az istentiszteletek igehirdetését is. Délutáni vetített képes előadását DARWIN születésének 200., ill. fő művének, ***A fajok eredete*** megjelenésének 150. évfordulója apropóján az evolúcióról és annak kritikájáról, *'ellenpéldáiról'* tartotta. (Tulajdonképpen ennek egyfajta folytatása lett, hogy március 15-i bibliaóránk is vetítés lett, mégpedig ***Az élet rejtélyének megfejtése*** c. filmből készítettem egy kicsit rövidített, 48 perces, viszont minden lényeges gondolategységet tartalmazó összeállítást.)

Március 20-án annyiban tartottunk különleges presbiteri ülést *Ipolyvecé*n, hogy a polgármester is vendégünk volt. Beszámolt a gyülekezet tulajdonában álló, de az önkormányzat fenntartásában működő iskola bezárásáról, ill. azon tervről, hogy azt nyugdíjas klubbá alakítva működtetnék. (A presbitérium egyetértett abban, hogy nem kívánja tulajdonába venni az épületet, mert nincs anyagi ereje a fenntartásához.)

Ismét megrendezésre került a németországi műholdas evangélizáció, a ***ProChrist***. A 2006-os alkalom áldásos voltára való tekintettel nem is lehetett kérdés, hogy idén is csatlakozzunk-e az európai hiterősítő eseményhez *Felsőpetény*ben. Az sem volt különösebb kérdés, hogy a 3 évvel ezelőtti módon tesszük ezt idén is — azaz a baptista gyülekezet *'nevez be'*, az evangélikus pedig a helyszínt és technikát biztosítja. Az alkalmak március 30. és április 5. között zajlottak esténként.

Az év tavaszának egyik különleges szolgálata volt, hogy az *Európai Központi Részecskegyorsító*ban végzett kísérletek és a miattuk felröppent különféle rémhírek kapcsán felkérést kaptam MENYES GYULÁTÓL, a ***Dunántúli Harangszó*** szerkesztőjétől, hogy egy cikket írjak az újság számára. Így született meg ***Az 'isteni részecske' és a világvége*** c. írásom.

Az építkezésről is kell röviden szólni. A téli állást is még türelmesen viseltük. Február 6-án és 20-án a kivitelezőt is meghívtuk presbiteri ülésünkre, így került sor a presbitérium előtti beszámoltatásra. (Emellett május 11-én is találkozott vele az építési bizottságunk.) Ígéret is született egy, a vállalkozó által önként vállalt ütemterv formájában. Tavasszal tehát még azt ígérte, hogy legalább araszolgatva lesz előrelépés, és nyáron elkészül a munka. Az év elején még úgy is tűnt, hogy valamit valóban araszolhatunk előre — gépészek megkezdték a fűtés-szerelés munkálatait. Ám a pünkösdi ünnepek elmúltával a hatóság leállíttatta az építkezést — a tervtől való eltérés miatt. Az április elsején történt építésfelügyeleti ellenőrzés során kiderült ugyanis, hogy az ígéretekkel ellentétben a födémben az *Építési Bizottság*gal egyeztetett módosítás mégis csak engedélyköteles — lett volna. Félrevezetés történt tehát a kivitelező részéről. Viszont hiába ígérte, hogy a hivatallal elintézi az engedélyeztetést, épp a leállítási határozat leplezte le, hogy 2 hónapon át semmit nem intézett ez ügyben. A várható büntetés viszont minket, a megbízót sújtja… A magunk kezébe kellett hát venni az intézkedést — így sikerült elvégeztetni a szakértői vélemény szerinti tervmódosítást, és immáron október 8-án az építkezés folytatására vonatkozó jogerős engedély is a kezünkbe került.

Jellemző módon nem a vállalkozótól, hanem egy másik károsultjától érkezett *'füles'* révén tudtuk meg, hogy a cég már április vége óta felszámolás alatt áll. Ettől kezdve eldőlt, hogy tőle nem várhatunk el további haladást. Így hát felmérettük, hogy a tervhez képest milyen mértékben valósult meg a beruházás, és a felszámolóbiztosnak ez alapján benyújtottuk kárigényünket. (Ráadásul a tető gerendáinak tervtől való eltérése miatt még egy építésügyi bírságot is kaptunk — bár végül külön büntetést nem szabtak ki ránk, hanem a gerendák sűrítését kellet elvégeznünk.)

Miért is történt mindez?! A vállalkozó kétségtelen felelőssége mellett a magunk bűneit sem hallgathatjuk el, egyénenkénti és közösségi felelősségünket sem háríthatjuk másra. Közösségi és egyéni téren egyaránt kikerülhetetlen az önvizsgálat. Ezt magamra is értem. Ezért a zárszámadást és költségvetést tárgyaló (2009. március 29-i) közgyűlésünkön meg is tettem azt, amit a magam részéről megtehetek, mint lelkész. Hazánkban sajnos megszoktuk, hogy felelősök nélküli világot élünk, és soha, semmiért, semmilyen értelemben senki se felelős. Magam nem szeretnék ilyen úton járni. Különösen is indokolja ezt, hogy a lelkészi állás bizalmi állás. A történtek alapján úgy vélem, hogy a vállalkozó kiválasztásakor senki nem láthatta, és ezért senkitől nem volt elvárható, hogy lássa a későbbi eseményeket. E tekintetben nem gondolom, hogy felelős volnék a történtekért. Ugyanakkor a gyülekezet lelkészi vezetőjeként nem kívánok kibújni egyfajta *'politikai felelősség'* alól. Ezért kértem a közgyűlést arra, hogy bizalmi szavazásban foglaljon állást és hadd nyilváníthasson ki-ki véleményt személy szerint. A közgyűlés egyhangúlag bizalmat szavazott, amit ezúton is köszönök. A világban semmi sem véletlen — ez a szorult helyzetünk sem. Van oka, célja, tanulsága még akkor is, ha sokszor jó estben is csak tükör által homályosan látunk, vagy akár függöny takarja el előlünk Isten akaratát, tervét.

2009. szeptember 17-én presbiteri ülést tartottunk a *'hogyan tovább?'*-ról. Megdöbbentők voltak az ***Útmutató*** aznap reggeli igéi. Különösen is, hogy ezek épp az építkezéssel kapcsolatos megbeszélés napján

álltak előttünk, nagyon is aktuálisan vonatkozott helyzetünkre: *„Ezért kerülő útra vezette Isten a népet a Vörös-tenger pusztája felé.” (2Móz 13,18a.) „Mivel azonban kijelentést kaptak álomban, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza hazájukba.” (Mt 2,12.)* Megdöbbentő volt olvasni az ***Útmutató***t. Miért is kellett itt a kivonuláskor azonnal kerülőutat tennie a népnek, majd később egyenesen 40 éves pusztai vándorlásban vesztegelni? Itt azért, mert a filiszteusok állták útjukat, és nehogy megijedjenek ettől és a velük való harctól — később pedig azért, mert anákfiak állták útjukat. Miért is állunk úgy ahogy — az építkezés viszonylatában is? Valahol kettős okot lehet találni. Az egyik a külső ellenség, amit most itt a filiszteusok jelentenek, ill. Heródes. Ilyen értelemben átgondolva megjelennek a kívülről való akadályok a vállalkozó részéről, ami tagadhatatlanul hárul a kivitelezőre. Ugyanakkor megtalálható a másik oldal is: a belső bűnök. Tagadhatatlan ugyanis, hogy másképp állnánk az építkezéssel, ha a gyülekezet is másképp állt volna hozzá. Hála Istennek, az ***Útmutató*** igéje nemcsak arról szól, hogy büntetésből-elővigyázatosságból kerülőútra tereli Isten a népet és minket. A másik reggeli ige már a folytatásról is szól, a hazatérésről is — ugyanis a bölcseknek is kerülőutat kellett tenniük hazafelé. Ez a gondviselés volt: Isten maga küldi a bölcseket másik úton — ha úgy tetszik kerülőúton — haza. Ilyen értelemben ez legyen biztatás a számunkra: Azt, ami nem a mi ügyünk, hanem az Övé, azt Isten véghez viszi — ha kell, kerülőúton. Így reménykedtünk és bíztunk abban, hogy nem végső a leállás.

Őszre neki is állhattunk a folytatásnak — kényszerből úgy, ahogyan eredetileg nem akartuk: a részmunkákat különböző vállalkozóval végeztetve. Igazolódott is ugyanakkor, miért rossz ez a módszer: az eltérésekért, hibákért senki nem vállalta a felelősséget, hanem mindig a korábbi munkavégzőket hibáztatták — és így végül a többletköltségeket természetesen nekünk kellett állni. A pénzügyi hátteret magunk nem tudtuk volna megteremteni. Eleve kaptunk az egyházmegyétől az építéshez támogatást, a csőddel kapcsolatban pedig még külön segítséget is — tulajdonképpen a vállalkozónak kifizetett és aztán elúszott előleg miatti hiányunkat egyházi támogatások pótolták, így folytatódhatott az építkezés az ősszel: villanyszerelés vésési, csövezési-dobozolási munkáival, gerendasűrítéssel, gipszkartonozással és lambériázással.

Április 18-án egy gyülekezeten túlmutató szolgálatot végeztem *Várpalotá*n: az *EKE* bibliaiskolájának kihelyezett tanfolyamán egész napos előadás-sorozatot tartottam. Nem vagyok *EKE* tag — csak *EBBE*-tag. Mégis, nemcsak azért vállaltam munkát ebben a tanításban, mert az *EKE* ószövetséges előadói épp nem értek rá, hanem azért is, mert úgy láttam, hogy ha már az *EBBE* biztatására elindult egy akkreditálási folyamat, akkor illendő elvállalnom. Így hát ezt a napot családommal együtt *Várpalotá*n töltöttük — ők a városban ill. az udvaron, én pedig a gyülekezeti teremben előadásokat tartva. A nap feladata az volt, hogy bevezetéstudományi és bibliaismereti feldolgozásban ismertessem *Mózes ötödik könyvé*t, a prófétákat, *Józsué könyvé*t, a *Bírák könyvé*t, valamint *Nehémiás könyvé*t. Utóbbi könyv tekintetében érdekesség, hogy teljesen nulláról kellett kidolgoznom a tananyagot (amit írásban átadtam a résztvevőknek), míg a többi esetén létezett az *EKE* előadóktól korábbi írott előadás, amiket alapként használhattam fel saját feldolgozásomhoz. Ha már elvállaltam ezt az alkalmat, arra kértek, hogy ugyanezen témákat adjam elő aztán július 4-én a nyírtelki gyülekezetbe kihelyezett bibliaiskolán is. Az itteni tapasztalatok, az ott végzett misszió munka, a gyülekezet szinte semmiből, csodás módon történt létrejötte nagyon tanulságos volt azzal kapcsolatban, miként is munkálkodik Isten Szentlelke ebben a közösségben.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat*i szószékcsere révén *Balassagyarmat*tal, ill. Bartha Istvánnal cseréltünk, április 26-án, Húsvét u. 2. vasárnapon. (Személyesen azért is volt érdekes ez a szolgálat, mert igehirdetésemben említettem is, hogy gyermekkoromban *Balassagyarmat* egy távoli, de emlegetett város volt, ugyanis keresztanyám az egykori lelkész lánya. Úrvacsora is volt az istentiszteleten, amelyen már nem mindenki vett részt. Ezért csak utólag tudtam meg, hogy az amúgy *Pécs*ett lakó keresztszüleim is ott ültek a padokban…)

A 2009-es év bővölködött konfirmandusban is, konfirmációban is. Konfirmandusban azért, mert a korábbi évekhez képest némileg többen voltak. Konfirmációban pedig azért, mert két alkalomra kellett bontanunk, egy *‘pótkonfirmációt’* is tartva. Az történt ugyanis, hogy Turányi Zsolt rajzpályázatos nyereménye egy utazás volt, mégpedig épp a konfirmáció hétvégéjén. Ezért számára a Húsvét utáni 6. vasárnap helyett egy héttel később, Pünkösdkor történt az utólagos konfirmáció. (Természetesen még egy külön ünnepet nem tartottunk, de ez lett számára az első úrvacsoravétel napja.) A konfirmandusokban bővölködés egyik oka pedig épp az volt, hogy Turányi Zsolt, valamint Kovács Petra is részesült a konfirmációban. Igaz, ők — tekintettel arra, hogy kisegítő iskolába járnak — nem a hagyományos oktatásban vettek részt, hanem egy rövidített konfirmációi káté segítségével külön készültek fel. A többiek (Benyusovics Dalma, Hugyecz Zsófia, Kovács Anna, Pápai Dániel) a megszokott módon végezték konfirmációs felkészülésüket. Az év során lépésről lépésre beszámoltak a tananyagról — így a konfirmációi istentiszteleten már tulajdonképpen nem vizsga zajlott, hanem egy demonstráció, amellyel a gyülekezet tagjainak emlékeit is igyekszünk frissíteni. Így magának a konfirmációnak ünnepibb szerepe lehet, hiszen nem annyira az izgulás, a *‘vizsgadrukk’* határozza meg, hanem az istentiszteleten kapott áldás ill. az úrvacsoravétel.

A szabadtéri egyházmegyei evangélizáció ezúttal augusztus 2-án volt ***Szügy***ben, ahol néhány gyülekezeti taggal vettünk részt.

Egy napra rá a nyár új gyülekezeti alkalmat hozott a felsőpetényi gyülekezet számára: 5 napos napközis

gyermektábort tartottunk. Falunk számára bizonyára már az is veszteség volt, amikor az amerikai baptisták segítségével lebonyolított gyermektábor — a megnövekedett létszám okán — *Romhány*ba költözött. Az idei év során azonban a vendégként érkező amerikaiak is kevesebben lettek, ezért korlátozták a résztvevő gyermekek számát. Ennek következtében a helybeliek számára nem volt hozzáférhető a tábor. Ez adta az asszonykör egyik összejövetelén kifejtett, már a nyárba szaladva jött hirtelen ötletet, hogy akkor szervezzünk egy evangélikus napközis tábort. Ha nem is zökkenőmentesen, de végül létrejött a tábor — amelyre természetesen nem csak evangélikusokat vártunk. A reggeli áhítatokat jómagam, a délelőtti bibliai tanításokat feleségem tartotta, az utána következő programokat, ebédet az asszonykör tagjai ill. gyülekezetünk önkéntes jelentkezői szervezték és kivitelezték.

Augusztus 26-27. között tartotta a *Zemplén*ben az egyházmegye lelkészi kara a családos *LMK*-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek keretében beszélgetések, kirándulások töltötték ki a reggeli és esti áhítat közötti programot.

A nyár vége ismét egy gyülekezeten túlmutató vendégszolgálati meghívással közelített el. Még tavasszal hívott Sándor Frigyes miskolci esperes a *Borsod-Hevesi Egyházmegye* évente megrendezett csendesnapjára *Tállyá*ra (augusztus 29.), amelynek ezúttal *A teremtő Isten* volt a címe. A meghívás tulajdonképpen kettőnknek szólt a nógrádi egyházmegyéből: rajtam kívül Blatniczky János szügyi lelkésznek is. A téma alapján a felkérés arra vonatkozott, hogy a teremtés és evolúció témájában szóljunk. Blatniczky János a nyitóáhítatot végezte és egy evolúció kritikáját megfogalmazó előadást tartott. Jómagam egy tulajdonképpen tudományelméleti bevezetővel kezdődő előadást tartottam a teremtéstörténet biblikus értelmezési lehetőségeiről — hiszen természetesen mint fizikus-lelkész kaptam a felkérést, így nyilván az írásmagyarázat mellett a tudomány oldaláról is szóltam. Végül pedig a záró úrvacsorai istentisztelet igehirdetésével szolgáltam a közösségben.

Szeptember 7-én kerületi munkaévkezdő lelkésztalálkozón vettem részt *Aszód*on.

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben az évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve, honlapon közzétéve. Az egyesület tavaszi sorozatában folytattuk a ***„Serkenj fel, aki aluszol!" — A magyar evangélikus ébredés kiemelkedő egyéniségei a 20. században*** sorozatunkat, ezúttal a következő személyek életével ismerkedve egy-egy előadó által: ***Túróczy Zoltán*** (Fabiny Tibor), ***Józsa Márton*** (Fabiny Tamás) és ***Laborczi Zoltán*** (Fabiny Tibor), ***Danhauser László*** (Kerekes Titusz), ***Győri János*** (Széll Bulcsú), ***Kis János*** (Győri János Sámuel), pedig ***Balikó Zoltán, Scholz László, Urbán Ernő*** (Reuss András [írását távollétében felolvasva]); az őszi sorozat címe ***Evangélikus testvérgyülekezeti kapcsolatok a Kárpát-medencében*** volt, előadásai pedig: Felvidék: Gömör-Budaörs (Srna Zoltán, Rusznák Dezső, Endreffy Géza, Garádi Péter, Hana Peničkova[3]); Erdély: Fazekasvarsánd-Lovászpatona (Horváth Csaba, Dechertné Ferenczy Erzsébet); Muravidék: Bodóhegy-Surd (Mitja Andrejek, Smidéliusz Zoltán); Őrvidék: Őrisziget-Nemescsó (Mag. Otto Mesmer, Kalincsák Balázs). (Ezúttal elmaradt a csendesnap.)

Ezúttal is részt vettünk a családos hétvégén ***Piliscsabá***n szeptember 25. és 27. között. Főcíme ***Családi meteorológiai előrejelzés*** volt, ezen belül a rám eső szolgálat a szombat reggeli áhítat volt ***Családi vallási vihar*** címmel *2Sám 6,14-23.* alapján.

Az ősz kedves ünnepe volt, hogy október 11-én délután hajdani gyülekezetembe, *Bényé*re látogattam a felújított templom szentelési ünnepére.

Az előző évhez hasonlóan ezúttal is közösen ünnepeltük a reformáció évfordulóját baptista hittestvéreinkkel. A helyszín váltakozásának megfelelően ezúttal nálunk tartottuk az alkalmat, és a váltakozó beosztásnak megfelelően Sellyei Imre *Csel 19,17-20.* alapján igehirdetéssel szolgált közöttünk, jómagam pedig előadással ***A különbségtevő Luther*** címmel.

Minden évben Örökélet vasárnapján emlékezünk templomunk felszentelésére. Ezúttal kerekebb évfordulót ültünk, a 225.-et.

Folytattuk szeretetvendégségeink megkezdett sorozatát is, ám 2009 ádventjén a korábbiakkal ellentétben nem egy vendég valamely adott témában elhangzó előadását hallgathattuk meg. Ehelyett egy egész gyülekezet volt a vendégünk, és a téma tulajdonképpen egy egész csokor volt: a *Filadelfia Evangélikus Gyülekezet* élete. Azaz a nyírteleki evangélikus gyülekezet élete Az alkalomra azért került sor, mert a nyár folyamán bibliaiskolai előadás végett jártunk (családdal együtt) e nyírségi gyülekezetben, és nagyon megfogott az a valóságos csoda, amely a gyülekezet életének lelki hátterében áll. Úgy gondoltam, kevés, hogy annak idején istentiszteleti hirdetés keretében beszámoltam élményünkről — feltétlenül szükségesnek éreztem, hogy közvetlen tapasztalatot is szerezzen a gyülekezet arról, ami ott történik.

Ádventi sorozatunk révén most is vendég igehirdetőket hallgathattak meg gyülekezeteink. December 3-án Labossa Péter érdi lelkész szolgált közöttünk *Jel 3,20.* alapján: *„Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek"*. 9-én pedig Chikán Katalin érkezett közénk, aki akkoriban végezte *Vanyarc*on hatodéves gyakorlatát. Igehirdetése alapjául *Mt 21,1-9.* szolgált.

Ezúttal a szentesti istentiszteletet már a frissen elkészült ***Inkarnáció*** füzetünk alapján tartottuk. Egyrészt a passiófüzetre hasonlít abban, hogy igeszakaszok és énekversek váltakozására épül, ugyanakkor annyiban különbözik, hogy az igeszakaszok nem egyszerűen az evangéliumok ádventi, karácsonyi szaka-

[3] Ő ipolysági testvérgyülekezetünk lelkésznője, csak időközben férjhez ment, így neve megváltozott.

szaiból áll, hanem minden alkalommal hármas tagolás ószövetségi, levélbeli és evangéliumi szakaszokat válogattam össze. (A liturgikus füzet készítésének alapötletét amúgy Weltler Sándor lelkész hasonló füzete adta, néhol fel is használtam igeválasztásait.)

Bibliaórai sorozatunkat az ***EBBE Isten megpróbált emberei*** sorozat-ötlete alapján folytattuk. Ugyanakkor részletesebben kezdtük venni az egyes bibliai személyek történeteit — év elején épp az általam tartott Mózes-témával kezdtük, és már az *EBBE*-alkalom során is nyilvánvaló volt, hogy a leírt előadás hosszabb az előadhatónál. Így hát most egyrészt jobban lehetett részletezni, másrészt nem is az előadás vázlatpontjai, hanem a bibliai történet olvasásával egybekötve haladtunk. Ezt a módszert aztán később is megtartottuk — még a sorozat végén, későbbi évben Dávid esetén is, akinek a története jóval hosszabb, mint a többi szereplőé. A korai böjt miatt év elején csak néhány alkalmat tudtunk tartani, majd ősszel ismét nekifogtunk.

Filmvetítési alkalmaink is zajlottak az évben. Az elővetítések során a ***Zákeus Médiacentrum Családi Biblia*** filmjét néztük meg öt részletben, aztán elkezdtük a *Fokoláre* katolikus mozgalom izraeli összeállítását (***Jézus nyomában***), decemberben azonban az egyháztól ajándékba kapott ismertetőfilmet tekintettük meg a *Sarepta* szeretetotthonról. Bibliai filmjeink a következők voltak: ***Apokalipszis, Szent Pál***, ***Jézus élete*** (I/2.). Nem bibliai, de keresztyén vonatkozású filmjeink pedig: ***Ámen, Az otthagyottak*** (I. és II. rész).

A 2009-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 313; keresztelés: 1; konfirmáció: 6; esketés: 0; temetés: 0(!); istentiszteletek száma: 71; úrvacsorázók száma: 442; bibliaórák száma: 9; hittanórák száma: 108; konfirmandus órák száma: 47. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 126; keresztelés: 1; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 5; istentiszteletek száma: 69; úrvacsorázók száma: 167; bibliaórák száma: ; hittanórák száma: 26; konfirmandus órák száma: 0.

A 2010-es év mondhatni megszokott kerékvágásaiban haladt, különösebben jellemző és újdonságot jelentő alkalma nem volt, hanem a korábbi években megkezdettek folytatódtak. Ezek között kiemelhető, hogy a felsőpetényi gyermektábort is újra megrendeztük, valamint létrejött a ***II. Felsőpetényi Ökumenikus Nap***, amelyben az ősagárdiak, ezáltal pedig a nőtincsiek is a képbe kerültek és részt vettek — már az imaheti sorozatban is. Ennek megfelelően az alkalmak száma is megnövekedett, hiszen a hétközi alkalmak közé bekerült az ősagárdi és a nőtincsi közös ünnep.

*Felsőpetény*ben a nyitóalkalmunkat nálunk tartottuk a gyülekezeti teremben 2010. január 17-én, Igehirdetéssel Grúber Géza plébános szolgált *Lk 24,1-5.* alapján. Kedden került sor az ősagárdi ökumenikus istentiszteletre, ahol magam jelen lenni nem tudtam a konfirmandus óra miatt. Szerdán, 20-án a baptista imaházban gyülekeztünk össze, igehirdetési szolgálatát Eszlényi Ákos végezte *Lk 24,17-21.* alapján. Jól sikerült másnap a hagyományteremtő szándékkal tartott istentisztelet *Nőtincs*en is, ahol a római katolikus templomban gyűltünk össze, és Sellyei Imre igehirdetése által épülhettek a résztvevők — az igeszakasz *Lk 24,25-31.* volt. Imahetünk befejező alkalmát a római katolikus templomban tartottuk 24-én, ahol az igehirdetést én végeztem *Lk 24,41-48.* alapján.

*Ipolyvecé*n váltakozó rendünk értelmében 2010. január 17-én nálunk, az evangélikus templomban vette kezdetét imahetünk, az igehirdetést Cserey András végezte közöttünk a keresztyének egységéről szólva. Az imahét befejezését a római katolikus templomban ünnepelte a két gyülekezet 2010. január 24-én, az igeszolgálatot jómagam végeztem *Lk 24,41-48.* alapján.

A ***Felsőpetény Környéki Lelkészek Ökumenikus Találkozója*** is zajlott — a tavalyi bővítés és Grúber Géza egészségi állapotának átmeneti javulása okán újra váltakozó helyszínen. A tágabb kört érintően megszervezett imahetet pl. *Rétság*on találkozva egyeztettük, de egy hét múlva *Szendehely*en külön a felsőpetényi imahétre vonatkozóan is. Tartottunk aztán alkalmakat *Drégelypalánk*on, nálunk, kétszer is a baptistáknál, többször *Szendehely*en, valamint *Ősagárd*on, *Balassagyarmat*on a reformátusoknál is.

Az évet a megszokott kerékvágásból talán csak az zökkentette ki, hogy január végén jelentősebb hó esett — annyira, hogy január 31-én a dél körül felerősödött hóesés miatt kénytelen voltam lemondani az ipolyvecei istentiszteletet (helyette csak énekelt a gyülekezet, ill. Molnár János felügyelő felolvasta az ***Evangélikus Élet***ben megjelent igehirdetést). *Felsőpetény*ben pedig a délutáni bibliaóra elmaradását kényszerítette ki a hó — senki nem mert elindulni. Mintha csak tudta volna az időjárás, mikor kell *Ipolyvecé*re mennem, kedden is olyan hóesés lett délutánra, hogy meghiúsította az utamat: a hittan- és a bibliaóra elmaradt. (Itt töltött időm alatt ez volt a második — mindjárt dupla — alkalom, hogy időjárási okból, a út csúszós volta miatt nem jutottam el *Ipolyvecé*re. Korábban már előfordult, hogy kénytelen voltam egy bibliaórát lemondani.) A következő vasárnap eljutottam ugyan *Ipolyvecé*re, a délutáni hóesés miatt azonban a gyülekezet tagjai lemondták a felsőpetényi bibliaórát… Mindemellett az év során tartottuk a bibliaórai alkalmakat — folytatva az ***Isten megpróbált emberei*** sorozatot, Sámuel, Saul és Dávid történeteit vettük sorra *1-2Sám* egyes fejezetein végighaladva (*Felsőpetény*ben a vetítések miatt kicsit lassabban haladtunk, így Dávid már csak a következő évben került sorra).

A felsőpetényi építkezés november közepétől beállt szünete január közepén befejeződött, és elindultak (természetesen immáron a szakterületeként különböző vállalkozók által végzett) a gépészeti munkák, majd februárban a nyílászárók beépítésére kezdődött, tavasszal pedig további kőművesmunkálatok indultak

meg — majd a fűtésszerelés következett ill. a nyílászárók elhelyezése fejeződött be. Májusban a vízvezeték készült el, majd nyáron a vizesblokk, festések. Őszre földmunkák és a mozgáskorlátozott feljáró járólapozása következett, ill. a vizesblokk és fűtésrendszer, elektromos hálózat végső munkálatai. November végén ismét egy másfél hónapos téli szünet állt be. Az építkezés folytatásához kapott segítség volt az országos egyház részéről, hogy ha támogatást nem is, de egy áthidaló kölcsönt kaptunk 1 millió forint értékben (a szerződés aláírása júliusra esett).

Böjti sorozatunkban ezúttal igyekeztünk úgy hívni a vendégeket, hogy azonos napon tartottuk istentiszteleteinket mind *Ipolyvecé*n, mind *Felsőpetény*ben — így jobban tudtunk *'gazdálkodni'* vendégeinkkel, hiszen egy meghívással mindkét helyszínen prédikáltak. Sorozatunk címe ***A gyógyító vér*** volt. Elsőként Fodor Viktor pesthidegkúti lelkészt, hajdani zuglói ifjúságban töltött közös éveink barátját sikerült egy maratoni napra felkérni. Ugyanis gyülekezete felügyelőjével együtt 2010. február 24-én előadást tartottak a ***Lelkészi Munkaközösség*** rétsági ülésén a ***Szolidaritási Alap***pal kapcsolatban. Arra kértem, hogy ha nem túlzottan fárasztó, akkor az ülésről ne is menjen haza, hanem töltse a délutánt és estét gyülekezeteink körében, hogy igehirdetéséből épülhessünk, amely *1Móz 4,1-16.* alapján szólt ***Ártatlan Ábel-vér — Kain jele*** címmel. (Aztán pedig e vendégszolgálat kapcsán kaptunk meghívást arra, hogy egy gyülekezeti kirándulás keretében látogassunk el Pesthidegkútra.) Másik vendégünk Eszlényi Ákos volt ***Ősagárd***ról. Már Ádventben szerettük volna vendégül látni az új ősagárdi lelkészt, de csak mostanra sikerült. A sorozat e napi részének címe ***A bűnös vére — Felelősség jele*** volt, alapigéül *Ez 33,1-6.11.* szolgált. Egy további vendégünk tulajdonképpen a szupplikáció kapcsán adódott. Ugyanis Szlaukó Orsolya teológát elkísérte szupplikációs szolgálatára vőlegénye, Bátovszky Gábor is, aki szintén lelkész. Mivel Fischl Vilmos lemondani kényszerült a szeretetvendégségi meghívást, így egy böjti vendégünk kimaradt, Gábor szívesen elvállalta az egyik hétközi alkalmat. Így került sor 2010. március 24-én egy *'ráadás-szolgálatra'*. A sorozat eme részének címe ***A vér rajtunk — Átok vagy áldás jele***, alapigéje pedig *Mt 27,15-25.* volt.

Ebben az évben a ***Gusztáv Adolf Segélyszolgálat***i szószékcsere révén ***Szügy***gyel, ill. Blatniczky Jánossal cseréltünk, február 28-án, Böjt 2. vasárnapján.

A szupplikációra tehát Szlaukó Orsolya érkezett közénk március 7-én, Böjt 3. vasárnapján. Igehirdetése *Ézs 43,22-25.* alapján szólította meg a gyülekezetet Isten üzenetével.

Miután egyházmegyei elfoglaltsága miatt Fischl Vilmos lemondani kényszerült szeretetvendégségi előadását, már nem volt idő arra, hogy új programot szervezzünk. Nekünk nem, de Urunknak igen! A szomszédunkban lakó Balog István ugyanis elvállalta a hirtelen felkérést. (Már korábban is felvetődött, hogy szeretetvendégségi előadás formájában éljünk a mellettünk tartózkodó erdész természetszeretetével és -ismeretével, csak éppen úgy gondoltam, hogy ez nem egyházi-gyülekezeti profil, hanem a falunak kellene biztosítania alkalmat — nem is egyszeri előadást, hanem egy sorozatot. Máig érthetetlen, miért nem élt az önkormányzat ezzel a lehetőséggel.) Az egész falu számára hirdettük meg az alkalmat 2010. március 14-ére, ám csak a gyülekezet tagjai voltak kíváncsiak az előadásra, amely a ***Bajkál***ról szól. Apropóul szolgált az is, hogy a szeretetvendégséghez közel esett a ***Víz Világnapja*** is — márpedig a ***Bajkál tó*** a ***Föld*** édesvízkészletének jelentős hányadát tartalmazza! Balog István 1990 óta szervez expedíciókat, ezek során 8 alkalommal jutott el a ***Bajkál tó***hoz — ezen utak alapján tartott számunkra vetített-képes előadást.

Ezúttal az egyházmegyei hittanversenyen a szomszédban, Ősagárdon zajlott. Különlegessége volt, hogy amíg a gyerekek a feladatokat oldották meg, a kísérők számára egy katechetikai előadást tartott Miklya-Luzsányi Mónika hittantanár. Felsős létszámunk nagy volta miatt végül (suba alatt) két felsős csapatot indítottunk — egyik 3. másik 2. helyezést ért el.

A *Lelkészi Munkaközösség* üléseinek (*LMK*) sorában különleges alkalom volt a június 7-i. Egyrészt, mert a püspöki hivatalban tartottuk — másrészt mert a *Somogy-zalai LMK*-val közösen tartottuk.

Fodor Viktor vendégszolgálatával függ össze, hogy június 26-án gyülekezeti kirándulást tartottunk, ahol a pesthidegkúti gyülekezet vendégei voltunk. A gazdag programban Fodor Viktor szolgált kezdőáhítattal a templomban, Békés Tamás felügyelő pedig ismertetőt tartott a gyülekezetről, majd pedig a ***Sarepta*** szeretetotthont tekintettük meg. Ezután a városrész látnivalóit tekintettük meg a gyülekezet önkéntes idegenvezetőivel: remetekertvárosi Szentlélek plébániatemplom, gercsei román kori templom (itt D. Kiss Ildikó ír dalok előadásával gyönyörködtetett minket), máriaremetei Szent Korona Domb és templom (itt pedig dr. Korényi Zoltán tartott előadást a Szent Korona Tanról). Ebédre a gyülekezeti házba tértünk vissza, ahol a pesthidegkútiak ebéddel láttak el minket, majd előadást hallgathattunk meg ***Pesthidegkút*** történetéről. Végül délutáni séta keretében a gyermekvasúttal utaztunk egyet, majd buszunkba szállva hazautaztunk.

A nyáron kaptam — anyósom révén — egy felkérést, hogy egy rövidebb könyv számítógépes szerkesztési munkáit végezzem el: Detre János az aszódi templom történetéről írt. hiába, hogy kevés időm van és ezért nem tudtam határidőt vállalni, mégsem mondhattam nemet sem anyósom irányában, sem hajdani esperesem irányában, így a munkát elvégeztem. Mire őszre elkészültem (végül sikerült reformáció ünnepére megjelentetni a kötetet), azt gondoltam, elvégeztem, ami rám várt. Ám a következő évben még kikerülhetetlenül szegezte nekem Detre János, hogy mindenképpen azt szeretné, hogy az aszódi gyülekezet történetéről írt könyvét is én gondozzam. Csakhogy ez már nem 100 oldal alatti terjedelmű, hanem több száz ol-

dalas! (Idő szűkében lévén a munkával csak igen lassan tudtam haladni, így végül csak 2013 végén készültem el az első kötettel a kettőből, amely aztán 2014 elején , az ökumenikus imahétre jelent meg…)

A ***Biblia éve 2008*** alkalmából rendezett ökumenikus ***Biblia nap*** alkalmából már elhangzott, hogy jó lenne máskor is ilyen rendezvényt tartani. A sok szervezést igénylő programnak 2010. július 17-én, szombaton jött el az ideje, hogy folytatásként megrendezésre került a *II. Felsőpetényi Ökumenikus Nap*. A délelőtti program nálunk zajlott a gyülekezeti teremben. Sellyei Imre áhítata nyitotta meg a napot, majd a *Szent Maximilián Kiadó* képviselője tartott ismertetést munkájukról. Előadást Rácz Lajos baptista lelkipásztor (Bicske) tartott a gyülekezetépülésről. Bizonyságtétellel szolgált Vidák Kálmán (Pampi) arról, miként is tért a bűnözés világából Jézushoz; végül Varga Lajos váci segédpüspök szólt a gyülekezethez. Eztán a a gyermekek számháborújára került sor ebédig. Ebéd után a templomban a ***Jézus beszédei*** c. CD-lemez folyamatos hallgatására lehetett beülni a templomunkba. A délutáni programok keretében a római katolikus templomban Grúber Géza bevezetője után Acsay Ákos kántor orgonakoncertjét hallgathattuk meg, majd késődélután a baptista imaházba gyűltünk össze istentiszteletre, amelyen Eszlényi Ákos prédikált.

Nyolc nappal később a vasárnapi istentiszteletünkön a *Fóti Kántorképző* nyári tanfolyama járt nálunk, hogy zenei szolgálatukkal segítsék istentiszteletünk mélyebb átélését.

A tavalyi első alkalom után immáron második gyermektáborunkat tartottuk, ***Országok Országa*** címmel augusztus 2. és 6. között. A tavalyihoz hasonlóan a reggeleket áhítattal, majd bibliai foglalkozással kezdtük — ezeket most is én ill. feleségem tartottuk. Utána pedig játékos ill. kézműves foglalkozások következtek, amelyeket az étkezséekkel együtt önkéntes segítőink szerveztek és bonyolítottak le.

A szabadtéri egyházmegyei evangélizáció ezúttal augusztus 8-án volt *Nógrád*on, ahol néhány gyülekezeti taggal vettünk részt. (És aztán szinte azonnal, még az éjjel során indultunk családi nyaralásunkra.)

Az idei családos hétvége ***A pénztárca megtérése*** címen zajlott szeptember 24-26. között. Ez alkalommal péntek este tartottam előadást ***Gazdagság és szegénység a bibliai korban*** címmel, valamint a vasárnapi istentisztelet szolgálatát végeztem.

Ebben az évben már hagyománnyá lett, harmadik közös reformációi istentiszteletünket tartottuk 2010. október 31-én este a baptista imaházban. Jómagam prédikáltam, mégpedig *Mk 10,17-27.* alapján ***Az üdvösség lehetetlenje*** címmel — a gazdag ifjú és az ifjú Luther, valamint mindannyiunk történetéről, életéről, az üdvösség kereséséről. Ezt követő előadásban Sellyei Imre a reformáció kezdeteiről a 95 tételről beszélt, abból is kiemelve a főbb tételeket.

A későősz családi és gyülekezeti öröme volt, hogy november 14-én megszületett negyedik fiunk, **Szakács Nátán Zekő**.

Az ősz egyházmegyét érintő szomorú eseménye volt Seben István lelkész váratlanul elhunyta; temetésére *Legénd*en került sor november 27-én.

Ádventi estjeink is a hagyományoknak megfelelően zajlottak — bár meg kell említeni, hogy amiként az itt töltött időnk alatt a vasárnapi istentiszteleti létszámunk is csökkent a gyülekezet öregedése és a halálozások keresztelést meghaladó száma miatt, hétközi istentiszteleteinken még inkább mutatkoznak évről évre a fogyás jelei. Ádvent második hetében, 2010. december 7-én Pablényi Edina, a hatodéves gyakorlatát *Vanyarc*on töltő teológa jött közénk, hogy ádventi igehirdetéssel szolgáljon. A János-ádventről beszélt Zakariás éneke kapcsán, *Lk 1,5-25.57-66.* alapján. Egy héttel később pedig az ősztől beosztott lelkészként *Lucfalvá*n szolgáló Malik Péter Károly személyében. Míg Keresztelő János az előkészítés munkáját végezte, ezen a héten már Jézus megérkezésének híre hatotta át ádventi estünket. Az igehirdetés az angyali üdvözlet *(Mt 1,18-25.)* alapján hangzott.

Böjtben ugyan nem tudott megvalósulni a tervünk, egy ádventi szeretetvendégség keretében, december 12-én mégis sorra kerülhetett ***Iszlám és keresztyénség*** címmel Fischl Vilmos előadására, amelyben az arab világban tett látogatásairól tartott élménybeszámolót, valamint az iszlám vallás kulisszatitkaiba nyújtott betekintést.

Filmvetítési alkalmaink is a megszokott módon zajlottak, az év során hat alkalommal került rá sor. Az elővetítések során a *Fokoláre* katolikus mozgalom izraeli összeállítását (***Jézus nyomában***) folytattuk. Bibliai filmjeink a következők voltak: ***Jézus élete*** (II/2.), ***Genezis***. Nem bibliai, de keresztyén vonatkozású filmjeink pedig: ***Az otthagyottak*** (III. rész), ***Páratlan prédikátor***, ***Misszió***.

Mivel a filmvetítések is a bibliaóra keretében történtek, itt lehet érdemes megemlíteni, hogy nyaralásunk során Ålandon jártunk, és ha nem is volt mód olyan kidolgozott előadást készítenem, mint annak idején *Wittenberg, Wartburg, Herrnhut* esetén, egy két részletben zajló úti beszámolót azért tartottam fényképek vetítésével.

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben ez évben is részt vettem a havi üléseken, képés hangfelvételeket készítve, honlapon közzétéve. Az egyesület tavaszi sorozatában a tanítás kérdéséhez fordultunk, előadásainak címei: ***Mit tanít egyházunk … a Szentírásról*** (Fabiny Tamás)***; … Jézus Krisztus személyéről*** (Gáncs Péter)***; Jézus Krisztus művéről*** (Véghelyi Antal)***; a Szentlélekről*** (Kovács L. Attila)***; az egyházról*** (Ittzés János)***; a szexualitásról*** (Reuss András); az őszi sorozat címe ***A keresztény egyház peremén*** volt — a kisegyházakról ill. szektákról tartott előadásokat Szalai András, az *Apológia-központ* vezetője. A négy alkalom a *Hit Gyülekezet*éről, a *Hetednapos Adventistá*król, a *Jehova Tanú*iról és a mormonokról szólt. (Több alkalommal is előfor-

dult, hogy az egyes csoportok képviselői s tudomást szereztek az alkalomról s eljöttek az előadásra.)

Gyülekezeti hírlevelünk szerkesztésében már meglátszottak az időhiány tünetei. Januárban még megjelenhetett a következő szám, de a tervekkel ellentétben a nyárra-őszre tervezett számmal nem sikerült elkészülni az év során.

A lelkészt ugyan nem érinti, csak a feleségét, mégis méltó legalább időnként megemlíteni, hogy az asszonykör továbbra is működik, örvendetesen teljesen önszervező módon.

A 2010-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 309; keresztelés: 5; konfirmáció: 4; esketés: 3; temetés: 9; istentiszteletek száma: 67; úrvacsorázók száma: 408; bibliaórák száma: 15; hittanórák száma: 99; konfirmandus órák száma: 61. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 124; keresztelés: 0; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 2; istentiszteletek száma: 64; úrvacsorázók száma: 140; bibliaórák száma: 8; hittanórák száma: 25; konfirmandus órák száma: 0.

A 2011-es év elejét is az ökumenikus imahét ill. a rá való készülés határozta meg. A felsőpetényi nyitóalkalom január 16-án zajlott a baptista imaházban, Grúber Géza plébános hirdette Isten igéjét *Csel 2,1-12.* alapján. Január 19-én, szerdán a római katolikus templom adott otthont az imaheti estnek, ahol jómagam prédikáltam *Csel 2,42-47.; 4,32-37.* üzenetét megszólaltatva. 20-án csütörtökön a nőtincsi római katolikus templom vendégei voltunk, az igehirdetésben *Jn 6,48-59.* alapján szóltam. Január 21-én pénteken *Ősagárd*ra mentünk, ahol Sellyei Imre baptista lelkipásztor hirdette az evangéliumot *Mt 6,5-15.* alapján, az imádságról gondolkodva. A záróalkalmat (szeretetvendégséggel) nálunk tartottuk január 23-án; Sellyei Imre *Mt 5,21-26*-ot választotta alapigének. *Ipolyvecé*n kezdő alkalmunkat január 16-án tartottuk a római katolikus templomban, ahol Cserey András mise keretébe illesztette ökumenikus imahetünket. Szokás szerint a vendég prédikált, azaz én, mégpedig *Jn 14,15-21.* alapján. Cserey András meghívásának eleget téve 17-én hétfőn a pataki katolikus templomban vettem részt imaheti alkalmon, és prédikáltam a hétfőre ill. szerdára kitűzött igepárról, *Csel 2,42-47.; 4,32-37*-ről — azért ezekről, mert éppen az ezen igeszakaszokban említett gyülekezet, a jeruzsálemi keresztyének dolgozták ki az imahét tematikáját. Záróalkalmunknak evangélikus templomunk adott helyet január 23-án; Cserey András igehirdetését hallgathattuk meg *Mt 5,21-26.* alapján.

Az imahetet közvetlenül követően egy különleges vendégszolgálatra hívtak a zuglói gyülekezet házaskörébe. (Egyetemista és teológus koromban amúgy e gyülekezet ifjúsági órainak tagja voltam, ill. egy ideig gyermekbibliakör vezető is — e kör tagjai között néhányan jelen is voltak a hajdani körből.) A téma tudomány és hit kérdése volt — tehát azért kaptam a meghívást, mert fizikus és lelkész vagyok egy személyben. Az ***Útmutató*** aznapi igéi közt szereplő *Neh 9,20a.* alapján szóló áhítattal kezdtem, majd bemutatkozás jelleggel Ámósz próféta kapcsán arról beszéltem, hogy én sem akartam lelkész lenni, de a számítógépes szimuláció mellől elhívott az Úr — egy kis szemléltető számítógépes programmal demonstráltam is ezt a váltást, amely az ún. sakktábla automatától a Mózes-tábla automatáig vezetett. Ezt követően bevezetésként a korábban már tállyai csendesnapra összeállított tudományelméleti bevezetést vetítettem le, majd pedig ***A tudomány időfogalma és a páli megigazulás*** c. teológiai szigorlati dolgozatom fő gondolatait ismertettem a jelen levőkkel. Végül pedig beszélgetés formájában igyekeztünk feldolgozni a hallottakat, ahol természetesen kérdéseket is kaptam.

Ezúttal Benyusovics Ervinnének valahogy nem sikerült rávennie a gyerekeket a komoly tanulásra, így a hittanversenyre készülés elég felületesre sikerült. (Magam a hittanórák keretében csak a 3-4. osztályos csoport heti két órája révén tudok külön időt kiszakítani a tankönyvi haladás alól, tehát a többi korcsoport számára nem volt *'második esély'* se a készülésre.) Emellett úgy tűnt, hogy a március 15-i hosszú hétvége is sokak számára elutazást jelentett, így nem értek rá 12-én szombaton. Mindent egybevetve: idén gyülekezetünk nem vett részt a hittanverseny megyei fordulójában. Kár.

Ez évben szupplikációs szolgálatra Bajnóczi Márió érkezett *Felsőpetény*be és *Ipolyvecé*re, március 27-én. A vasárnapi igehirdetési alapigéről, *Jn 1,29-34*-ről prédikált gyülekezeteinkben.

Böjti sorozatunk Péter és halfogásának történetét *(Lk 5,1-11.)* vette sorra ***Halászból emberhalász*** címmel. Első vendégünk Lampért Gábor siófoki lelkész volt március 29-én, böjt 3. hetében. Igehirdetése *Lk 5,6-7.* alapján hangzott ***Szakadozó hálók*** címmel. Második vendégünk Fűke Szabolcs volt, aki április 4-én jött el közénk, hogy *Lk 5,8-10a.* alapján, ***Bűnvalló félelem*** címmel hirdesse nekünk Isten igéjét. Végül böjti sorozatunk utolsó vendége sokakat vonzott a felsőpetényi alkalmunkra — hiszen korábbi, 10 éven keresztül a gyülekezetben szolgáló lelkészünk érkezett közénk 2011. április 12-én Győri János Sámuel személyében. Az est gondolata a mindent otthagyva követés volt, *Lk 5,10b-11.* alapján.

Az évek során már megszokottá vált szeretetvendégség-sorozatunk keretében 2011 böjtjében Endreffy Géza budaörsi lelkész volt vendégünk, aki április 3-án érkezett közénk. Nem volt módja, hogy egész nap közöttünk legyen, az istentiszteleten is szolgálva, így meg kellett elégednünk a délutáni előadással, amelynek apropója az volt, hogy 2010 szeptemberétől decemberéig tanulmányi szabadságon vett részt családjával *Izrael*ben.

A Húsvétot követő szerdán püspöki jelenléttel tartottuk a lelkészek ülésének áprilisi alkalmát. A gyülekezettel közösen tartott kezdő úrvacsorai istentiszteleten Thuránszky István béri lelkész hirdette Isten igéjét

2Kor 12,9. alapján. Ezt követően a lelkészi körben ZSUGYEL KORNÉL bánki lelkész tartott igehirdetési előkészítőt a vasárnapi alapigéről, *Ez 11,19-21.* alapján. Ülésünkön ZÁBORSZKY CSABA, a gyülekezet korábbi lelkésze is részt vett nyugdíjasként. Előadást FABINY TAMÁS püspök tartott. (Az év során a kerület egyházmegyéit járta, hogy a lelkészi ülések alkalmával a lelkészcsaládok válságaival kapcsolatosan szólaljon meg és tartsanak beszélgetéseket a megelőzés érdekében. Korreferátumában MALIK PÉTER KÁROLY tette hozzá gondolatait az elhangzottakhoz.) Gyülekezetünk számára azért is fontos volt ez az alkalom, mert elnökségünknek sikerült a szoros program közepette egyeztetni is püspök úrral. Egyrészt a gyülekezeti terem bővített szárnyának szentelési időpontját egyeztettük: püspök úr akkori (április 27.) legelső szabad időpontját, szeptember 18-át jelöltük meg. Másrészt püspök úr ígéretet tett arra, hogy az országos egyháztól felvett kölcsön 2012-től esedékes részleteit az egyházkerület átvállalja (összesen 600 000 Ft-ot), mint az építkezéshez való kerületi hozzájárulást.

Május 18-án ismét egész napos *EKE* bibliaiskolai előadást tartottam a várpalotai kihelyezett tanfolyamon. Ezúttal az egyház tanítása témában beszéltem az egyházról, Szentlélekről és munkáiról.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat*i szószékcsere révén *Galgagutá*val, ill. FŰKE SZABOLCCSal cseréltünk, május 29-én-én, a Húsvét utáni 5. vasárnapon.

Lützschenai testvérgyülekezetünkkel még 2005 nyarán elevenítődött fel a korábbi kapcsolat, ill. ismerkedtünk meg személyesen is HELGE VOIGT lelkésszel. A távolság nehézségei és a lelkészek időbeli leterheltsége ellenére, ha takaréklángon is, de a kapcsolat élt, időnkénti levélváltásokban és tervezésekben nyilvánult meg. 2011 kora tavaszán pedig konkrét meghívásban is megnyilvánult, mégpedig a gyülekezet küldöttségét várták templomszentelési ünnepükre, május 21-22-re — ugyanis egyik templomukat (*Hainkirche*) felújították. Eleinte úgy tűnt, csak a lelkészcsalád vesz részt a német gyülekezet ünnepén. Az ottaniak azonban annyira szerették volna, hogy többen is útnak eredjünk, hogy még azzal is biztattak, hogy magukra vállalták az út költségeit is. Így végül további csatlakozók révén néhány autónyi küldöttség ment. Családoknál kaptunk szállást, így közelebbi személyes ismeretségek is születtek a gyülekezet tagjai között. (Konkrétan a lelkészcsalád esetén ez annyira jól sikerült, ha a minket vendégül látó 4 gyermekes házaspárból őszre Nátán fiunk keresztszülei lettek — bár ez akkor még messze volt, ehhez természetesen szükséges volt egymás további megismerése is.) A szentelési ünnepre ajándékképpen egy aranyozott úrvacsorai kelyhet vittünk. Azért is döntöttünk emellett, mert ez az ajándék hosszú időre emlékeztet a két gyülekezet partnerkapcsolatára, hiszen egy kelyhet nemhogy évtizedekig, de sokszor évszázadokig is használnak a gyülekezetek. (Az ünnepségről a lützschenai helyi újság is beszámolt, és a címlapon épp a kehely átadásáról készült fotó volt látható.) Az ünnepség során — természetesen — találkoztunk a hármas testvér-gyülekezeti kapcsolat révén a hannoveriekkel is. (BOTHO AHLERS igazgatólelkész átadta személyes és gyülekezeti köszöntése mellé a hannoveri gyülekezet adományát is.)

Különleges eseménnyel egészült ki 2011-ben az ipolyvecei falunap (június 18.): egy kis híd került felavatásra, amely a jelkép révén is igyekszik összekötni az *Ipoly* két partján két országra szakadt, mégis közös múltú lakosságot.

Június 28-30. között tartotta *Bodrogkeresztúr*on az egyházmegye lelkészi kara a családos LMK-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek keretében beszélgetések, kirándulások töltötték ki a reggeli és esti áhítat közötti programot. Rám eső szolgálatként az egyik esti áhítatot tartottam.

Ipolysági testvérgyülekezetünktől is kaptunk egy meghívást július 2-ára, mégpedig *Nagytúr*ra, a falunapra, ahol egy ökumenikus (és tulajdonképpen nemzetközi, szlovák-magyar) istentiszteleten kértek igehirdetésre a ipolysági helyettes lelkésszel és a túri katolikus plébánossal együtt.

A korábbi évek után, a szervezés leterhelő volta és a segédkezők kisebb száma miatt 2011-ben nem teljes hetes gyermektábort rendezett asszonykörünk, hanem egy hétvégét. Nagy lelkesedéssel készült mindenki ezekre az intenzív napokra. A gyülekezet számára ismert fiatal segéderők érkeztek közénk, hogy a péntek délutántól vasárnap délutánig tartó programot vezessék 2001. július 8-10. között: Az egy héttel korábban lelkésszé szentelt CSADÓ BALÁZS, és a szupplikáció alkalmával már megismert BAJNÓCZI MÁRIÓ vitték fiatalos lendülettel, zenei kísérettel az alkalmakat. (Ifj. BENYUSOVICS ERVINnel együtt már egész zenekart alkottak.) A hétvége témája Nóé története volt, mindennap ebben léptünk előre egyet egyet, és a kétkezi foglalkozások is e témát jelenítették meg. Vasárnap az istentisztelet után ebédre vártuk a gyülekezeti terembe nemcsak a résztvevőket, hanem a családokat és a gyülekezet minden tagját. — Ezúttal a gyermekhétvége utótalálkozójára is sor került 2011. augusztus 14-én.

A nyár közepén elindult az ipolyvecei gyülekezetben egy lassan haladó terv. SIMONNÉ KISZELY ZSUZSANNA presbiterünk azzal állt elő, hogy egy oltárképet szeretne festetni adományként. Természetesen egy ilyen komoly lépéshez szükség volt, hogy a gyülekezet jegyzőkönyvezett módon elfogadja a felajánlást — ez lényegében nem is volt kérdéses, a következő év zárszámadó ülései során megtörtént. A másik fontos lépésként jelöltem meg — hiszen a gyülekezet templomát évtizedekre meghatározó elemről van szó —, hogy ifj. HARMATI BÉLA művészettörténésszel, az *Evangélikus Országos Múzeum* igazgatójával egyeztetve készüljön el a kép. Ez az egyeztetés végül eléggé akadozva zajlott. Ugyanakkor, mivel egy oltárkép legalábbis évtizedekre szóló alkotás, érdemes volt kivárni, mire végre valóban sikerült a festő és a művészettörténész kapcsolatfelvétele, egyeztetése. (Végül 2014 Virágvasárnapjára készült el a kép, és november 16-án szentelte fel FABINY TAMÁS püspök.)

A szabadtéri egyházmegyei evangélizáció ezúttal augusztus 7-én volt *Szécsény*ben, ahol néhány gyülekezeti taggal családosan vettünk részt.

Az idő előrehaladtával, 9 év után elérkezett az ideje annak is, hogy sorra kerüljön egy kis parókiameszelés, mint minimális karbantartásra. A lelkészlakás és a terasz újult meg ezáltal ifj. Benyusovics Ervin munkája eredményeként 2011. július 18. és 27. között, valamint az évtizednyi székhasználat miatt elkopott linóleumpadló lecserélése történt laminált padlóra az addigi nappaliban.

Augusztus 3-tól egy felnőttkeresztelési katekézis kezdődött el: már esküvőjükkor jelezte Karaus Adrienn, hogy szeretne megkeresztelkedni, így tért vissza később, hogy a mintegy 15 hetes *'tanfolyamot'* elvégezze. Mivel egyházunknak nincs kész tematikája erre, így komoly időbeli terhelést jelentett ez a sorozat — enyhítő körülmény volt aztán, hogy mivel Adriennék *Budapest*en laknak, a nyarat leszámítva csak időnként hétvégén tartózkodott itt. Ezért nyáron heti kétszer is találkoztunk és eljutottunk a kurzus feléig, de ősztől szüneteltek az alkalmak. (Utóbb kiderült, hogy többek között azért is, mert kisbabát várt, ezért csak a következő évben jelentkezett újra, a kisfiú megszületése után.)

Első alkalommal országosan rendezte meg egyházunk a munkaévkezdő lelkésztalálkozót, amely augusztus 23-25. között zajlott *Bonyhád*on, vendégelőadója pedig a könyvei révén ismertté lett német lelkész, Klaus Douglas volt (*Az új reformáció* c. könyvét annak idején bibliaórai sorozatban fel is dolgoztuk mind *Ipolyvecé*n, mind *Felsőpetény*ben). (Egyúttal megrendezték az evangélikus lelkészek első országos bajnokságát is.)

Sok nehézség után, három év alatt elkészült a gyülekezeti terem bővítése. Az új épületszárny szentelését 2011. szeptember 18-án végezte dr. Fabiny Tamás püspök. Ő végezte a délelőtti istentisztelet igehirdetési szolgálatát is. Az ünnepi istentisztelet és közgyűlés után a résztvevők sokasága felvonult az új rész terasz felőli bejáratához az akadálymentes járdán, ahol Menczelesz Miklós vállalkozó adta át a kulcsokat az egyházkerület püspökének, majd pedig ő nyújtotta azt a gyülekezet lelkészének, hogy kinyissa az ajtót, hogy azon aztán már szabadon járhasson-kelhessen a gyülekezet. A közgyűlésen természetesen elhangzott a lelkészi összefoglaló az építkezés történetéről.

Ha e jelentés terjedelmét lényegesen megnöveli is, talán érdemes az építés történetéről az ünnepi közgyűlésen elhangzottak szerkesztett változatát e helyütt is közreadnom:

A *Biblia* első 11 fejezete az emberiség *'történelem előtti történetét'*, az ún. *őstörténetet* tartalmazza. Építkezésünknek is van *'őstörténete'* — jóval előbb indult, mint azt a külső körülmények igazolnák. Ha nem is szükséges ezúttal Ádámtól és Évától kezdeni, mégis hallgassa meg most az ünneplő gyülekezet a mi kis Bábel tornyunk épülésének összefoglalását!

Az *'őstörténetünk'* a távoli múltba nyúlik vissza — lényege az, hogy évtizedek óta zajlik a gyermek-bibliaköri munka. Hullámzó a létszám — volt, hogy 20 főt közelített. Ám még a fele esetén is probléma volt a megfelelő hely hiánya. A nemrég még irodaként működő helyiség kicsi is, át is hallatszik a gyülekezeti terembe az istentiszteletek alkalmával. Tehát igencsak szorított a cipő. Mit lehet tenni? Hát, elvileg könnyű választ adni: kell egy saját helyiség! A gyülekezet mérete, anyagi helyzete azonban nem tett lehetővé mást, mint tűrni… Igaz, évről évre előkerült — bizonyára másfél-két évtizeden keresztül —, hogy kellene kapnunk kárpótlást, de hát ha nem is értette mindenki, ennek kifizetési időpontja nem rajtunk múlott.

A helyzet miatt növekvő feszültség ugyanakkor a mélyben energiákat halmozott fel, mint a földkéreg lemezeinek egymáshoz feszülése. Ez az energia bár nem egy mindent romba döntő földrengésben robbant ki, de annyi elhatározást mindenesetre hozott, hogy 2007 tavaszán a gyülekezet úgy határozott, nekifogunk az építkezésnek — legalább apránként, évről évre egy kicsit haladhatnánk előre. Ehhez természetesen minden évben szükséges lesz gyűjtést végezni, hogy a gyülekezet tagjainak adományai révén aztán nekifoghassunk a tényleges munkáknak. Így határozta el a gyülekezet 2007-ben, hogy első lépésként a tervet készítteti el (mintegy 300 000 Ft-ért, amely összeget nyilván elő tudja teremteni a gyülekezet egy év során).

És aztán mintha az elhatározás is varázsütésként serkentette volna a kormányt és országos egyházunkat, váratlan csoda történt: még a 2007-es évben megkaptuk a kárpótlást, ráadásul a vártnál nagyobb összeget, 9,7 millió Ft-ot! Így hát a 2007-es év véget vetett építkezésünk őstörténetének, és már sokkal kézzelfoghatóbb szakaszba léptünk: immár a tervezésen is túlhaladva a kivitelezést kezdtük el szervezni.

Arra jutottunk, hogy a jelen viszonyok között már nehezen elképzelhető az a munkamód, amit 20 évvel korábban végzett a gyülekezet — se időben, se energiában, se személyi állományban nem úgy állunk, mint akkor. Emellett a jogi viszonyok is egészen mások már. (Bármilyen abszurd is, de pl. adózási szabályok miatt a gyülekezet tagjai valójában nem dolgozhatnak be csak úgy egy vállalkozónak segédmunkásként.) És más hasonló problémák vetődnek fel.

Sajnos sok nehézségről hallani olyan építkezések kapcsán, ahol külön vállalkozók végzik a különböző munkafázisokat: ha valami hibás, akkor általában mindenki a másikra hárítja a felelősséget, senki sem felelős érte. Az építtető pedig viselheti a költségeket és az idegességet. Ezért annak érdekében, hogy ne vesszen el a felelősség a részvállalkozók között, végül arra jutottunk, hogy inkább generálkivitelezőt keresünk.

A gyülekezet az önkormányzati könyvtár felújítása kapcsán, ill. falunkból származó munkása kapcsán egy váci vállalkozó, Igar András felkérését vetette fel. Nem célszerű azonban, ha egyetlen lehetőség áll ren-

delkezésre. A gyülekezet ugyan több ötletet nem vetett fel, a lelkészcsalád felvetése alapján BAKSA ATTILÁtól is kértünk árajánlatot, mivel egyházunkban végzett sok munkája révén jó referenciája volt.

Az árajánlatok megérkeztek, eljött a döntés ideje, melyiket is bízza meg a gyülekezet. Presbiteri ülésünkre meghívtuk mindkettejüket. Tulajdonképpen minden szempont BAKSA ATTILA mellett szólt. Mintegy 4 millióval olcsóbb, 11 897 231 Ft-os ajánlata révén elérhető közelségbe került a befejezés is. IGAR ANDRÁS 15 798 463 Ft-os árajánlata esetén még néhány évet várnunk kellett volna arra, hogy elegendő pénzünk legyen a befejezéshez. Jellemük is egész más képet festett — sajnos IGAR ANDRÁS beszámolója során állandóan azt hajtogatta, hogy a másik ára kivitelezhetetlenül alacsony. (Ehhez csak annyit érdemes hozzáfűzni, hogy két évvel később, 2010 őszén a gerendasűrítés kapcsán szemlére felkért nőtincsi vállalkozó szintén erre a *'lehetetlen'* összegre értékelte az egész építkezést, ha akkor kellett volna tőle árajánlatot kérni. Tehát még a válság beütése után is megvalósíthatónak látta…)

Lelkesen bíztuk hát meg BAKSA ATTILÁt a munkával. Sajnos azonban csalódnunk kellett — folyamatosan csúsztak a munkák, egyre több üresjárat volt, aztán nyár végére szinte már semmit nem haladt az építkezés. Kifogások mindig voltak, és bizakodtunk, hogy sikerül összeszednie a vállalkozónak magát. Sajnos nem így történt. A kivitelező felelőssége mellett a magyarországi építésügy és lánctartozások helyzetét ismerve, valamint a világgazdaság alakulása alapján utólag már nem annyira meglepő, ami történt, számunkra azonban lesújtó volt a leállás. 2009 tavaszán ugyan történt nemcsak ígéret, hanem némi munka is, végül mégis elakadtunk. Nyár elején megtudtuk, hogy a vállalkozás felszámolás alatt áll. Ráadásul építési ellenőrzésben is komoly hibára derült fény tavasszal, amit ígéreteivel ellentétben a kivitelező nem rendezett el a hivatallal, így az építkezést a hatóság leállíttatta. Nemcsak többletköltségek jelentkeztek emiatt, hanem a vállalkozó mai napig tartozik a gyülekezetnek. Ezzel a hiánnyal az anyagi keretünk majdnem kimerült, egyértelműen kevés volt a befejezéshez.

A vállalkozó felelőssége mellett önvizsgálatra is indított az eset. Megdöbbentő volt a folytatás ügyében összehívott presbiteri ülés napjának útmutatóbeli igéje, amely arról szólt, hogy az *Egyiptom*ból kivonuló népet kerülőúton vezette az ÚR, nehogy megijedjenek a harctól. Csak nem sokféleképpen megszólaló kicsinyhitűségünk miatt kellett nekünk is kerülőt tennünk? Azt is meg kell vallanunk, hogy ha az eredeti, vagy akár a később módosított határidőre elkészült volna a vállalkozó, akkor a gyülekezet ki se tudta volna fizetni a teljes összeget, mert a vártnál jóval csekélyebb volt az adakozás mértéke. Sokan mondták, miért nem a másik vállalkozóval szerződtünk. Ám egyrészt azt, hogy ki megy csődbe, előre nem tudhatjuk — másrészt akkor meg az árkülönbség miatt lennénk nagyjából ugyanott.

Meg kellett hát értenünk, hogy ne magunkra alapozzuk életünket és az építkezést sem. Izráel népéhez hasonlóan meg kellett tapasztalnunk nekünk is az intés igazságát: *„Az ÚR harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg!" (2Móz 14,14.)*

Az újraindulást elsősorban az egyházmegye segítsége tette lehetővé. Eredetileg is hozzájárult az építkezéshez, de a tartozás miatti hiányt ill. a befejezéshez szükséges összeget felmérve a nagyobb részét kipótolta. A maradék részhez az országos egyház a gyülekezet felelősségére hivatkozva nem támogatás, hanem kölcsön formájában járult hozzá — ebből az összegből végül az egyházkerület a nagyobbik felét magára vállalta.

Ezek után már nem volt bizalma a gyülekezetnek arra, hogy ismét generálkivitelezőben gondolkodjon, hanem a részmunkákra külön-külön fogadtunk mestereket. Ugyanakkor beigazolódott az, ami miatt eredetileg egyetlen vállalkozót szándékoztunk megbízni: az építkezés különféle eltérései a tervtől többletmunkákat okoztak — és persze már nem volt felelőse ennek, így a költségeit a gyülekezet kellett viselje. Ezek után nem csoda, hogy az eredetileg felmért összegnél többe került a befejezés annak ellenére is, hogy most már a gyülekezet tagjai is komolyan hozzájárultak munkavállalásukkal a befejezéshez. A közben felvetődő nehézségek ellenére azért a munka haladt, ha nehezebben, és sokkal több szervezést igényelve is… Ugyan az engedélyeztetésnél is előkerültek még addig ismeretlen gondok — a gyülekezet számára új feltételeket kellett teljesíteni, amelyek ismét csak többletköltséggel jártak. Reménység szerint most már lassan elmondhatjuk, hogy pontot teszünk az építkezésre, és az örömteli használat ill. további berendezés következhet.

Érdemes egybevetni, miből és mennyiből is készült az új rész. Az építésre fordított összeg a következőképp alakult:

2008-ban a tervezőnek és generálkivitelezőnek: 9 683 500 Ft.

Az építkezés folytatása után 2009-2010 során egyedi vállalkozóknak: 6 465 625 Ft.

A lezáratlan 2011-es évben szeptemberig történt kifizetések: 473 580 Ft.

Összesen az építkezésre eddig fordított pénzösszeg: 16 622 705 Ft. (Ha az eredeti kivitelezői árajánlatot tekintjük, akkor az természetesen kisebb összeg volt; azonban a részletekben történő haladás és az időbeli elcsúszás mindenképp többletköltségekkel járt — ez abból is látszik, hogy ha a vállalkozó árajánlata és a tényleges beépítés foka alapján felbecsült tartozás 3 833 962 Ft-os összegét levonjuk, akkor 12 788 743 Ft jön ki, ami 891 512 Ft-tal több az árajánlati összegnél. (A különbözet az időeltolódásból fakadó áremelkedések miatt, ill. azért áll elő, mert a részmunkánkénti szerződések természetes velejárója, hogy drágábbak, mint az egész munkára egyetlen vállalkozóval kötött szerződés esetén.)

Meg lehet említeni még a nem anyagi hozzájárulást. Ezt persze se pénztárkönyvünk, se más dokumentumunk nem őrzi, de azért meg lehet becsülni. Természetes, hogy a szervezésben is, és szinte minden lépésben és munkafázisban érintett a lelkész. Mintegy 1500 munkaóra van az építkezés szervezése, ügyintézései, dokumentálása mögött. A gyülekezet is több alkalommal fogott szerszámot és áldozták saját munkaidejüket tagjai. Különösen is sokat fáradozott az építkezéssel kapcsolatban Benyusovics Ervin felügyelő és családja. Összesítve a gyülekezet által végzett munkákat is mintegy 1500 munkaórára lehet becsülni. Ebből kiemelendő Majer János és a neki segédkező Alföldi János munkája. Majer János a konyhabútor elkészítését adományként vállalta magára — ez az anyagárból kiindulva egy asztalost felfogadva 175 870 Ft-ba került volna. A mozgáskorlátozott feljáró elkészítésében pedig Janecskó Pál kőművesmunkáját kell megemlítenünk.

Tekintsük az építkezés bevételi forrásait is!

Legelőször is a kárpótlás: 9 700 000 Ft. (A kárpótlási összeg következtében megemelkedett kamatokból eredően mintegy 300 000 Ft többletbevétele volt a gyülekezetnek, azaz úgy is tekinthetjük, hogy 10 000 000 Ft kárpótlást kaptunk.)

A gyülekezet és a lelkészcsalád céladományai: 2007: 1 027 000 Ft; 2008: 479 500 Ft; 2009: 225 000 Ft; 2010: 813 100 Ft; összesen 2 544 600 Ft. (A 2011-es gyűjtés még folyamatban van, ezért erről most nem tudok adattal szolgálni.)

Az egyházmegyei támogatások: 2008: 1 000 000 Ft; 2010: 2 200 000 Ft; összesen 3 200 000 Ft.

Az egyházkerület támogatása az országos egyháztól kapott 1 000 000 Ft-os kölcsön törlesztésének átvállalásából: 600 000 Ft.

Az Ipolysági testvérgyülekezettől: 27 000 Ft (100 €).

A Hannover-Hainholzi testvérgyülekezet adományai forintra váltás után: 2010-ben beváltva korábbi adományt: 351 000 Ft (1 300 €); 2011: 212 803 Ft; összesen 563 803 Ft. (A 2011-es 1 600 € adománynak egyelőre csak a felét váltottuk be, 800 € még valutában van, ez itt nem szerepel.)

A lützschenai testvérgyülekezettől: 500 € (még beváltatlanul).

A bevételek tehát összesen: 16 935 403 Ft (és 1 300 € beváltatlanul).

Megemlíthető még, hogy a parókia és gyülekezet terem építésének is évfordulója közelít: 1987. november 1-én volt a szentelése. Az eredeti 2008-as határidő esetén 1 évvel lettünk volna túl a kerek 20. évfordulón, most pedig 1 évvel vagyunk előtte a kerek 25. évfordulónak.

Természetes a bosszankodás és felháborodás Baksa Attila tartozása felett. Természetes, ha megfogalmazódik, nem kellett volna inkább Igar Andrást megbízni a munkákkal. Ám az igazság az, hogy az ő árajánlata kicsit még annál is nagyobb összeggel több, mint amennyivel most Baksa Attila tartozik. Ez esetben lehet, hogy a vállalkozó oldaláról minden rendben zajlott volna. (Bár épp a Baksa-eset mutatja, hogy ebben sosem lehetünk biztosak, bármilyen jók is a korábbi referenciák. — 2014-ben pedig kiderült, hogy ez a vállalkozó is csődbe ment!) Ám a vállalkozóval hiába lett volna rendben minden, mert a gyülekezet nem tudta volna kifizetni, így szintén több évre elhúzódóan kellett volna számolni — márpedig ez esetben nyilván az árajánlati összeg is emelkedett volna az évek során. Az emelkedés miatt pedig nagy valószínűséggel átléptük volna a mostani költségvetési összeget is, ami azt jelenti, hogy még ma sem lennénk kész az épülettel… Azt kell tehát mondanom, hogy a másik vállalkozóval sem jártunk volna jobban, ráadásul nem is lenne mit visszakövetelni a kifizetett összegből.

Most azonban még ott van a követelésünk Baksa Attila felé. Jóllehet a gyülekezet kezében nincs hatalmi-hatósági eszköz arra, hogy a csődbe ment vállalkozó tartozását behajtsa, így minden méltatlankodásunk és dohogásunk ellenére sem tudjuk kikényszeríteni a kár megtérítését, és jóllehet a vállalkozó ígéreteiből *Dunát* és *Nilust* lehet rekeszteni, mégsem mondtunk le a reményről, hogy legalább némi kompenzációt ad a következő években. Ezen reményünket persze nem a vállalkozóra alapozzuk, hanem Isten iránti bizalmunkra, Aki megsegítette az építkezést akkor is, ha sok bonyodalommal, nehézséggel, kudarccal megküzdve jutottunk el idáig. Ha Urunk úgy akarja, a tartozás kompenzációját is megadja. Ha pedig másképp látja jónak, azt is hálás szívvel fogadjuk, hiszen kegyelmének jele, hogy ezt a napot megélhettük.

Így történt hát, hogy végül mégis itt állhatunk, és hálát adhatunk Istennek. A meghívónk igéje ugyan szokásos szentelési-építési igének tűnik, számunkra azonban nagyon is határozott jelentése van, mert benne valóban megtapasztaltuk, hogy *„Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők.” (Zsolt 127,1a.)* Fáradoztunk ugyan mi sokat, de Isten iránti hálával kell megvallanunk, hogy bármennyi erőfeszítést is tettünk, az hasztalan volt, csak csődbe jutottunk vele. Amikor már reménytelennek tűnt minden, akkor mégis megtapasztalhattuk Urunk szeretetét és kegyelmét.

A sok nehézség közepette is vezetett minket — és építette házát. Hiszen nem magunknak szántuk, nem a gyülekezetnek, még csak nem is a gyerekeknek és a fiataloknak, hanem mindenekelőtt a Mindenhatónak. Nem azért volt szükséges az új rész, hogy kényelmesebb legyen a mellékhelyiséget látogatnunk, vagy hogy szeretetvendégségen egyszerűbb legyen a vendéglátás, és nem is pusztán azért, hogy a gyermekek jobban érezzék magukat benne vasárnaponta, hittanórán vagy tábor alatt. Azért épült mindez, hogy általa is Krisztus teste épüljön. Azért folyik a gyermekmunka is, de minden gyülekezeti szolgálat, és ezért épült ez a terem is, hogy Isten maga építse Országát ezáltal is. Mi pedig hálás szível köszönhetjük meg Neki ajándékait.

Térjünk vissza a lelkészi jelentésre!

Október 8-án az országos evangélizáción vettem részt két gyülekezeti tagunkkal közösen utazva.

Novemberben ismét vendégül láthattunk lützschenai testvérgyülekezetünk egyik családját — ugyanis a szeptemberi épület-szenteléskor történt felkérés alapján a KRUSCHWITZ házaspár lettek Nátán fiunk keresztszülei. Így hát két hónapon belül ismét eljöttek hozzánk — HELGE VOIGT lelkész kíséretében —, hogy együtt ünnepeljünk a keresztelőkor, november 13-án. (Most is DETRE JÁNOS ny. esperes végezte e szolgálatot, mint a másik három fiú esetén is.)

November 18-19. között *Révfülöp*ön jártam a *II. Országos Presbiterképzés*en. Szinte úgy cseppentem bele, mint Pilátus a Credoba: a 2009-ben megjelent bibliai kiadványunk nagyon megtetszett FABINY TIBORnak, aki HAFENSCHER KÁROLLYal együtt kapta meg egyházunk megbízását, hogy országos presbiterképzést szervezzenek. 2010 őszén indult az első kurzus, amelyre kiegészítő tananyagként kért példányokat a kiadványunkból. A következő évben pedig már egyenesen arra kért, hogy az újszövetségi tárgyból én tartsam az előadásokat. Így hát oktatója lettem e képzéseknek — amelyeken azóta is folyamatosan részt veszek.

Az őszi, év végi időszak lelkészi munkát is igénylő része volt, hogy a gyülekezet döntése alapján beléptünk az országos egyház áramellátási flottaszerződésébe, így az *MVM*-mel kötöttünk szerződést az *ÉMÁSZ* helyett — az év végén megkötött szerződés januártól lépett aztán érvénybe.

A szentelési ünnep és hozzá kapcsolódó vendéglátás miatt döntött úgy a gyülekezet, hogy most ez helyettesítette az ádventi szeretetvendégséget — ezért Ádventben senki ne keresse ennek ismertetését…

Az idei családos hétvége — *Préd 4,12.* alapján — ***A hármas kötés nem hamar szakad*** címen zajlott szeptember 30. és október 2. között. Ez alkalommal szombat délután tartottam előadást ***Házassági számtan: 1, 2, + 3?!*** címmel.

Ha nem is a lelkész tevékenységi körét jellemzi, mégis meg kell említeni, hogy sajnos mind *Felsőpetény*ben, mind *Ipolyvecé*n több betörés volt az elmúlt években a parókiákon. *Ipolyvecé*n elsősorban a fűnyírók a *'kelendők'*, de a templomba betörve vittek már el régi ***Bibliá***t is. *Felsőpetény*ben 2006-ban a lakrészbe törtek be és vitték el a technikai eszközöket és készpénzt. Ezúttal (2011. október 24-ről 25-re virradó éjszaka) az irodába törtek be. Reggelre derült ki az eset — ugyanis hiányoztak az egyik oldalon az ablaktáblák, amelyeket leemelve hatoltak be az elkövetők. Ezúttal nemcsak a lelkészcsalád technikai eszközeit (kivetítő, fényképezőgép, videokamera, diktafon, stb.) vitték el, hanem a lelakatolt szekrény pántját felfeszítve eltulajdonították a beteg-úrvacsorai kelyhet, és az 1730-as műemlék kelyhet is. Míg az összes többi tárgy elrablása csupán anyagi veszteséget jelent, sajnos ezúttal komoly eszmei hiány is keletkezett, hiszen egy több száz éves műtárgyat nem lehet pótolni újravásárlással.

Váltakozó rendünk szerint ismét gyülekezeti termünk adott otthont baptista testvéreinkkel közösen ünnepelt reformációi istentiszteletünknek, így a vendég, SELLYEI IMRE szolgált igehirdetéssel. A megújításról, előrelépésről szóló alapigét is választott: *Neh 1,1-4.; 2,9-18.* Előadásomat pedig ***A kereszt teológusa: Luther*** címmel tartottam, amelyben a ***Heidelbergi disputáció*** teológiai tételeit igyekeztem vázlatosan ismertetni.

A későősz eseményei között megemlítendő, hogy ismét anyakönyv-restaurálásba kezdtünk az egyház gyűjteményi pályázatának anyagi segítségével. Egy szakdolgozatának készítéséhez az anyakönyvünket is megtekintő egyetemista hívta fel a figyelmet, hogy a külön álló esketési anyakönyvi kötetünkben foltok találhatók. Mivel nem tudtuk megállapítani, hogy ezek már korábban kezeltek-e vagy sem (utóbbi esetben továbbterjedve olvashatatlanná teszi a lapokat!), ezért CZENTHE MIKLÓShoz fordultam, hogy ha a határidő le is járt már, lehetséges-e mégis még csatlakozni a pályázathoz, akár a jövő évi terhére. Sikerült, így hát megtörtént a restaurálás…

Különleges ádventi sorozatot tartottunk 2011-ben — különlegessége azonban elsősorban nem *Ipolyvecé*n és *Felsőpetény*ben mutatkozott meg, hanem *Kiskőrös*ön. A felsőpetényi parókiáról ugyanis egy hétre PETŐFI szülővárosába költöztem december 12-18. között, miután LUPTÁK GYÖRGY igazgatólelkész egy hetes evangélizációs sorozat megtartására hívott. Nem könnyű épp ádventi időben egy teljes hétre elszakadni a gyülekezettől, így nem volt könnyű igennel felelni a hívásra. Ugyanakkor évről évre magam is tapasztalom, hogy egyre nehezebb csak egy-egy estére is vendég igehirdetőket meghívni, így átéreztem a kiskőrösiek nehézségeit — holott régi hagyományuk az ádventi evangélizációs hét. Ha a felsőpetényi és ipolyvecei ádventi és böjti estjeinkre rendszeresen fogadunk vendégeket is, akkor tulajdonképpen természetes kell legyen az is, hogy magam is elfogadok hasonló meghívásokat. Azt az ihletet kaptam, hogy Jób történetét Ábraháméval párhuzamban dolgozzam fel, és keressem mindebben az ádventi jelleget. Jób könyvének egyik kulcsmondatára alapulva így lett a sorozat címe: ***'Ok nélküli' Ádvent Jób és Ábrahám életében***. Igyekeztem az itthoni sorozatot is erre építeni — igaz, a kiskőrösi hét alkalom tematikáját összevontan kellett adaptálni a négy ádventi hétre. (Kivételesen ádvent utolsó hete is majdnem teljes volt, mert Szenteste szombatra esett.) A *Kiskőrös*ön töltött hétre hívtunk vendéget az itthoni esti sorozatra — mivel azonban most tulajdonképpen helyettesítésre volt szükség, olyan személyre, aki egyedül is otthonosan mozog közöttünk, ezért SZABÓ ANDRÁS esperest hívtam. A vasárnapi istentiszteleteket pedig JAMBRIK ZSOLT teológus tartotta december 18-án.

A karácsony ezúttal is a gyermekek műsorával köszöntött ránk. Egyrészt Szenteste mondtak verset,

másrészt karácsony első napján délutáni színdarabokat tekinthettünk meg. (Az alsósok hét gyertyáról szóló jelenetét és a felsősök előadását zenei duó választotta el, végül pedig az asszonykör alkalmai kórusa énekelt.)

A gyülekezeti terem új épületszárnya tette lehetővé, a gyülekezet családjai pedig meg is ragadták az alkalmat, hogy (hagyományteremtő céllal is) az óévet gyülekezeti szilveszteri játékos összejövetellel búcsúztassák.

A bibliaórák során Dávid történetét kezdtük meg (*Felsőpetény*) ill. folytattuk (*Ipolyvece*) és ezzel az ***Isten megpróbált emberi*** sorozatunk végére értünk. Ezt követően bibliai könyv magyarázatába kezdtünk, és hétről hétre a *Filippi levél*en haladtunk sorra. (A sorozat természetesen sokkal hosszabb volt annál, hogy az év során a levél végére érhettünk volna — átvittük a következő évekre is.)

Filmvetítési alkalmaink is zajlottak tovább. Az elővetítések során a *Fokoláre* katolikus mozgalom izraeli összeállítását (***Jézus nyomában***) folytattuk és fejeztük be; eztán egy a ZMC készítette egyedi kisfilmet néztünk meg, amelyet GYŐRI JÁNOStól kaptunk: ***Johann Fink, aki lemásolta a Bibliát***; ezt követően szintén GYŐRI JÁNOStól kapott film első felét néztük meg id. GYŐRI JÁNOSról: ***Istentisztelet***. Bibliai filmjeink a következők voltak: ***Tamás, Eszter, Dávid I***. Nem bibliai, de keresztyén vonatkozású filmjeink pedig: ***Narnia krónikái 1. és Narnia krónikái 2***. Emellett fővetítésként a gyülekezeti terem új szárnyának szentelés alkalmából (szintén GYŐRI JÁNOStól) kapott ***Felsőpetényi emlékek 1981-1991*** című ***ZMC*** filmet tekintettük meg októberben. A decemberi alkalom közben sajnos a kivetítőnk tönkrement, így a vetítés elmaradt és néhány hónapig szünetelt.

Gyülekezeti hírlevelünk szerkesztésében egyre súlyosbodva jelentkeztek az időhiány tünetei. Immáron 14 hónapot kellett várni a következő számra,a mely márciusban jöhetett ki a nyomdából, és ezúttal is ez volt az év egyetlen száma.

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben ez évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve, honlapon közzétéve. Az egyesület tavaszi sorozata ezúttal evangélizációs igehirdetésekből állt, amelyeket váltakozva tartottak BALICZA IVÁN és ITTZÉS ISTVÁN; az őszi sorozat címe ***A zsidóság és a kereszténység kapcsolata*** volt, előadásainak címei pedig: ***Isten választott népének misztériuma Efezus 2-3 alapján*** (ROLF GUNNAR HEITMANN evangélikus lelkész, a *Norvég Egyházi Misszió Izraelnek* főtitkára, valamint bizonyságtétellel AVI SNYDER, a *Jews for Jesus* közép-európai vezetője)***; Izrael és a kereszténység kapcsolata zsidó szempontból*** (KÖVES SLOMÓ ortodox rabbi)***; Izrael és a kereszténység kapcsolat keresztény szempontból*** (TATAI ISTVÁN református lelkész)***; Jézus-hívő zsidók: messianikus zsidóság vagy héber keresztények*** (ROLF GUNNAR HEITMANN, valamint bizonyságtétellel TAR KATA, a *Jews for Jesus* magyarországi képviselője).

Az ökumenikus lelkésztalálkozók is elindultak az év során, a környékbeli településekre történt bővítésünk során megbeszélt vetésforgó rendszerben, mindig más helyszínen találkoztunk. Januárban *Drégelypalánk*on jöttünk össze, februárban *Szendehely*en, ahol azt beszéltük meg, hogy márciusban *Nagyoroszi* ad helyet a találkozónak. Erre a találkozóra nem tudtam elmenni, amikor pedig azután érdeklődtem, miben is állapodott meg a közösség a következő találkozó helyszínét tekintve, kiderült, hogy csak kevesen vettek részt azon, és ilyen egyeztetés nem történt… Úgy látszik, túl nagyra bővült a kör, és nem volt *'gazdája'*, aki a főszervezést végezte volna. Aztán jöttek az ünnepek, a nyár — végül ezzel el is maradtak a találkozók. GRÚBER GÉZA egészségi állapotának romlása miatt viszont a magunk eredeti, hármas találkozóit se tudtuk tartani, így valóban pihentek a találkozók, és mély alvásba merült. (Ez persze nem jelentette azt, hogy a három lelkész személyes kapcsolata szünetelt volna, de ebben a formában nem találkoztunk az év további részében.)

A 2011-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 306; keresztelés: 4; konfirmáció: 0; esketés: 2; temetés: 7; istentiszteletek száma: 78; úrvacsorázók száma: 404; bibliaórák száma: 22; hittanórák száma: 91; konfirmandus órák száma: 14. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 122; keresztelés: 0; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 2; istentiszteletek száma: 71; úrvacsorázók száma: 112; bibliaórák száma: 12; hittanórák száma: 32; konfirmandus órák száma: 0.

A 2012-es év újra tisztségújítási év volt, így jellemzően meghatározta az év első negyedét. Igaz, míg hat évvel ezelőtt teljesen új volt egyházunk számára, hogy a rendszerváltás utáni új törvények nem csupán a megüresedett helyekre írták elő a választást, hanem ciklikusságot vezetett be, addig ez most már nem jelentett akkora újdonságot. Talán ez is az oka annak, hogy érzésem szerint gördülékenyebben zajlottak az előkészítések is, szavazások is. Ugyanakkor szomorúan kellett megtapasztalni azt is, hogy — bizonyára létszámbeli fogyásunkkal is némileg összefüggően — megfogyatkozott a tisztségekre vállalkozók száma. Míg előzőleg némelyeknek az okozott fejtörést, a kisebbre vett presbitérium-létszám miatt meg nem választottak nem sértődnek-e meg, addig most inkább az volt a kérdés, lesz-e elegendő jelölt. *Felsőpetény*ben pl. sokáig függőben volt, lesz-e felügyelőnk (aztán mégis vállalta továbbra is BENYUSOVICS ERVIN). Gondnokságra pedig nemhogy kettő, de egyetlen vállalkozó sem volt. Emiatt végül *'salamoni döntésként'* bevezettük az egyházfi tisztséget, mivel legalább erre volt két vállalkozó. (A gondnoki tisztség azóta is betöltetlen.) *Ipolyvecé*n sem volt teljesen zökkenőmentes a jelöltek összegyűjtése

— itt betöltetlen tisztség végül a kántor maradt. (Azóta is *'kölcsönkántorok'* végzik a szolgálatot — legtöbbször felsőpetényi kántorunk jön velem, ha épp nem kell dolgoznia.)

Az választások előkészítése ugyan már zajlott az év legelején, lebonyolításukat természetesen mégis megelőzte az ökumenikus imahét. *Felsőpetény*ben a nyitóalkalomra a római katolikus templomban került sor 2012. január 15-én, amelyen *Mk 10,41-45.* alapján csendült fel Isten igéje Sellyei Imre baptista lelkipásztor tolmácsolásában. 17-én kedden az ősagárdi gyülekezeti teremben gyűltünk össze közös istentiszteletünkre, amelyen jómagam prédikáltam *1Pt 2,21-25.* alapján. 18-án, szerdai napon gyülekezeti termünk adott otthon a felekezetek ünnepének; Grúber Géza betegsége miatt *Deákvár*ról érkezett hozzánk igehirdető Fejérdi Áron személyében, aki fiatalos lendülettel és lelkesedéssel hozta közénk az est üzenetét *Rm 12,17-21.* alapján. Záróalkalmunkra január 22-én került sor a baptista imaházban; igehirdetésemet *Jel 3,19-21.* alapján tartottam — egy *YouTube* videóval illusztrálva. *Ipolyvecé*n kezdésként az evangélikus templomban gyűltünk össze (egy héttel elcsúsztatva az imahét megtartását, január 22-én); Lutheránus Péter plébános hirdette Isten igéjét *1Kor 15,12kk.* alapján. A katolikus templom adott otthont záróalkalmunknak 29-én; igehirdetésem — a videó levetítését leszámítva — a *Felsőpetény*ben elhangzott volt *Jel 3,19-21.* alapján.

Kibővített ökumenikus lelkésztalálkozóink az előző évben megakadtak, így próbáltuk legalább eredeti formájában, a *Felsőpetény*ben szolgálók hármas körében folytatni. Grúber Géza egészségi állapota miatt csak az év második felében két alkalommal tudtunk találkozni *Szendehely*en.

Évkezdő bibliaórai alkalmunk témáját az év igéje adta — azért tértünk el a sorozattól, mert az *EBBE* januári áhítatára készülés során úgy éreztem, a gyülekezettel is meg kell osztanom a mondanivalót. Már csak azért is, mert a többszörös évfordulók kapcsán fogalmazódott meg bennem ennek a jubileumi számnak a készítése is. Az év további bibliaóráin folytattuk a *Filippi levél* magyarázatát.

Különleges alkalomra nyílt lehetőség, amikor sok környékbeli lelkésszel, pappal együtt meghívást kaptam *Szügy*be, hogy részt vegyünk Szászfalvi László egyházügyi államtitkár (korábban református lelkész) tájékoztató találkozóján.

Az év elejének részben a lelkipásztori szolgálatokat is érintő tényezője volt (hiszen a személyes beszélgetésekhez jól kell[ene] hallani), hogy jobb fülem a 15 évvel ezelőtti *'ikerműtétet'* követően máris teljesen visszaromlott, így gyakran jártam a fülészetre (sajnos hetente csak kedden volt, épp a hittanos napon, ezért kénytelen voltam idén néhány alkalommal elhagyni az órákat), míg végül az derült ki, hogy nem érdemes műteni — helyette hallókészüléket kaptam, amely némileg enyhíti süketségemet. És ha már egészségügy, itt jegyezhető meg, hogy év végén, október elsején részt vettem az országos egyház által támogatott kivizsgáláson, amelyen cukorbetegségem derült ki. Úgy is mondhatnánk, az év számomra az egészségromlás éve volt… Ugyanakkor mindez nem elkeseredésre ad okot, hiszen sok áldást is jelentett, még a lelkészi szolgálatban is többletet hozott, hogy közelről megtapasztaltam a cukorbetegek életét.

Különleges lemondásokban volt részünk a böjti sorozat alatt. Nem ételekről, élvezetekről, testi szükségletekről való lemondás állt a középpontban, hanem a legfőbb lelki szükségletünkről való lemondás. Megrázó, amikor az embernek Urunkról kell lemondania! Ilyet magától nem is tesz a keresztyén ember — ám előfordul, amikor mégsem részesül Isten áldásaiból, hanem beleütközik az elutasító Jézus sziklájába. Öt héten át olyan igeszakaszok kerültek elénk, amelyben a Jézushoz forduló elutasításban részesül. Címeink ***Távozz tőlem...*** kezdetűek: ***Távozz tőlem, kutya!*** *(Mt 15,21-28.)*; ***... vitázó!*** *(Lk 12,13-21.)*; ***... halogató!*** *(Lk 9,57-62.)*; ***... képmutató!*** *(Mt 7,13-23.)*; ***... Sátán!*** *(Mk 8,31-33.)*. Egyetlen vendégünk volt: Széll Éva hatodéves teológus — Széll Bulcsú lelkész lánya március 6.-án, a második alkalommal jött közénk.

Évi zárszámadó üléseink alkalmával zajlottak egyúttal a tisztújítás választásai, így a közgyűlés egyúttal az új tisztségviselők beiktatásának ünnepe is volt március 25-én mindkét gyülekezetben.

Az általános tisztújítás természetesen nem csak a gyülekezetekben, hanem felsőbb egyházi szinteken is zajlott. Magamra vonatkozó eredményei, hogy egyrészt megyei képviselőként zsinati póttagnak, másrészt egyházkerületi képviselőként lelkészképesítő bizottsági tagnak is választottak.

Ha pedig már magasabb szintű tevékenységekről van szó, itt említhető, hogy az *Országos Presbiterképzés* kurzusain is részt vettem ebben az évben is. A 2. kurzus második hétvégéjén tartottam rajtaütés-szerű előadást február 17-én — kivételesen családosan utaztunk le, ugyanis az előadást követően még az éjszaka folyamán *Pécs*re utaztunk. A 3. kurzus első hétvégéjén pedig november 16-án vettem részt — szintén csak a péntek estén, utána hazautaztam.

Az országos hittanverseny megyei fordulója ezúttal *Galgagutá*n volt. (Idén a korábbi évekhez képest rendkívüli helyzet, hogy ezúttal 3-4. osztályos csapatunk nem volt — e csoportba tartózó gyermek ugyanis nem volt gyülekezetünkben.) A másik három azonban dobogós helyezést ért el: bronzérmet hozott haza az 5-6. osztályos csapatunk, ezüstérmet a 7-8. és 1-2. osztályos csapatunk. (Az 1-2. osztályok versenyében az a furcsaság állt elő, hogy a nyertes egyházasdengelegi csapat egyetlen iskolás fiúból és egy óvodás leányból állt. Így ők inkább lemondtak a mieink javára az országos fordulóról: az óvodás még kicsi ehhez, az egy szem fiú pedig magában nem kívánt elmenni. Végül abban egyeztünk meg, hogy a két csapatot egybevonjuk: úgyis csak hárman voltunk mi is, így pont meglett a négy fő, és együtt utazott, egy csapatban versenyzett a két falu az országos fordulón, *Piliscsabá*n, május 12-én. A létszámot még így sem sikerült kitöltenünk,

ugyanis betegség miatt egy fő hiánnyal utaztunk a versenyre.)

Az év során ezúttal szupplikáció helyett a teológusok passiókörútja jött el *Felsőpetény*be, és így gyűjtöttek adomány a teológusképzés számára. Igen érdekes rendezési ötlet alapján jelenítette meg a harmadévfolyam Jézus szenvedésének történetét 2012. április 4-én. (A teológusok előadásának *'vörös posztóul'* szolgáló vezérfonala egy fekete kendő volt, amely Jézusét kivéve az összes szereplő szemét fedte. Ezzel jelezték az ember vakságát arra, hogy Isten titkait, igazságait meglássa, hogy Isten Fiát felismerje.) A korábban megszokott böjti szeretetvendégségünket a teológusok vendéglátásával egybekötve tartottuk — tehát most nem egyetlen vendégünk volt előadónak, hanem egy egész évfolyam.

Ebben az évben a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat*i szószékcsere révén *Bér*rel, ill. Thuránszky István-nal cseréltünk, április 15-én, a Húsvét utáni vasárnapon.

A tavasz során lehetősége nyílt az ipolyvecei gyülekezetnek arra, hogy orgonafelújítási pályázatot adjunk be egyházunk zenei bizottságához — így egyházunk megháromszorozta a ráfordítható összeget, és történt egy alaposabb (ha nem is teljes) felújítás nyáron, majd szeptember 13-án került sor a munka átvételére Wagner Szilárd lelkész-orgonaművész felügyeletével.

Szintén az ipolyveceieket érintő ünnep volt, hogy az ottani ifjúsági egyesület egy Trianon-emlékművet készíttetett, és az előzetes egyeztetés és engedélykérés alapján a parókia udvarán állíttatta fel. Avatására június 9-én került sor, ahol természetesen Lutheránus Péter plébánossal közösen végeztünk igei szolgálatokat.

Az a meglepetés érte a felsőpetényi gyülekezet ifjúsági tagjait, hogy lehetőséget kaptak a lipcsei (lützschenai) testvérgyülekezettel együtt a franciaországi *Taizé* (ejtsd: tezé) ökumenikus keresztény szerzetesi közösségébe ellátogatni (2012. július 22-29. között). Ennek kapcsán kell szólni arról is, hogy a gyülekezeti terem új szárnyának elkészülte óta Benyusovics Ervinné és Benyusovics Dalma igyekezett összefogni az ifjúságot egy rendszeres játékos alkalomra. Hullámzó körülmények között zajlottak az alkalmak, időnként akár hamvaiból feltámadva is újjáéledtek. Hosszú éveken keresztül több kísérlet történt tartósabb ifjúsági csoport beindítására. Néha ugyan elakadt, mégis úgy tűnik, eddig ez a legsikeresebb erőfeszítés ez irányban. Bizonyára szerepet játszik ebben a testvérgyülekezet felajánlása is. Erre az évre ugyan eredeti tervek szerint a testvérgyülekezet konfirmandus tábora jött volna közénk, de Helge Voigt lelkész súlyos betegsége miatt a szervezést nem sikerült megoldani. Ám aztán 2013-ban eljött közénk a lützschenai ifjúság és nálunk táboroztak. 2014-ben pedig vitorlás útra hívták fiataljainkat. Hálásak lehetünk hát Istennek a testvérgyülekezeti kapcsolatért, amely által úgy látszik, esélyt kaptunk a fiatalok összegyűjtésére, és azóta is munkálkodnak Benyusovics Dalma vezetésével.

Az időhiány nagy úr, ennek következménye, hogy ezúttal már 15 hónapot kellett várni, míg júniusban megjelenhetett gyülekezeti hírlevelünk 18. száma. Sajnos több okból sem megoldható, hogy az újságszerkesztést gyülekezetünk valamelyik tagja vegye át, ezzel segítve, hogy a lelkész a valóban lelkészi munkákat végezhesse. Legelőször is az, hogy nincs olyan személy, aki vállalkozna erre és kellő szinten végezhetné a számítógépes szerkesztés munkáit. A másik tényező pedig, hogy volna is ilyen személy, a tartalom tekintetében nem jelentene könnyítést: a tapasztalatok szerint cikkek, beszámolók írására se igen akad vállalkozó, a gyülekezeti fényképek és egyéb anyagok pedig értelemszerűen nálam, mint készítőnél találhatók — a Benyusovics Ervinék által készített videókat leszámítva. Így hát nem marad más, mint azt mondani: ezt így tovább nem lehet végezni. Mindenképpen szükség lesz legalább arra, hogy jelentősen lerövidítsem pl. az eseményekről szóló beszámolókat, de már hosszú ideje érlelődik, hogy akár szüneteltetni is kellene a megjelenéseket.

A lelkészi munkák adminisztratív terheinek egy kis csökkentését sikerült mégis megvalósítani azáltal, hogy Rodák Anett elvállalta a felsőpetényi gyülekezeti honlap kézbe vételét. Úgy adódott, hogy egy honlapkészítő tanfolyamot végzett, és szívesen besegített a munkába, átalakítva a honlap külalakját, ill. bizonyos anyagok munkaigényes előkészítését és feltöltését (elsősorban fényképekről és az igehirdetések hangfelvételeiről van szó). Természetesen ezen tartalmak előkészítése-átadása is időigényes, mégis kevesebb lelkészi időt igényel az egyeztetés, anyagátadás, ezért a csinosításon túl honlapunk kép- és hangtartalma is fejlődhetett azóta némileg.

Böjt közepétől újabb felnőttkatekézisre is sor került. Egy keresztelő szándékbejelentésénél derült ki, hogy a család által keresztszülőkként számon tartott házaspár egyik tagja sincs megkeresztelve, bár saját bevallása szerint a feleség már gondolkodott azon, hogy megkeresztelkedjen. Emiatt a keresztelőt későbbre halasztottuk, a leendő keresztanya pedig eljárt az oktatásokra — eleinte még természetesen rendelkezésre állt a kidolgozott anyag, csak frissíteni kellett, aztán már az új részekhez érve hetente jelentős időt kellett fordítanom a témák kidolgozására is, mivel általában heti két alkalommal találkoztunk. Időközben nyáron a másik felnőttoktatás is folytatódott intenzív, heti több foglalkozással — de a másik addigra már véget is ért. Augusztus elején így került sor az első kettős keresztelőre és konfirmációra, amikor is keresztanya és keresztlánya részesült a szentségben. Augusztus végén pedig anyát és kisfiát keresztelhettük meg. Mondhatnánk, e felnőttkatekézisek révén kétszer két fővel gyarapodott gyülekezetünk — ám egyikük sem helyben lakik, ezért tulajdonképpen mégsem…

Június 25-27. között tartotta *Gyenesdiás*on az egyházmegye lelkészi kara a családos *LMK*-ját (lelkészi munkaközösségi találkozóját), amelynek keretében beszélgetések, kirándulások töltötték ki a reggeli és esti áhítat közötti programot. Rám eső szolgálatként

az egyik reggeli áhítatot tartottam *Jn 10,10-11.* alapján.

Ebben az évben is sikerült megtartani a gyermekhétvégét (július 27-29.) — sikerült Csadó Balázsnak is eljönnie (annak ellenére, hogy immáron nem teológus, hanem saját gyülekezetében szolgáló lelkész), valamint Bajnóczy Máriónak. A hétvége József történetét dolgozta fel. A háttérmunkát természetesen most is gyülekezetünk tagjai, elsősorban pedig az asszonykör végezte.

A lelkészcsalád nyaralása ezúttal is több feladatot látott el. Egyrészt a testvérgyülekezeti kapcsolatot is továbbápoltuk, hiszen legkisebb fiunk keresztszüleinél *Lützschena*ban is töltöttünk néhány napot — természetesen egy beszélgetés keretében találkoztunk Helge Voigt lelkésszel is. Emellett vendéglátóink egyik napra egy eislebeni kiruccanást szerveztek, így megnézhettük Luther városát, ahol született, és történetesen ahol meghalt. Megtekinthettük azt a templomot is, ahol keresztelték, és ahol egészen frissen egy *'keresztelési centrumot'* hoztak létre — pl. helyet kapott az evangélikusok számára hagyományos keresztelőkút mellett egy keresztelőmedence is, hogy aki ilyen módon szeretne részesülni a szentségben, annak lehetősége legyen rá. (Sajnos azóta sem jutott idő arra, hogy erről is összeállítsak egy vetítéses előadást, de reménység szerint azért a következő években valamikor mégis sikerülhet, és pl. valamelyik reformációi istentiszteleten bemutatható lesz…) A nyaralás középső részét *Svédország*ban töltöttük ismerősöknél, főleg *Hammarstrand*ban — itt természetesen meg is tekintettük a ragundai régi és új templomot. Ha nem is egyházi téma, de szintén egy valamikori vetítésre érdemes az ún. *'holt vízesés'* festői tája és szinte mesés története. (A nyaralás harmadik fázisát ismét *Németország*ban töltöttük, de családi ismerősöknél és nem a testvérgyülekezetnél. Mivel az innen könnyebben elérhető egyházi turisztikai helyszíneket már a korábbi évek alatt megtekintettük, így most itt valóban csak nyaralás célzattal töltöttük időnket.)

A kerületi munkaévkezdő lelkésztalálkozót *Mályi*ban rendezték meg (a református egyház üdülőjében) augusztus 28-30. között.

Szeptember elején még csatlakoztam a környékbeli evangélikus lelkészek egyéni kezdeményezésére létrejött homiletikai összejövetelekhez (hívhatnánk *Nyugat-Nógrádi Homiletikai LMK*-nak), azonban a minden héten történő elfoglaltságot nem tudtam hosszabb távon teljesíteni. Különösen is nehézzé tette, hogy szerdánként az ipolyvecei bibliaórára készültem, és ez bizony lényegében kitöltötte a teljes időmet indulásig, ezért számomra igen megterhelő volt a 2-3 órás találkozó miatt másik napra átszervezni a készülést, így végül kiléptem ebből a körből néhány hónap után.

Szomorú esemény volt gyülekezetünk számára is, hogy hajdani lelkésze, Záborszky Csaba életének 85. évében, 2013. szeptember 3-án hajnalban súlyos betegség után megpihent. Életéért hálát adva, földi maradványait 2012. szeptember 7-én, pénteken 16 órakor kezdődő szertartás keretében helyezték el a balassagyarmati temetőben. A szertartás során Fabiny Tamás püspök igehirdetését hallgatta a gyászoló család és az összegyűltek. Természetesen gyülekezetünk képviseletében is többen jelen voltunk, a temetési koszorúra pedig ezt az igét írattuk: *„Rejtekhelyem és pajzsom vagy, igédben reménykedem." (Zsolt 119,114.)*

Megemlíthető az is, hogy bár még 2009-ben a ***Boldog, aki olvassa*** bibliai kiadványból bőségesen újranyomattam példányokat a saját költségemen missziói és egyéb célokra, három év alatt mégis elfogyott. Hiszen akkor nem tudtam, hogy ennyire kelendő lesz, végképp nem számíthattam arra, hogy később majd az *Országos Presbiterképzés* révén mintegy tananyag lesz belőle. Mindenesetre az időnként jelentkező igényekre és a presbiterképzésre tekintettel megérett egy újabb kiadás, amelynek nyomdába adására szeptember közepén került sor (átvételére pedig október közepén). Ezúttal kis hibajavítást is eszközöltem. Pl. *Máté* és *Márk evangéliumá*nál — már nem tudni, hogyan (annak idején a nyomda valószínűleg nem a legfrissebben küldött változatot) — felcserélődtek a görög kódexlapok (a feliratukkal együtt, tehát a képaláírás helyes maradt, csak nem a megfelelő helyen jelent meg), ezért ezeket visszacseréltem — így két nyomólemezt kellett csak újjal helyettesíteni, a többit csak elő kellett keresni (természetesen azért érdekes ez, mert a nyomólemezek egy fix árat képeznek, amelyeket nem kellett még egyszer megfizetni).

Az év családos hétvégéjét szeptember 28-30. között tartottuk *Piliscsabá*n. A főcím ***Gyermek és közösség — Gyermek és gyülekezet*** volt. Ennek keretében szombat délután tartottam előadást ***A gyermek helye a gyülekezetben*** címmel.

Októberben tettünk egy kísérletet arra, hogy a templomfelújításra pályázatot adjunk be. Nekiálltunk a tervezésnek, költségek felmérésének, árajánlatok begyűjtésének — sajnos azonban belebotlottunk abba a problémába, hogy az önkormányzat annak idején a templom helyi védettségűvé nyilvánításakor az akkori törvények értelmében a legmagasabb fokú tervezői jogosítványhoz kötött minden munkálatot (bár azóta az országos rendelkezés enyhült, mivel itt nem a mindenkori törvények szerinti fokot állapították meg, a helyi védelem továbbra is a legmagasabb maradt), nem sikerült olyan tervezőt találni, aki elvállalta volna legalább a minősítést, ha más végzi is el a tervek elkészítését. Így hát halasztanunk kellett a pályázaton gondolkodást addig, amíg az önkormányzat nem változtatta meg a rendeletét. (Arról persze még ekkor sincs szó, hogy nyerünk is, csupán azzal, hogy próbálkozunk. — Őszintén szólva ez az *'EU-konform'* pályázati rendszer igen alkalmatlannak tűnik arra, hogy a jó politikai kapcsolatokkal rendelkezőkön túl más is támogatást kaphasson…)

A 2012-es évben a baptista gyülekezet adott helyet közös istentiszteletünknek reformáció napján, és a kialakult rendnek megfelelően a vendéglelkész igehirdetéssel, a házigazda előadással szolgált. Isten igéje *Rm*

3,20-27. alapján szólt a legfontosabb reformátori tanításról, arról, hogy Isten ingyen igazít meg kegyelméből. Sellyei Imre előadásában pedig azt fejtegette, mi az, amiben reformációnak kellene történnie 2012. október 31-én. Mi az, amiben nekem változnom kellene? Négy területen sorolt fel példákat: egyén, család, gyülekezet, társadalom. Mindegyik területen 4 pontot említett példaként. (Mint utólag kiderült, közös istentiszteleti sorozataink utolsó alkalma volt ez, mivel a következő ősztől Sellyei Imre már *Vácegres*en szolgált, a baptista gyülekezetnek pedig 2014 végén sem sikerült még betöltenie a lelkészi állást.)

A tanév érdekessége volt, hogy az országos egyház részt vesz egy nemzetközi konfirmációs kutatásban, amelynek része, hogy kérdőívet intéznek a lelkészekhez, valamint egy másik kérdőívet a konfirmandusokhoz (ősszel és tavasszal). Az összesítő eredményekről talán a következő években hallunk valamit, amikor megtörténik az adatok feldolgozása és kiértékelése.

Ádventben Pál apostol athéni tartózkodásának első feléből, *Csel 17,15-21.* szakaszából szóltak hozzánk az igeszakaszok. (A következő év böjti sorozatának alapja pedig maga az areopagoszi beszéd lett.) Az alapötlet abból származott, hogy Ádvent 1. vasárnapjának egyházunk által kijelölt igéje származott az areopagoszi beszédből, aminek aztán meghatározó témája lett az *Agora* c. film is, amit a későbbiekben bibliaórai filmvetítés keretében meg is tekinthettünk. A sorozat keretében vendégként Ittzés István nyugalmazott érdi lelkész végzett köztünk evangélizációs szolgálatot december 19-én. Erre a napra kicsit kibővítve a sorozatot, részben már a következő böjti szakaszba nyúlva, a *19-23. versek* alapján hangzott az igehirdetés arról, miként is kezdődött el az apostol igehirdetése *Athén*ban.

*Felsőpetény*ben régi hagyomány az ádventi istentiszteletek elején a gyertyagyújtás, amikor is a gyermekek egy kis verssel bevezetve gyújtják meg sorra a gyertyákat az ádventi hetek számának megfelelően. Ez természetesen zajlott minden évben. Amiért itt mégis megemlítendő, annak oka az, hogy *Ipolyvecé*n Molnár János felügyelőnk és polgármesterünk 2012-ben vezette be az ökumenikus gyertyagyújtás hagyományát. Az ipolyvecei istentiszteletünk után a kultúrháznál, ill. Ádvent negyedik vasárnapján a főúton egy magán-betlehemes előtt ökumenikus énekkar szolgálatával és a felekezetek képviselőinek rövid beszédével kerülnek meggyújtásra a gyertyák.

Ádvent kedves vendégszolgálata volt számomra, hogy hajdani gyülekezetembe, *Bényé*re kaptam meghívást egy ádventi estre. Ezen a *Herrnhut*ról szóló vetítéses előadásomat osztottam meg az ottani gyülekezettel. (Korábban tartottam már ott vetített képes előadást *Wittenberg*ről.) Befejezésül pedig az év igéjéről *(Zsid 13,14.)* szólva tartottam záróáhítatot, majd egy kis szeretetvendégség keretében beszélgettünk a gyülekezettel.

Hiány jelentkezett ez évben a felsőpetényi karácsonyi ünnepek terén — egészségi állapota miatt Benyusovics Ervinné nem tudta vállalni a karácsonyi gyermek-színdarabok betanítását, így ez a karácsony délutáni program most kivételesen elmaradt.

Az előző év kezdeményezéséből hagyomány lett, így ismét sor került gyülekezeti szilveszterezésre, amelyen közösségi játékokkal, beszélgetésekkel várták a jelenlévők az év leköszönését.

Filmvetítési alkalmaink is zajlottak tovább. Az elővetítések során a a *ZMC* készítette ***Istentisztelet*** c. film részleteit folytattuk és fejeztük be — és aztán a ***Giotto evangéliuma*** c. filmet kezdtük el. Bibliai filmjeink a következők voltak: ***Dávid II.; Jákób***. A kommunizmus áldozatainak napja apropóján került elő, de a keresztyén hitünk tekintetében is elgondolkodtató filmként tekintettük meg ***A mások élete*** c. filmet is (itt kellett először *'cenzúrát'* is alkalmaznom — a film részét képező, gyülekezeti vetítésre nem illő képi megjelenítéseket fedtem így el, mert hosszas megfontolás után arra jutottam, hogy ha ezek a jelentek nem is vállalhatók, csak ezekért a néhány másodperces részekért nem kellene elvetni az egész filmet). Nem bibliai, de keresztyén vonatkozású filmjeink pedig: ***Narnia krónikái 3.*** és az ***Agora***.

Az *EBBE* jegyzői munkáját végezve természetesen ebben ez évben is részt vettem a havi üléseken, kép- és hangfelvételeket készítve, honlapon közzétéve. Az egyesület tavaszi sorozatának címe ***A nem lelkészi szolgálat egyházunkban*** volt, előadásainak címei pedig: ***Hogyan adok teret gyülekezetemben a nem lelkészi lelki szolgálatnak?*** (Endreffy Géza)***; Mit tanít a teológia az egyházon belüli nem lelkészi lelki szolgálatról?*** (Reuss András)***; Hogyan végzem a nem lelkészi lelki szolgálatomat az egyházamban/gyülekezetemben?*** (Böjtös Attila)***; Mire terjedhet ki és mire nem a nem lelkészi lelki szolgálat a gyülekezetben?*** (Győri János Sámuel)***; Van-e kényszerhelyzet a szórványhelyzetben a nem lelkészi szolgálat igénybevételére?*** (Bakay Péter és Garádi Péter); az őszi sorozat állandó vendége Avi Snyder, a *Zsidók Jézusért* (*Jews for Jesus*) európai és magyarországi vezetője, címe ***A zsidó ünnepek keresztyén jelentősége*** volt, előadásainak címei pedig: ***„Krisztus az Új Évben (Rosh Hashanah/Yom Teruah) és Krisztus a nagy engesztelési napon (Yom Kippur); Krisztus a sátoros ünnepekben (Sukkot); Krisztus a Páskavacsorában; Krisztus a Hetek (Pünkösd) ünnepében (Shavu'ot);*** Az egyik előadás már átcsúszott 2013-ra: ***A naptár többet mond, mint az idő (összefoglalás)***.

A 2012-es év statisztikai adatai: *Felsőpetény*: gyülekezeti tagok száma: 303; keresztelés: 3 gyermek és 2 felnőtt; konfirmáció: 4 gyermek és 2 felnőtt; esketés: 0; temetés: 6; istentiszteletek száma: 72; úrvacsorázók száma: 416; bibliaórák száma: 20; hittanórák száma: 90; konfirmandus órák száma: 71. *Ipolyvece*: gyülekezeti tagok száma: 119; keresztelés: 0; konfirmáció: 0; esketés: 0; temetés: 3; istentiszteletek száma: 70; úrvacsorázók száma: 111; bibliaórák száma: 8; hittanórák száma: 31; konfirmandus órák száma: 0.

A 2002-2012 közötti időből zárszóként néhány gondolattal próbálom összefoglalni 10 év — nem eseményeit, hisz azt nem lehet ilyen röviden, hanem — *'tanulságait'*. A legelső észrevétel lehet talán, hogy bár sem az évekről készült beszámolók, sem pl. a lelkészi szolgálati napló nem tudja kimutatni, de a tevékenységek munkaidejének aránya is tükrözi azt a világos elhívásomat Urunktól, hogy lelkészi szolgálatom mindenek feletti súlypontja az evangélium hirdetése és az erre való készülés. Ezért nem kell csodálkozni, hogy az egyes tevékenységek között legtöbb időmet az igehirdetésekre és bibliaórákra készülés tölti ki. Ez az a *'vörös fonál'*, amely mindenen végighúzódik. Ezért is végzem azóta is folyamatosan heti rendszerességgel egyházunk levelezőlistáján az igehirdetési előkészítőimben a különféle írásmagyarázatok összeállítását egyházunk kijelölt igehirdetési alapigéiről, és ezért vállaltam el a ***Lelkipásztor*** c. folyóiratunkban is az ezekből tallózott válogatás elkészítését. Ugyanez a szenvedély hajtott oda, hogy elvállaljam pl. az *Országos Presbiterképzés* újszövetségi bibliai kurzusát 2011-től. Ennek érvényesülését látom abban is, hogy a *Lelkészképesítő Bizottság* egyházkerületi küldötte lettem 2012-ben — bár itt egy kicsit távolabbi a kapcsolat, de mégis ott van a háttérben az evangélium szava. (És, ha már ki is lóg a 10 évből, de ugyanezért vállaltam el 2014-től, hogy a *Perikópabizottság*ban részt vegyek igehirdetési alapigéink reformjában.)

Akárcsak életem korábbi idejében, az elmúlt 10 évben is megtapasztaltam a maga és a gyülekezet életében is, hogy *„Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme és a lélek, az ízületek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait” (Zsid 4,12.)*. Isten testté lett Igéje élő, ható — cselekszik az életünkben. Végső soron csakis Ő cselekszik, mi legfeljebb haszontalan szolgái lehetünk, akik ámulunk Isten nagyszerű munkáin.

Gyermek- és fiatalkoromban nagyon határozott elképzeléseim voltak, mi is szeretnék lenni — csillagász, fizikus. Nem lettem egyik sem. Határozott elképzelésem volt arról is, mi nem szeretnék lenni — tanár, lelkész. Mindkettő lettem. Sosem az lettem, amit én akartam, hanem mindig az, amit Isten akart. Mert sosem az történik, amit az ember akar és cselekszik, hanem mindig az történik, amit Isten akar és cselekszik.

Ezt tapasztaltam a *Felsőpetény*ben és *Ipolyvecé*n eltöltött időmben is. Sok emberi elképzelés és szándék volt — akár amit én akartam, akár amit a gyülekezet tagjai akartak. Ezekből hosszabb távon nem lett semmi. Ehelyett olyasmik valósultak meg, amit nem én vagy a gyülekezet akartunk, hanem Isten cselekedett velünk. Megélhettük tehát Gamáliel bölcsességének valóságát: *„Mert ha emberektől való ez a szándék vagy ez a mozgalom, akkor megsemmisül; ha pedig Istentől való, akkor úgy sem tudjátok megsemmisíteni őket, és még úgy tűnhettek fel, mint akik Isten ellen harcoltok.” (Csel 5,38b-39.)*

Jó tudatosítanunk, amit talán fel is tudnak elevenítteni azok, akik az első presbiter-kör alkalmával hallgatták Garádi Péter akkori budaörsi felügyelő szavait: nem gyülekezetépítés van, hanem gyülekezetépülés! Mert sosem mi építünk Istennek, hanem Isten épít nekünk — minket! Lehet, hogy vágyunk pl. arra, hogy legyen minél több keresztelő, legyenek olyanok, akik frissen csatlakoznak gyülekezetünkhöz, és így is növekedjünk-épüljünk. Lehet ezért igen sok energiát fecsérelve fáradozni, de csak időpocsékolás. Nem azért, mert ne lennének ezek szép célok — hanem mert ez sosem az emberi erőfeszítéseink eredménye, hanem Szentlélek munkája, akiről hitvallási irataink így úgy vallanak, hogy Szentlélek ott és akkor teremt hitet (ad gyülekezetépülés), ahol és amikor Neki tetszik. Nem kerülhetjük meg Isten igéjét, ahogyan a felsőpetényi bővített gyülekezeti termének szentelési igéje is hirdeti: *„Ha az ÚR nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáznak rá az őrök. Hiába keltek korán, és feküsztök későn: fáradsággal szerzett kenyeret esztek. De akit az Úr szeret, annak álmában is ad eleget.” (Zsolt 127,1-2.)*

Mindezek a zárógondolatok nemcsak a mögöttünk, hanem az előttünk álló 10 évre is elegendő meditációs témát adhatnak… Ne feledjük hát Urunk bizonyságtételét: *„ilyen lesz az én igém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem végbevisz, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.” (Ézs 55,10.)*

Szakács Tamás lelkész, mVD

Hitvallás—Tár

E rovat célja, hogy jobban megismerjük azokat az iratokat, amelyek egyházunk tanításának legfőbb foglalatai. Egyrészt idetartoznak az ún. egyetemes hitvallások, amelyek minden felekezet közös kincsei, másrészt a speciálisan evangélikus hitvallási iratok. Ezekről ritkán esik szó és ezért nem is nagyon tudunk róluk, sokan elavultnak is tartják — hiszen az evangélikus hitvallások is már lassan 500, az egyetemesek pedig majdnem 2000 évesek. Azonban mégis fontosak, hiszen abban nyújtanak segítséget, milyen módon értelmezzük, milyen értelemben olvassuk a *Szentírás*t, hitünk minden tudományának forrását — ez pedig nincs korszakhoz, időhöz, történelmi helyzethez kötve, hiszen azt is tudjuk, hogy *„Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.” (Zsid 13,8.)*

Nagy Káté: A Miatyánk magyarázata

Bevezető (2. rész)

Az tehát az első legfontosabb, hogy az istennek való engedelmességre kell épülnie és támaszkodnia minden imádságunknak, és ne nézzünk a magunk személyére, hogy bűnösök vagy igazak, méltók vagy méltatlanok vagyunk-e. Tudnunk kell azt is, hogy Isten nem tréfál, hanem haragszik és büntet, ha nem imádkozunk, ugyanúgy, ahogyan megbüntet minden más engedetlenséget. Sőt azt is tudnunk kell, hogy Isten nem akarja, hogy imádságaink kárba veszszenek és hiába imádkozzunk. Mert ha nem akarná meghallgatni, nem szólítana fel imádkozásra és nem adna rá ilyen szigorú parancsot.

Másodszor: még inkább sarkaljon és ösztönözzön minket az, hogy Isten ígéretet is adott és fűzött parancsolatához, hogy egészen bizonyos legyen az, amit kérünk. Az 50. zsoltárban ezt mondja: „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején, és én megmentlek téged.” (Zsolt 50,15) Krisztus is ezt mondja Máté evangéliuma 7-ben: „Kérjetek, és Ő megadja nektek stb. Mert mindenki, aki kér, kap.” (Mt 7,7-8). Szívünknek ettől föl kell ébrednie és lángra kell lobbannia, hogy kedvvel és örömmel imádkozzunk. Hiszen azért tanúsítja igéjével, hogy szíve szerint gyönyörködik imádságunkban, sőt meghallgatja és teljesíti azt, hogy meg ne vessük, szélnek se eresszük imádságainkat és ne kérjünk bizonytalanul. Elébe viheted ezt és mondhatod: „Színed elé lépek, édes Atyám, és könyörgök, de nem a magam jószántából, nem is méltó voltomért, hanem parancsolatodban és ígéretedben bízva, amely nem téveszthet meg engem, nem is hazudhat.” Aki pedig nem hisz ennek az ígéretnek, az tudja meg ismét, hogy megharagítja Istent, mert legnagyobb mértékben sérti és hazugsággal vádolja Őt.

Az is biztasson és ösztönözzön minket, hogy Isten nemcsak parancsol és ígér, hanem segítségünkre is siet: megfogalmazza a szavakat és a szöveget, szánkba adja, hogy mit és hogyan imádkozzunk, hogy lássuk, mennyire könyörül nyomorúságunkon, és hogy semmit ne kételkedjünk abban, hogy tetszik Neki ez az imádság és biztosan meghallgatja. Ez a Miatyánk nagy előnye minden olyan imádsághoz képest, amelyet magunk gondolunk ki. Lelkiismeretünk ugyanis mindig kételkednék és ezt mondaná: „Imádkoztam, de nem tudom, tetszik-e Neki és eltaláltam-e a helyes mértéket és hangot.” Nincs tehát a földön jobb imádság a mindennapi Miatyánknál, mert az a kitűnő bizonysága van, hogy Isten szívesen hallgatja. Nem is volna szabad ezt elcserélnünk a világ minden kincséért sem.

Az imádság szövegét azért is szabja elénk, hogy lássuk és mérlegeljük azt a nyomorúságot, amelynek arra kell minket szorítania és kényszerítenie, hogy szüntelen imádkozzunk. Aki ugyanis kérni akar, annak valamit elő kell adnia: elő kell terjesztenie és megneveznie azt, amit kíván, különben nem nevezhető könyörgésnek. Méltán vetettük el tehát a szerzetesek és a papok imádságait; mert éjjel-nappal pokolian bömbölnek és mormolnak, de esze ágába sem jut egyiküknek sem, hogy kérjen. Sőt ha minden templomot papostul összehordanánk, meg kellene vallaniok, hogy soha egy csepp borért sem imádkoztak szívük szerint. Mert közülük soha senki sem azért szánta el magát imádkozásra, hogy engedelmeskedjék vele Istennek és mert hitt az ígéretben, de semmiféle nyomorúságot sem vettek észre, hanem mindig csak arra gondoltak, hogy ha minden hibátlanul sikerül, akkor ezzel jócselekedetet végeznek és megfizetnek vele Istennek, mintha nem kapni akarnának Tőle, hanem csak adni Őneki.

Az igazi imádsághoz pedig az a komolyság kell, hogy érezzük nyomorúságunkat, mégpedig olyan nyomorúságot, amely szorongat és kényszerít minket arra, hogy kiáltsunk és sikoltsunk segítségért. Akkor magától ömlik az imádság, úgy ahogyan ömlenie kell, és nincs szükségünk tanításra arról, hogy hogyan készülődjünk hozzá és miből merítsünk áhítatot. Azt a nyomorúságot pedig, amellyel törődnünk kell: magunkét és másokét, elég bőven megmutatja neked a Miatyánk. Ez tehát arra is jó, hogy belőle észrevegyük, megfigyeljük és megszívleljük ezt a nyomorúságot, és meg ne lankadjunk az imádkozásban. Hiszen mind-

nyájan elég sok hiányt szenvedünk, de az a hiba, hogy nem érezzük és nem látjuk. Isten tehát nem is azért akarja, hogy nyomorúságodat és kívánságodat elpanaszold, mintha nem tudna arról, hanem azért, hogy szíved fölgerjedjen arra, hogy egyre buzgóbban és egyre többet kérj, és szélesre nyisd és tárd ki köpenyedet, hogy sokat kapj.

Gyermekkorunktól fogva kellene tehát megszoknunk, hogy mindennap imádkozzunk minden bajunkban, amit csak érzünk és ami csak ér minket, de más emberekért is, akik között élünk, például igehirdetőkért, felsőbbségért, szomszédokért, házunk népéért. Eközben mindig emlékeztessük Istent parancsolatára és ígéretére, ahogyan mondtam, és tudjuk, hogy nem veti meg imádságunkat. Ezt azért mondom, mert szeretném, ha ismét elterjesztenénk a nép között, hogy újra megtanuljanak helyesen imádkozni, és ne viselkedjenek olyan ridegen és közömbösen, mert ettől napról napra alkalmatlanabbak lesznek az imádkozásra. Hiszen az ördög is ezt akarja és minden erejével támogatja, mert jól érzi, mennyi keserűséget és kárt okoz neki, ha az imádkozást buzgón gyakorolják.

Azt pedig tudnunk kell, hogy egyedül az imádság minden védelmünk és oltalmunk. Mert nagyon is gyengék vagyunk az ördöghöz, hatalmához és táborához képest: ha reánk tör, biztosan eltipor. Gondolnunk kell tehát erre és meg kell ragadnunk azokat a fegyvereket, amelyekre szüksége van a keresztyénnek, hogy helyt álljon az ördöggel szemben. Ugyan mit gondolsz: minek volt eddig olyan nagy hatása, mi gátolta és akadályozta ellenségeink tervét, vállalkozását, öldöklését és fölkelését, amellyel az ördög el akart nyomni minket az evangéliummal együtt, ha a mi oldalunkon vasfalként nem vonult volna fel néhány igaz ember imádsága? Különben nekik is egészen más játékot kellett volna végignézniök, mert az ördög egész Németországot saját vérébe fojtotta volna. Hát csak nevessenek és gúnyolódjanak rajta, mi pedig csupán az imádsággal megbirkózunk velük és az ördöggel, ha ugyan kitartunk és nem lankadunk meg. Mert ha valahol egy igaz keresztyén így imádkozik: „Vidd már végbe, édes Atyám, a Te akaratodat!” — akkor ezt mondja a magasságban: „Igen, édes gyermekem, bizony meglesz és végrehajtom, az ördög és az egész világ ellenére!”

Mindezt intésül mondjuk, hogy megtanuljuk az imádságot mindennél nagyobbra és többre becsülni, és különbséget tudjunk tenni a locsogás és a valamiért való könyörgés között. Mert egyáltalában nem vetjük el az imádságot, de elvetjük az egészen haszontalan ordítást és mormolást, ahogyan maga Krisztus is elveti és eltiltja a hosszadalmas fecsegést. Most pedig röviden és világosan megbeszéljük a Miatyánkot. Hét egymásután következő cikkbe vagy kérésbe foglalja mindazt a nyomorúságot, amely szüntelenül reánk nehezedik, s mindegyik akkora, hogy könyörgésre indíthat, amíg élünk.

Nem volt még ez a „zöld” dolog...

Nemrég egy szupermarketben vásároltam, amikor a fiatal pénztáros hölgy azt javasolta nekem, hogy inkább a saját táskáimat használjam, mert a műanyag zacskó nem környezetbarát. Bocsánatot kértem, és elmondtam neki, hogy igaza van, nem voltam eléggé körültekintő, az én időmben nem volt még ez a „zöld” dolog. A hölgy azt válaszolta, hogy „azért van ma ezzel problémánk, mert az Önök generációja nem törődött eléggé azzal, hogy a környezetet megóvja a jövő nemzedékének”.

Elgondolkodtam. Hmm... Annak idején tényleg nem volt még ez a „zöld” dolog. Talán nem törődtünk a környezetünkkel ennyire? Nem is tudom... legalábbis én nem emlékszem ilyenre. Nos, leírom, hogy mire emlékszem…

Annak idején visszavittük a tejesüvegeket, üdítősüvegeket és sörösüvegeket a boltba. A boltból visszakerültek az üzembe, ahol mosás és sterilizálás után újratöltötték őket. Így voltak mindig újrahasznosítva.

A lépcsőn gyalog jártunk, mert nem volt mozgólépcső minden boltban és irodaházban. Gyalog mentünk a boltba, nem pattantunk be a 300 lóerős verdánkba valahányszor volt valami elintéznivalónk kétsaroknyira. De a pénztáros hölgynek biztosan igaza van, ez a „zöld” dolog még tényleg nem létezett az én időmben.

Annak idején kimostuk a gyerekpelenkát, nem volt eldobható pelenka. A ruhát szárítókötélen szárítottuk, nem pedig egy 2000 wattot zabáló masinában. A szél- és a napenergia szárította a ruhákat a mi időnkben.

A gyerekek a testvéreiktől örökölt ruhákban jártak, nem kaptak mindig vadonatúj göncöket. Annak idején egy tévé volt egy háztartásban, nem pedig szobánként.

A konyhában kézzel kavartuk az ételt, mert nem volt elektromos gépünk, ami mindent megcsinált volna helyettünk. Ha törékeny tárgyat akartunk postán küldeni, régi újságpapírokba csomagoltuk, hogy megvédjük, nem pedig műanyag buborékfóliába.

Annak idején nem használtunk benzinmotoros fűnyírót. A füvet sarlóval, kaszával, esetleg emberi erővel hajtott tologatós fűnyíróval nyírtuk. A munka jelentette számunkra a testmozgást, ezért nem kellett fitneszstermekbe járnunk, hogy árammal működő futópadon fussunk.

Ivókútból ittunk, s nem vettünk műanyag palackos vizet, valahányszor inni akartunk. A tollakat újratöltöttük tintával, ahelyett, hogy mindig új tollat vettünk volna. A borotvában csak a pengét cseréltük, nem dobtuk el a teljes borotvát csak azért, mert a pengéje életlen lett.

Annak idején az emberek buszra szálltak, a gyerekek biciklivel vagy gyalog mentek iskolába, és nem használták az anyukájukat 24 órás taxi szolgálatként.

Egy szobában egyetlen konnektor volt. Nem volt szükségünk egy rakás konnektorra, hogy több tucat készüléknek áramot biztosítsunk. És nem volt szükségünk számítógépes kütyüre és az űrben keringő műholdaktól érkező jelekre ahhoz, hogy megtaláljuk a legközelebbi pizzériát.

Nos, én erre emlékszem. A mostani, panaszkodó generáció vajon kíváncsi lehet erre? Nem tudom...

Kép—Tár

Utolsó rovatunk célja, hogy a beszámolók, cikkek alkalmával elő nem került képek segítségével további betekintést nyújtson gyülekezeteink életébe, az elmúlt időszak eseményeibe.

Baptistákkal közös reformációi istentisztelet Felsőpetényben, 2012. október 31.:

Ádventi gyertyagyújtások Felsőpetényben, 2012. december 2-23.:

Ádventi est Felsőpetényben és Ipolyvecén, 2012. december 19. (ITTZÉS ISTVÁN):

Ipolyvece

Felsőpetény

Szentesti gyermekműsor Felsőpetényben, 2012. december 24.:

Gyülekezeti szilveszterezés Felsőpetényben, 2012. december 31.:

Ökumenikus imahét Felsőpetényben (és környékén), 2013. január 20-27.:

Római katolikus templom

Evangélikus gyülekezeti terem

Baptista imaház

Nőtincsi katolikus templom

Ősagárd

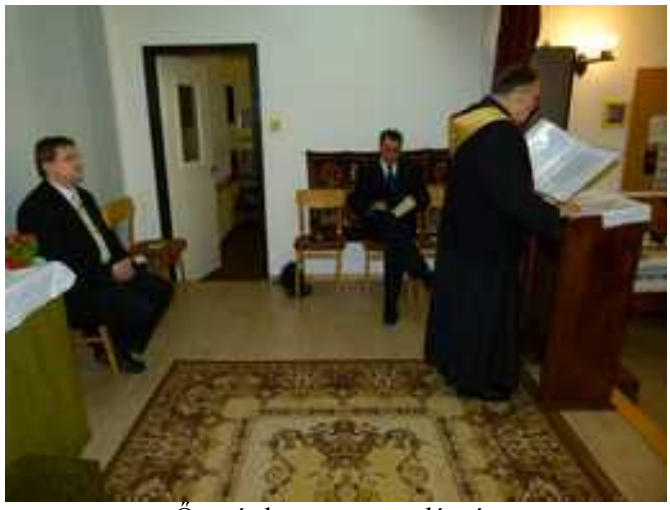

Ősagárd, szeretetvendégség

- Ha Isten nemet mond a kérésünkre, biztosak lehetünk, hogy így a jó.
- Ha tiszteled Istent a szívedben, akkor az életed tiszteletet ébreszt Őiránta.
- Mindig dicsőítsd Istent, mert tőle árad minden áldás.
- Nem azért imádkozunk, hogy a mi akaratunk megvalósuljon a mennyben, hanem hogy Isten akarata megvalósuljon a földön.

Ökumenikus imahét Ipolyvecén, 2013. január 20-27.:

Ipolyvece, evangélikus templom

Ipolyvece, római katolikus templom

Szeretetvendégség Felsőpetényben, 2013. február 17. (ifj. Záborszky Csaba):

Szupplikáció, 2013. február 24. (Magyar Tamás):

Felsőpetényben

Ipolyvecén

Böjti est, 2013. február 27. (Dobó Dániel):

Ipolyvecén

Felsőpetényben

Esküvő Felsőpetényben (Lengyel Anett-Petrik Gábor), 2013. március 16.:

Egyházmegyei hittanverseny Lucfalván, 2013. március 23.:

Kezdés

1-2.: Alföldi Zsanett, Alföldi-Kiss Panna, Szakács Zakariás Hunor, Varga Kornél, Brinyiczki Péter

3-4.:Rodák Anna, Szakács Illés Levente, Brinyiczki Bence, Szabó Ákos (Bánkról, iskolai hittanosként)

5-6.: Konrád Gábor, Rodák Csenge, Kosik Kira, Beller Dávid, Rádi Norbert

7-8.: Nagy Natália, Rodák Levente, Rádi Róbert, Nagy Domokos

Eredményhirdetés (Malik Péter Károly helyi lelkész)

1-2. o. az eredményhirdetéskor

5-6. o. az eredményhirdetéskor

Minden lélek dicsérje az Urat!

Passióolvasás Felsőpetényben, 2013. március 24. és 29.:

Pénzes Anita

Beller Dávid

Nagy Natália

Nagy Domokos

Konrád Gábor

Rodák Levente

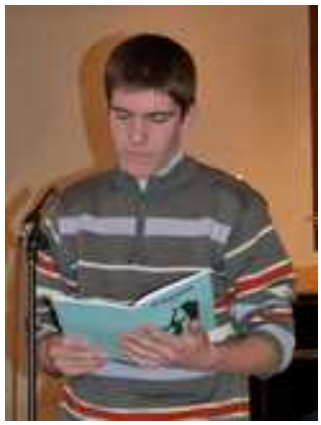
Rádi Róbert

Rodák Csenge

Húsvéti műsor Felsőpetényben, 2013. március 31.:

Szakács Illés Levente

Zakács Zakariás Hunor

Alföldi-Kiss Panna

Alföldi Zsanett

Varga Kornél

Hollókői Pálné

Csorba Mária

Tavaszi nagytakarítás Felsőpetényben, 2013. április 20.:

A PEZ (Pesti Evangélikus Zarándoklat) Felsőpetényben, 2013. április 20.:

A *Pesti Egyházmegye* tagjai

GYŐRI JÁNOSNÉ, GYŐRI GÁBOR és JÁNOS

Anyák napja Felsőpetényben, 2013. május 5. (ALFÖLDI ISTVÁN képei):

ZSÍROS LUCA ZORKA keresztelője Felsőpetényben, 2013. május 26.:

Konfirmáció Felsőpetényben, 2013. június 22-23.:

Vizsga: bevonulás

Vizsga: Beller Dávid, Pénzes Anita, Farkas Donát

Konfirmációi istentisztelet

Közös úrvacsora szülőkkel

Beller Dávid

Farkas Donát

Pénzes Anita

Szakács Tamás

A leipzig-lützschenai testvérgyülekezet táborozása Felsőpetényben, 2013. július 13-19.:

Megérkezés

Éneklés megérkezéskor

Első ebéd

Istentisztelet

Igehirdetés (Helge Voigt, Majer Judit [tolmácsolás])

A lützschenaiak átadják ajándékaikat a gyülekezetnek

Istentisztelet — a vendégek gitáros éneke

Bibliai foglalkozás a parókiakertben

Búcsúzás a templomban

Csoportkép a Felsőpetény táblánál

Búcsúzás a buszmegállóban

Boróka Andrea-Kiss Gábor esküvője Felsőpetényben, 2013. augusztus 3.:

Rodák Léna keresztelője Felsőpetényben, 2013. augusztus 4.:

Vasas Adrienn és Rodák Gábor esküvője Felsőpetényben, 2013. október 5.:

Miklián Gergő keresztelője Felsőpetényben, 2013. október 20.:

Petrik Zóé Anett keresztelője Felsőpetényben, 2013. november 17.:

Csatornakiásás-javítás Felsőpetényben, 2013. augusztus 6-november 3.:

Keresztút—Levél
A Felsőpetényi
és Ipolyvecei
Evangélikus Gyülekezetek
Hírlevele
Csak belső használatra!